

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ОПШТИНЕ НОВИ БЕЧЕЈ

**НАЦРТ ПРОГРАМА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ
ОПШТИНЕ НОВИ БЕЧЕЈ
(2015-2025)**

САДРЖАЈ

1. УВОД

- 1.1. Обраћање председника општине
- 1.2. Надлежности и улога локалне самоуправе у области заштите животне средине
- 1.3. Садржај и структура Програма
- 1.4. Методологија израде Програма/Методолошки оквир

2. ОПШТИ ПОДАЦИ О НАСЕЉУ

- 2.1. Географски и административни положај
- 2.2. Демографски подаци
- 2.3. Привреда и друштво
- 2.4. Природни ресурси
- 2.5. Институционални оквир и капацитетети за управљање заштитом животне средине

3. ПОСТОЈЕЋЕ СТАЊЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ / СИТУАЦИОНА АНАЛИЗА

- 3.1. Воде
 - 3.1.1. Мониторинг површинских и подземних вода
 - 3.1.2. Квалитет површинских и подземних вода
 - 3.1.3. Снабдевање водом за пиће
 - 3.1.4. Пречишћавање и одвођење атмосферских и отпадних вода
 - 3.1.5. Закључна разматрања
- 3.2. Ваздух
 - 3.2.1. Мониторинг ваздуха
 - 3.2.2. Квалитет ваздуха
 - 3.2.3. Закључна разматрања
- 3.3. Земљиште
 - 3.3.1. Закључна разматрања
- 3.4. Јавне зелене површине
 - 3.4.1. Закључна разматрања
- 3.5. Природа и биодиверзитет
 - 3.5.1. Природне вредности
 - 3.5.2. Заштићена природна добра
 - 3.5.3. Закључна разматрања
- 3.6. Отпад
 - 3.6.1. Управљање комуналним отпадом
 - 3.6.2. Стање на депонији/сметлишту
 - 3.6.3. Очекивани трендови у управљању отпадом
 - 3.6.4. Закључна разматрања
- 3.7. Бука у животној средини
 - 3.7.1. Мониторинг буке у животној средини

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ОПШТИНЕ НОВИ БЕЧЕЈ

- 3.7.2. Акустичне зоне и стратешке карте буке
- 3.7.3. Закључна разматрања
- 3.8. Нејонизујуће зрачење
 - 3.8.1. Закључна разматрања
- 3.9. Остале области животне средине
 - 3.9.1. Енергетска ефикасност и обновљиви извори енергије
 - 3.9.2. Закључна разматрања
- 3.10. Међусекторски проблеми и проблеми који нису у надлежности локалне самоуправе

4. ИЗВЕШТАВАЊЕ О СТАЊУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

5. ИНСПЕКЦИЈСКИ НАДЗОР

6. ЕДУКАЦИЈА И ПОДИЗАЊЕ ЈАВНЕ СВЕСТИ О ЗАШТИТИ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

7. ЦИЉЕВИ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

- 7.1. Општи циљеви политике заштите животне средине у Републици Србији
- 7.2. Стратешки оквир за одређивање циљева
- 7.3. Анализа предности, слабости, могућности и претњи у вези са заштитом животне средине у граду (SWOT анализа)
- 7.4. Општи циљеви политике заштите животне средине
 - 7.4.1. Доношење стратешких и планских докумената у области заштите животне средине дефинисаних законом о заштити животне средине и другим посебним законима
 - 7.4.2. Јачање институционалних и кадровских капацитета за спровођење политике и управљање заштитом животне средине
 - 7.4.3. Унапређење одрживог система финансирања животне средине
 - 7.4.4. Унапређење инспекцијског надзора
 - 7.4.5. Унапређење система мониторинга и извештавања о стању животне средине
 - 7.4.6. Унапређење јавне свести о заштити животне средине
- 7.5. Специфични циљеви заштите животне средине
 - 7.5.1. Воде
 - 7.5.2. Ваздух
 - 7.5.3. Земљиште
 - 7.5.4. Јавне зелене површине
 - 7.5.5. Природа и биодиверзитет
 - 7.5.6. Отпад
 - 7.5.7. Бука у животној средини
 - 7.5.8. Нејонизујуће зрачење
 - 7.5.9. Енергетска ефикасност и обновљиви извори енергије
 - 7.5.10. Едукација и подизање јавне свести о заштити животне средине

8. АКЦИОНИ ПЛАН

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ОПШТИНЕ НОВИ БЕЧЕЈ

8.1. Активности за достизање општих и специфичних циљева

9. ФИНАНСИРАЊЕ ПРОГРАМА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

10. АНЕКСИ

10.1. Литература

10.2. Списак прописа

1. УВОД

1.1. ОБРАЋАЊЕ ПРЕДСЕДНИКА ОПШТИНЕ

У низу стратешких докумената које је донела Општина Нови Бечеј, израдом Програма заштите животне средине општине Нови Бечеј за период 2015. до 2025. се наставља континуитет и ствара се основа за квалитетнији живот локалне заједнице.

Програм заштите животне средине представља резултат заједничког рада локалне самоуправе, представника јавних предузећа и установа, као и осталих организација и удружења, која су препознала заштиту животне средине као битан фактор у даљем развоју наше општине.

Овим Програмом сагледава се постојеће стање животне средине у нашој општини и утврђује се низ активности које ће се остваривати у периоду од 2015. па до 2025. године. Циљ програма је да се са усвојеним активностима ублаже, отклоне и санирају негативне последице дугогодишњег занемаривања бриге о животnoj средини, као и да се превентивно делује на спречавање даље деградације нашег природног окружења. Учешће у овом озбиљном и континуираном задатку, поред званичних институција треба да преузму сви наши суграђани.

Прецизно су утврђене активности и њихови носиоци, временски оквир, потребна средства и извори финансирања, као и индикатори за праћење успешности реализације зацртаних циљева дефинисаних овим Програмом.

Општина Нови Бечеј је коначно препознала и дефинисала еколошке проблеме, обрадила их је и систематизовала и на крају их преточила у овај важан стратешки документ. Током реализације и оживотворења овог документа ствара се могућност да сваки становник општине Нови Бечеј почне да више цени своје окружење и да свој живот у великој мери усклади са природом.

Као и много пута до сада Општина Нови Бечеј је, поред Новог Сада, Крушевца, Београда и Пожаревца, међу првима израдила овакав Програм.

Програм је израђен у сарадњи са Сталном конференцијом градова и општина - Савеза градова и општина Србије у оквиру програма EU EXCHANGE 4, на чијој подршци се посебно захваљујем.

У Новом Бечеју

Новембар 2014.

Саша Шућуровић

Председник општине Нови Бечеј

1.2. Надлежности и улога локалне самоуправе у области заштите животне средине

1.2.1. Субјекти система заштите животне средине

Основни субјекти система заштите животне средине у Србији се могу утврђивати применом различитих критеријума и методологија, али се најпрепознатљивијим и истовремено најлогичнијим чини дефинисање ових субјеката на основу Устава РС и прописа у области животне средине.

Одредбама Устава РС прописују се надлежности општине (члан 190. т. 6.), Аутономне покрајине (члан 183. ст.2. т. 2) и Републике Србије (члан 97. т. 9). Истовремено, права из члана 74. Устава (здрава животна средина) гарантују се „свакоме“ и „свако“ има одговарајуће дужности (став 3). За заштиту животне средине одговоран је „свако, а посебно Република Србија и Аутономна покрајина.“ (став 2). Иако овде није потпуно јасно какве су укупне импликације оваквог решења, оно што је извесно то је да, према одредби члана 74. Устава, одговорност локалне самоуправе није у истој равни са одговорнишћу Републике и Аутономне покрајине, иако одредбе члана 190. Устава прописују надлежност локалне самоуправе, између осталог, и у области животне средине¹.

Ипак, формална класификација субјеката система заштите животне средине је она која је дата у одговарајућим прописима у области животне средине. Значајан део важећих закона у области животне средине садржи одредбе којима се експлицитно дефинише ко су субјекти система заштите животне средине.

Према одредбама *Закона о заштити животне средине* субјекти система заштите животне средине су: 1) Република; 2) Аутономна покрајина; 3) општина, односно град (јединица локалне самоуправе); 4) предузећа, друга домаћа и страна правна лица и предузетници који у обављању привредне и друге делатности користе природне вредности, угрожавају или загађују животну средину (правна и физичка лица); 5) научне и стручне организације и друге јавне службе; и 6) грађанин, групе грађана, њихова удружења, професионалне или друге организације. На сличан начин се у члану 3. тачка 29. кроз дефиницију појма „надлежни орган“ дефинише да за потребе овог закона тај појам обухвата: „орган одговоран за спровођење обавеза у оквиру овлашћења утврђених овим законом, и то: министарство надлежно за послове животне средине²; покрајински орган надлежан за послове животне средине и надлежни орган јединице локалне самоуправе“.

Обавеза сарадње надлежних субјеката прописана је одредбама неколико прописа. Општи карактер имају одредбе *Закона о локалној самоуправи* као и одговарајућих прописа у области државне управе. Чланом 64. *Закона о државној управи* прописано је да су „органи државне управе дужни да сарађују у свим заједничким питањима и да једни другима достављају податке и обавештења потребна за рад.“ Они оснивају заједничка тела и пројектне групе ради извршавања послова чија природа захтева учешће више органа државне управе.”

¹ Д.Тодић, М. Игњатић, П.Плавшић, М.Катић „ Надлежности и капацитети локалне самоуправе и организација цивилног друштва у области животне средине-у светлу Европских интеграција“, Београд 2012, Европски покрет у Србији“

² Министарство пољопривреде и заштите животне средине

Глава V ЗЛС посвећена је “односима органа Републике, територијалне аутономије и органа јединице локалне самоуправе”. Чланом 78. је прописано да “органи Републике, територијалне аутономије и органи јединица локалне самоуправе, ради остваривања својих права и дужности, међусобно сарађују у складу с Уставом, законом и другим прописом.”

Обавеза сарадње субјеката система прописана је на општи начин чланом 8. Закона *о заштити животне средине* који каже да су „субјекти система заштите животне средине дужни да међусобно сарађују, обезбеђују координацију и усклађивање у доношењу и спровођењу одлука.” Слична одредба садржана је у члану 5. Закона *о заштити природе*, члану 10. Закона *о заштити од буке у животној средини*.

Прецизно дефинисање листе релевантних прописа у области заштите животне средине није могуће ако се при том не води рачуна о бројним прописима у различитим другим областима он непосредног значаја за заштиту животне средине, ако се има у виду питање надлежности за њихово спровођење.

Ово је посебно важно у случајевима када остваривање циљева у области животне средине директно или индиректно зависно од стања у секторским политикама. То, наравно, подразумева јасно разграничење надлежности када су у питању активности у области животне средине (у ужем смислу речи) од бројних активности у појединим областима од значаја за област животне средине и биолошке разноврсности и обрнуто.³

1.2.2. Надлежности локалне самоуправе

Устав РС утврђује да су „јединице локалне самоуправе⁴ надлежне у питањима која се, на сврсисходан начин, могу остваривати унутар јединице локалне самоуправе“ (члан 177),⁵ а која су питања од локалног значаја одређује се законом (исто као и када се ради о питањима од републичког, односно покрајинског значаја). Јединице локалне самоуправе су општине, градови и град Београд (члан 188. Устава РС).

Надлежност општина у области животне средине дефинисана је чланом 190. *Устава РС* којим је прописано да општина, преко својих органа, у складу са законом обавља различите послове, између осталог, стара се о заштити животне средине, заштити од елементарних и других непогода; заштити културних добара од значаја за општину; заштити, унапређењу и коришћењу пољопривредног земљишта. Ово поред тога што уређује и обезбеђује обављање бројних других делатности, доноси свој урбанистички план и програм развоја општине, стара се о јавном информисању итд.

Да би се на прави начин разумеле, надлежности локалне самоуправе у области животне средине се морају посматрати у контексту укупних решења која садрже прописи којима се регулише положај и

³ Вероватно један од најбољих примера који илуструју ову врсту методолошких проблема је област енергетике или пољопривреде.

⁴ Јединице локалне самоуправе су општине, градови и град Београд (члан 188 Устава РС) .

⁵ На истом месту се прописује да су аутономне покрајине надлежне „у питањима која се, на сврсисходан начин, могу остваривати унутар аутономне покрајине, у којима није надлежна Република Србија“.

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ОПШТИНЕ НОВИ БЕЧЕЈ

улога локалне самоуправе, а нарочито у контексту решења садржаних у *Закону о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 129/07 и 83/14)*. Истовремено, треба имати у виду да су „концепт од којег се полазило при уређивању система локалне самоуправе Законом, као и његова конкретна операционализација и разрада, у свему у складу са Европском повељом о локалној самоуправи.“⁶

У делу ЗЛС којим се регулише надлежност општине предвиђено је да се општина⁷, преко својих органа, у складу с Уставом и законом, између осталог: „11) стара о заштити животне средине, доноси програме коришћења и заштите природних вредности и програме заштите животне средине, односно локалне акционе и санационе планове, у складу са стратешким документима и својим интересима и специфичностима и утврђује посебну накнаду за заштиту и унапређење животне средине“ (члан 20). Једна од кључних надлежности ЈЛС, која је у индиректној вези са заштитом животне средине, прописана је и тачком 5. члана 20. где је предвиђено да „општина, преко својих органа, у складу са Уставом и законом, уређује и обезбеђује обављање и развој комуналних делатности (пречишћавање и дистрибуција воде, пречишћавање и одвођење атмосферских и отпадних вода - одржавање чистоће у градовима и насељима, одржавање депонија, као и организационе, материјалне и друге услове за њихово обављање“⁸.

Као поверене општина обавља „поједине послове инспекцијског надзора из области просвете, здравства, заштите животне средине⁹, рударства, промета робе и услуга, пољопривреде, водопривреде и шумарства и друге инспекцијске послове у складу са законом“ (члан 22).¹⁰ Осим тога, РС може законом поверити јединицама локалне самоуправе поједина питања из своје надлежности, као што су извршавање закона и других прописа, а ЈЛС су дужне и одговорне да извршавају ове

⁶ Влатковић М., Ђокић Б., стр.358.

⁷ Члан 18. Закона уређује општину као основну територијалну јединицу локалне самоуправе. Општина би требало да има најмање 10.000 становника, иако било из историјских или неких других разлога постоје и мање општине. Члан 23. Овог Закона уређује град као јединицу локалне самоуправе када има више од 100.000 становника, али опет постоје случајеви када и мање општине имају статус града. Статус града Београда је предмет посебног закона.

⁸ Из предходне реченице се може видети да се наведеним законом пречишћавање и одвођење отпадних вода и одржавање депонија не подводе под исту област. Уопште, међу стручњацима и практичарима у области заштите животне средине постоје неслагања у погледу тога да ли је нпр. Управљање отпадом преваходно комунална делатност или делатност из домена заштите животне средине (прим. аутора).

⁹ Иако су велике надлежности локалних самоуправа над заштитом животне средине заступљене у већини земаља чланица ЕУ, па се тако могу посматрати као европски стандард, утисак је да је преношење надлежности на локални ниво урађено превише брзо и без одговарајуће припреме локалних самоуправа. Стога се од надлежних у локалним самоуправама често може чути да „ је држава све што није могла да реши пренела на локални ниво“ (прим. аутора).

¹⁰ У вези са „повереним пословима“ треба имати у виду да се ради о пословима који су „ по својим карактеристикама“ послови централних органа. Они их „поверавају законом, не преносе их у надлежност локалних органа, поверавање увек прате јасна и изузетно снажна надзорна и усмеравајућа овлашћења централних органа“ Влатковић М., Ђокић Б., оп.цит.стр.75.

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ОПШТИНЕ НОВИ БЕЧЕЈ

послове као поверене и то квалитетно и ефикасно (Члан 52. тачка 5. и члан 6).¹¹ Органи Републике врше надзор над законитошћу рада и аката органа ЈЛС, у складу с Уставом и законом (Чл.78. ст. 2).¹²

Законом о комуналним делатностима ("Сл. гласник РС", бр. 88/2011 и 46/14-Одлука УС) дефинисано је да комуналне делатности обухватају: 1) снабдевање водом за пиће; 2) пречишћавање и одвођење атмосферских и отпадних вода; 3) производња и дистрибуција топлотне енергије; 4) управљање комуналним отпадом; 5) градски и приградски превоз путника; 6) управљање гробљима и погребне услуге; 7) управљање јавним паркиралиштима; 8) обезбеђивање јавног осветљења; 9) управљање пијацама; 10) одржавање улица и путева; 11) одржавање чистоће на површинама јавне намене; 12) одржавање јавних зелених површина; 13) димничарске услуге; 14) делатност зоохигијене (члан 2).

Ради коришћења, чувања и одржавања средстава за обављање комуналних делатности, одржавања чистоће и заштите животне средине ЈЛС може да пропише опште услове одржавања комуналног реда и мере за њихово спровођење (члан 4. став 2).

Влада изузетно може одлучити да на подручјима која су законом стављена под посебну заштиту, туристичком простору и другим подручјима од посебног значаја, управљач обезбеђује обављање комуналне делатности.

Влада прописује услове обављања комуналне делатности на овим подручјима, ради одрживог коришћења и управљања природним ресурсима као и спречавања, отклањања и смањења негативних утицаја по животну средину. Јединица локалне самоуправе може својом одлуком, у складу са статутом, предвидети да градска општина, месна заједница или други облик месне самоуправе обавља одређене послове у вези са обезбеђивањем услова за обављање комуналних

¹¹ У складу са чланом 4. Закона, Република Србија може да повери јединицама локалне самоуправе поједине предмете из своје надлежности „За вршење поверених надлежности средства обезбеђује Република Србија или аутономна покрајина, зависно од тога ко је поверио надлежности.“

¹² На основу чл.28. Закона о државној управи („Сл. гласник РС“ бр. 20/92,48/93,53/93,67/93 и 48/94) ,а који се примењује сходно члану 93. Закона о државној управи („Сл. гласник РС“ бр. 79/05), када је вршење поверених инспекцијских послова поверено органима општине, града Београда, градова и аутономних покрајина, републички инспектор има, у односу на те органе, право и дужност да: издаје обавезне инструкције за извршавање закона и других прописа и за вршење послова, као и да контролише њихово извршавање, остварује непосредан надзор над њиховим радом; врши непосредан инспекцијски надзор у свим пословима и са свим овлашћењима ако их органи не врше, одузме овлашћење поједином инспектору и предложи утврђивање одговорности у органу општине, града Београда, градова и аутономних покрајина, који послове не обавља благовремено, стручно, законито и савесно; организује заједничке акције са инспекторима у органима општине, града Београда, градова и аутономних покрајина, увек кад то потребе захтевају; тражи извештаје, податке и обавештења о вршењу послова инспекцијског надзора. Међутим треба констатовати да сам ЗЛС не прописује обавезу тражења и давања извештаја о вршењу поверених послова државне управе, „што се сматра мањкавошћу“Влатковић,М.,Ђокић, Б.оп.цит.стр.272.

делатности.¹³ Према одредбама члана 6. Закона ЈЛС је дужна да се у поступку поверавања обављања комуналних делатности руководи начелима конкуренције, економичности, ефикасности и заштите животне средине.

Национални програм заштите животне средине јасно се одређује према питању надлежности локалне самоуправе тако што се констатује да је „свака јединица локалне самоуправе одговорна за квалитетно и ефикасно обављање како изворних, тако и поверених послова. Изворни послови су они које јединица локалне самоуправе, на основу Устава и закона обавља у функцији остваривања локалне самоуправе. Другим речима, то су послови који су од непосредног интереса за грађане, и као такви су законом утврђени као изворни послови. Према законима којима се уређује локална самоуправа и комуналне делатности, општина се стара о заштити животне средине, доноси програме коришћења и заштите природних вредности и заштите животне средине, односно локалне акционе и санационе планове, у складу са стратешким документима и својим интересима и специфичностима, обавља послове пречишћавања и одвођења атмосферских и отпадних вода, одржавање чистоће у градовима и насељима, одржавање депонија, и утврђује посебну накнаду за заштиту и унапређење животне средине.”¹⁴

Прописи у области животне средине и надлежност локалне самоуправе

Као што је напред наведено, Законом о локалној самоуправи се утврђују послови из надлежности градова и општина, али те надлежности нису регулисане оваим законима већ тзв, секторским законима, односно законима из појединих области. Једна од таквих области у којој се прописују надлежности локалне самоуправе је и област животне средине.

Већина важећих закона у области заштите животне средине садржи одредбе које се односе на надлежности локалне самоуправе. То је општа и уједно једна он најзначајнијих карактеристика прописа у области животне средине усвојених у РС у последњих неколико година, а који су донети, између осталог, у циљу усаглашавања са релевантним прописима ЕУ. Могло би се рећи да је овај процес започет доношењем четири системска закона у области животне средине из 2004. године, а настављен доношењем сета закона из 2009. године.

Закон о заштити животне средине

¹³ Корисник комуналне услуге у обавези је да користи комуналну услугу на начин којим се: 1) не ометају други корисници и не угрожава животна средина; 2) не угрожавају објекти и опрема, који су у функцији обављања одређене комуналне делатности (члан 18.).

¹⁴ НПЗЖС, стр.19.

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ОПШТИНЕ НОВИ БЕЧЕЈ

Значајан део одредби ЗЗЖС се односи на ЈЛС. Неке одредбе ЗЗЖС имају општи карактер и односе се и на ЈЛС, док се једним делом одредаба експлицитно прописују овлашћења и обавезе ЈЛС.

Према одредбама члана 5. Закона о заштити животне средине („Сл. гласник РС” број 135/04, 36/09 72/2009 и 43/11-Одлука УС) у остваривању система заштите животне средине и ЈЛС, поред осталих субјеката, одговорна је за сваку активност којом се мења или се може променити стање и услови у животnoj средини, односно за не предузимање мера заштите животне средине, у складу са законом. Обавеза је ЈЛС да обезбеђују интеграцију заштите и унапређивања животне средине у све секторске политике спровођењем међусобно усаглашених планова и програма и применом прописа кроз систем дозвола, техничких и других стандарда и норматива, финансирањем, подстицајним и другим мерама заштите животне средине (члан 9. тачка 1. Закона о заштити животне средине).

На основу члана 109. Закона о заштити животне средине, ЈЛС поверени су, између осталог, и послови вршења инспекцијског надзора над извршавањем послова поверених овим законом и прописима донетих на основу овог закона.

Осим тога, ЈЛС имају и бројне друге надлежности (овлашћења и обавезе) по основу Закона о заштити животне средине. ЈЛС у оквиру надлежности утврђених овим и посебним законом, доносе своје планове и програме управљања природним ресурсима и добрима, у складу са стратешким документима из члана 12. овог закона и својим специфичностима (чл.13). У делу који се односи на превентивне мере ЈЛС учествује у поступку припреме и доношења планова (просторни и урбанистички планови и други планови, планови уређења и основе коришћења пољопривредног земљишта, шумске, водопривредне, ловнопривредне основе и програми унапређења рибарства на рибарским подручјима и други планови), на начин одређен законом. (члан 33).

ЈЛС даје услове за обезбеђење мера и услова заштите животне средине на захтев органа надлежног за припрему и доношење плана, а на основу услова и мишљења надлежних стручних организација (чл. 34). ЈЛС дужна је да прибави претходну сагласност надлежног органа аутономне покрајине на предлог акта којим се одређује статус угрожене животне средине и приоритети за санацију и ремедијацију за подручја од локалног значаја на територији аутономне покрајине (Чл. 43).¹⁵

ЈЛС, као и државни органи и органи аутономне покрајине, доносе програм заштите животне средине на својој територији, односно локалне акционе и санационе планове, у складу са Националним програмом и плановима из чл. 65. и 66. овог закона и својим интересима и специфичностима (члан 68).

ЈЛС доноси програм мониторинга на својој територији који мора бити у складу са програмом мониторинга који доноси Влада, на основу посебних закона (члан 69). Локални регистар извора загађивања животне средине води надлежни орган јединице локалне самоуправе (члан 75 став 3) а надлежни орган ЈЛС (исто као и надлежни орган аутономне покрајине) дужан је да Агенцији за заштиту животне средине тромесечно доставља податке за израду извештаја о стању животне

¹⁵ Иначе, Влада утврђује критеријуме за одређивање статуса угрожене животне средине и за утврђивање приоритета за санацију и ремедијацију. На основу критеријума из става 1. овог члана, статус угрожене животне средине и приоритете за санацију и ремедијацију за подручје од значаја за Републику Србију одређује Министарство, уз прибављено мишљење других надлежних органа, а за подручје од локалног значаја одређује јединица локалне самоуправе (члан 43. став 1 и 2).

средине у Републици, који Влада једанпут годишње подноси Народној скупштини, и то за прво, друго и треће тромесечје најкасније у року од два месеца по истеку тромесечја, а за последње тромесечје до 31. јануара; (чл.76).

ЈЛС објављује Извештај о стању животне средине у службеним гласилима јединице локалне самоуправе (члан 76. став 4),¹⁶ и има одређене обавезе у вези са „редовним, благовременим, потпуним и објективним, обавештавањем јавности о стању животне средине, односно о појавама које се прате у оквиру мониторинга нивоа загађујућих материја и емисије, као и мерама упозорења или развоју загађења која могу представљати опасност за живот и здравље људи.“ (члан 78).

ЈЛС има обавезу да „обезбеди финансирање и остваривање циљева заштите животне средине, у складу са овим законом и у оквиру својих овлашћења“ (члан 83), док се један део права и обавеза односи на накнаде прописане ЗЗЖС (члан 84, 85, 85а, 87). Осим тога, ЈЛС су обавези да отворе буџетски фонд у складу са законом којим се уређује буџетски систем (чл.100).

Закон о процени утицаја на животну средину

Један део активности ЈЛС односи се на послове у вези са проценом утицаја на животну средину.¹⁷ Закон о процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС”, број 135/04 и 36/09) прописује да се одређени послови спровођења поступка процене утицаја на животну средину за одређене пројекте¹⁸ поверавају ЈЛС. То су пројекти за чије одобрење за изградњу издаје орган ЈЛС и то:

- Одлучивање и издавање решења о потреби процене утицаја пројекта на животну средину и о одређивању обима и садржаја студије о процени утицаја пројекта на животну средину,

¹⁶ Међутим у „Извештају о спровођењу АК, указано је да се „објављивање извештаја о стању животне средине од стране локалних самоуправа већином не поштује“ Извештај о спровођењу АК,32.

¹⁷ „Процена утицаја на животну средину јесте превентивна мера заштите животне средине заснована на изради студија и спровођењу консултација уз учешће јавности и анализи алтернативних мера, са циљем да се прикупе подаци и предвиде штетни утицаји одређених пројеката на живот и здравље људи, флору и фауну, земљиште, воду, ваздух, климу и пејзаж, материјална и културна добра и узајамно деловање ових чинилаца, као и утврде предлоге мера којима се штетни утицаји могу спречити, смањити или отклонити имајући у виду изводљивост тих пројеката (у даљем тексту : процена утицаја)“ (члан 2.т.5). Према одредбама члана 3.Закона „предмет процене утицаја су пројекти који се планирају и изводе, промене технологије, реконструкције, проширење капацитета, престанак рада и уклањање пројеката који могу имати значајан утицај на животну средину. Предмет процене утицаја су и пројекти који су реализовани без израде студије о процени утицаја, а немају одобрење за изградњу или се користе без употребне дозволе (у даљем тексту: процена утицаја затеченог стања).Процена утицаја врши се за пројекте из области индустрије, рударства, енергетике, саобраћаја, туризма, пољопривреде,шумарства,водопривреде, управљања отпадом и комуналних делатности, као и за пројекте који се планирају на заштићеном природном добру и у заштићеној околини непокретног културног добра. Пројекти из става 1 и 2. овог члана могу бити предмет процене утицаја ако је њихово извођење, односно употреба у складу са прописима којима се уређује планирање и изградња.“

¹⁸ „ Пројекат јесте: извођење грађевинских радова, уградња инсталација, постројење и опреме, њихова реконструкција, уклањање и/или промена технологије, технологије процеса рада, сировине, репроматеријала, енергената и отпада, остале интервенције у природи и природном окружењу укључујући и радове који обухватају експлоатацију минералних сировина“ (члан 2.т.4.)

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ОПШТИНЕ НОВИ БЕЧЕЈ

-Издавање решења о давању сагласности на студију о процени утицаја пројеката на животну средину¹⁹,

-Учешће у поступку техничког прегледа (пријема) објеката за које је издата сагласност на студију о процени утицаја на животну средину,

-Вршење инспекцијског надзора.²⁰

Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину

У вези са спровођењем *Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину* („Сл. гласник РС”, број 135/04 и 88/10) један део послова поверава се ЈЛС (и АП).²¹ Према одредбама овог закона поверавају се послови спровођења поступка стратешке процене утицаја на животну средину, планова и програма које доноси ЈЛС²², и то: Припрема плана и програма извршене стратешке процене, израда стратешке процене која је усклађена са другим стратешким проценама и проценама утицаја пројеката на животну средину, давање мишљења на одлуке о потреби израде стратешке процене утицаја и плана и програма на животну средину, спровођење поступка стратешке процене уз учешће заинтересованих органа и организација или уз учешће јавности, оцена извештаја о стратешкој процени са применом прописаних критеријума, давање сагласности на извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину²³.

¹⁹ „**Студија о процени утицаја** на животну средину јесте документ којим се анализира и оцењује квалитет чинилаца животне средине и њихова осетљивост на одређеном простору и међусобни утицај постојећих и планираних активности, предвиђају непосредни и посредни штетни утицај пројекта на чиниоце животне средине, као и мере и услови за спречавање, смањење и отклањање штетних утицаја на животну средину и здравље људи...” (члан 2.т.6).

²⁰ Аутономној покрајини поверени су послови спровођења поступка процене утицаја на животну средину пројекта за чије одобрење за изградњу издаје орган јединице аутономне покрајине.

²¹ „**Стратешка процена утицаја** одређених планова и програма на животну средину подразумева припрему извештаја о стању животне средине, спровођењу поступка консултација, уважавање извештаја и резултата консултација у поступку одлучивања и доношења или усвајања одређених планова и програма, као и пружање информација и података о донетој одлуци“ (члан 3.т.2.).

²² „**Планови и програми** јесу сви развојни или други планови и програми, основе, стратегије, укључујући и њихове измене, које припрема и/или усваја орган на републичком, покрајинском или локалном нивоу, или које надлежни орган припрема за одговарајући поступак усвајања у Народној скупштини или Влади Републике Србије, односно скупштини или извршном органу аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе, као и планови и програми који се доносе на основу прописа.“ (чл.3.т.1.)

²³ „**Извештај о стратешкој процени** подразумева део документације која се прилаже уз план или програм и садржи идентификацију, опис и процену могућих значајних утицаја на животну средину због реализације плана и програма, као и варијанте разматране и усвојене на основу циљева и просторног обухвата плана и програма“ (чл. 3.т. 3).

Закон о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине

Надлежност, односно права и дужности органа ЈЛС у вези са поступком издавања интегрисане дозволе²⁴ регулисани су *Законом о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине* ("Службени гласник РС", број 135/04). Орган ЈЛС надлежан за послове заштите животне средине издаје дозволу у складу са овим законом за постројења и активности за која дозволу или одобрење за изградњу и почетак рада, односно извођење или обављање активности, издаје други надлежни орган ЈЛС. Министарство надлежно за послове заштите животне средине издаје дозволу у складу са овим законом за постројења и активности за коју дозволу или одобрење за изградњу и почетак рада, односно извођење или обављање активности, издаје друго надлежно министарство. Покрајински орган надлежан за послове заштите животне средине издаје дозволу у складу са овим законом за постројења и активности за које дозволу или одобрење за изградњу и почетак рада, односно извођење или обављање активности, издаје други надлежни покрајински орган. Поверава се јединици локалне самоуправе вршење инспекцијског надзора над постројењима и активностима за које дозволу у складу са овим законом издаје надлежни орган локалне самоуправе.

Закон о управљању отпадом

У складу са чланом 20. Закона о управљању отпадом („Сл. гласник РС”, број 36/09, 88/10)²⁵ ЈЛС обавља следеће послове: доноси локални план управљања отпадом (у складу са чланом 13. и 14), обезбеђује услове и стара се о његовом спровођењу; уређује, обезбеђује, организује и спроводи управљање комуналним отпадом (члан 43, став 5. и 7. и члан 55, став 6.- управљање отпадним возилима), односно инертним и неопасним отпадом на својој територији, у складу са законом; уређује поступак наплате услуга у области управљања комуналним, односно инертним и неопасним отпадом, у складу са законом; издаје дозволе у складу са чланом 60, став 4. (за град), односно 5. (за општину), одобрења и друге акте у складу са овим законом, води евиденцију и податке доставља министарству;²⁶ на захтев министарства или надлежног органа аутономне покрајине даје мишљење у поступку издавања дозвола у складу са овим законом; врши надзор и контролу мера поступања са

²⁴ **Интегрисана дозвола** је „одлука надлежног органа донета у форми решења којом се одобрава пуштање у рад постројења или његовог дела, односно обављање активности чији саставни део чини документација са утврђеним условима којима се гарантује да такво постројење или активност одговарају захтевима предвиђеним овим законом.“ (чл. 2. т. 10).

²⁵ У процедури усвајања је Предлог закона о допунама закона о управљању отпадом. Видети: http://www.srbija.gov.rs/vesti/dokumenti_pregled.php?id=166011.

²⁶ Аутономној покрајини поверава се издавање дозвола за сакупљање, транспорт, скалдиштење, третман и одлагање отпада за све активности на територији аутономне покрајине и за сва постројења за која дозволу за изградњу издаје надлежни орган аутономне покрајине. (чл.60).

отпадом у складу са овим законом.²⁷ На основу чл.83. Закона о управљању отпадом министарство врши надзор над радом ЈЛС у вршењу поверених послова.

Једна или више јединица локалне самоуправе одређују локацију за изградњу и рад постројења за складиштење, третман или одлагање отпада на својој територији, под условима утврђеним законом, као и споразумом из члана 21. став 2. овог закона ако више скупштина јединица локалне самоуправе заједно одлучују о локацији постројења за управљање отпадом (Члан 34). У случају изградње постројења за третман или одлагање опасног отпада, министарство доноси одлуку о локацији у складу са законом и по претходно прибављеном мишљењу јединице локалне самоуправе, односно и аутономне покрајине за постројења која се граде на њеној територији. У случају несагласности јединица локалне самоуправе у погледу одређивања локације постројења за управљање отпадом, одлуку о локацији на предлог министарства, односно надлежног органа аутономне покрајине, доноси Влада.

Закон о заштити ваздуха

Закон о заштити ваздуха у члану 4. прописује да „заштиту и побољшање квалитета ваздуха” обезбеђује јединица локалне самоуправе, поред, Републике Србије, Аутономне покрајине, привредна друштва, предузетника, као и других правних и физичких лица.

На основу *Закона о заштити ваздуха* („Сл. гласник РС”, број 36/09 и 10/13) ЈЛС (и АП)²⁸ поверавају се следећи послови: доношење Плана квалитета ваздуха и Краткорочних акционих планова (члан 31, 33, 36); мониторинг квалитета ваздуха у локалној мрежи (за праћење квалитета ваздуха успостављају се локалне мреже мерних станица и/или мерних места) (члан 10, 15, 16); јавно објављивање и достављање података о резултатима мониторинга квалитета ваздуха Агенцији (члан 17, 65, 67, 68, 69); обавештавање јавности у случају прекорачења концентрација утврђених овим законом или концентрација поједине загађујуће материје опасне по здравље људи (члан 23); инспекцијски надзор над спровођењем мера заштите ваздуха од загађивања у објектима за које надлежни орган ЈЛС (и/или АП) издаје одобрење за градњу, односно употребну дозволу (члан 74).²⁹

Закон о заштити од буке у животној средини

²⁷ ЈЛС је дужна да својим актом одреди органе и службе надлежне за обављање ових послова. На основу члана 97. Закона о управљању отпадом, ЈЛС су до маја 2010. године биле дужне да израде попис неуређених депонија на свом подручју које не испуњавају услове из овог закона (члан 97.т.1.), односно до маја 2011.год.да израде пројекте санације и рекултивације неуређених депонија, на које сагласност даје министарство, односно аутономна покрајина (чл.97.т.2.)

²⁸ Мониторинг за територију аутономне покрајине се врши према програму који доноси надлежни орган аутономне покрајине и који мора бити усклађен са програмом који доноси Влада на предлог Министарства.

²⁹ АП се поверавају послови инспекцијског надзора над решавањем по жалбама на решења надлежног органа општине, односно града са територије АП.

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ОПШТИНЕ НОВИ БЕЧЕЈ

Општина, град, односно град Београд (јединица локалне самоуправе) су „субјекти заштите животне средине од буке на територији Републике Србије, у оквиру својих овлашћења“, поред РС, АП, привредних друштава, правних и физичких лица, научних и стручних организација и других јавних служби, удружења и грађана. (члан 4).

У области заштите од буке у животној средини одређени послови се поверавају ЈЛС (као и АП). Према одредбама члана 8. *Закона о заштити од буке у животној средини* („Сл. гласник РС”, број 36/09, 88/10) ЈЛС обавља следеће послове: 1) утврђује мере и услове заштите од буке, односно звучне заштите у плановима, програмима и пројектима, укључујући и оне на које даје сагласност у поступку стратешке процене утицаја, процене утицаја пројеката на животну средину, односно у поступку издавања интегрисане дозволе за рад постројења и активности; 2) врши акустичко зонирање на својој територији, одређује мере забране и ограничења у складу са овим законом; 4) доноси локални акциони план заштите од буке у животној средини, односно обезбеђује услове и стара се о његовом спровођењу; 5) обезбеђује финансирање мониторинга буке у животној средини на територији јединице локалне самоуправе; 6) врши надзор и контролу примене мера заштите од буке у животној средини.

Осим тога, ЈЛС обавља и послове везане за спровођење акустичког зонирања и одређивање мера забране и ограничења у складу са овим законом (члан 17); одређује мере заштите од буке при одржавању јавних скупова и активности (члан 18), припрема и доноси Акциони план за агломерације на територији јединице локалне самоуправе, као и за постројења и активности за које интегрисану дозволу издаје јединица локалне самоуправе (члан 21), обезбеђивање финансирања мониторинга буке у животној средини на територији ЈЛС (члан 23), врши надзор и контролу примене мера заштите од буке у животној средини (члан 30), својим актом одређују органе и службе надлежне за обављање послова (члан 8. ст. 2).

Закон о заштити природе

Слично као што то чине Закон о заштити ваздуха и Закон о заштити од буке у животној средини и *Закон о заштити природе* („Сл. гласник РС”, број 36/09, 88/10 и 91/10) општину, односно град (јединицу локалне самоуправе) проглашава за „субјекта заштите природе”, поред РС, АП, управљача заштићеног подручја, правних лица, предузетника и физичких лица који у обављању привредних и других делатности користе природне ресурсе и заштићена природна добра; 6) стручних и научних организација и других јавних служби; и 7) грађана, група грађана, њихових удружења, професионалних или других организација (члан 6).

Законом о заштити природе ЈЛС се поверавају одређени послови. ЈЛС: доноси програм заштите природе (члан 113), усваја извештај о стању природе на свом подручју (члан 114), покреће иницијативу за проглашење и проглашава заштићеним подручјем III категорије (члан 41а), врши инспекцијски надзор над применом одредаба овог закона на заштићеним подручјима која проглашава надлежни орган ЈЛС (члан 119). Строги и специјални резерват, станиште, природно добро које се штити на основу међународних аката или има међународни значај, предео изузетних одлика у коме се налази културно добро од изузетног значаја, као и парк природе који се целом површином

налази на територији двеју или више ЈЛС, Влада проглашава заштићеним на предлог Министарства, а по претходно прибављеном мишљењу надлежних министарстава и надлежног органа АП, ако се добро налази на територији АП.³⁰

Осим тога, ЈЛС пружа податке у вези са стањем и заштитом природе (члан 115), обезбеђује средства за заштиту природних подручја које она проглашава, за мере и активности предвиђене актом о заштити, за новчане и друге подстицајне мере прописане овим законом, као и за остваривање права прече куповине и накнаде власницима и корисницима права на некретнине за ограничења којима су подвргнути у тим заштићеним подручјима (члан 107), обавља управне послове заштите природе (члан 101), обезбеђује финансирање заштићеног подручја (члан 69),³¹ итд.

Закон о заштити од нејонизујућих зрачења

Неколико обавеза (и права) локалне самоуправе проистиче из *Закона о заштити од нејонизујућих зрачења*. Према одредбама члана 12. „привредно друштво, предузеће, друго правно лице и предузетник, односно оператер или руковалац, дужан је да одмах, а најкасније у року од 24 часа, обавести министарство о ванредном догађају, а за територију аутономне покрајине и надлежни орган аутономне покрајине, односно орган јединице локалне самоуправе надлежан за послове заштите животне средине.“³²

На основу чл. 14.ст. 4. Закона о заштити од нејонизујућих зрачења („Сл. гласник РС”, број 36/09) ЈЛС се поверава вршење инспекцијског надзора над изворима зрачења за које одобрење за изградњу и почетак рада издаје надлежни орган ЈЛС.

³⁰ Изузетно, станиште и предео изузетних одлика у коме се не налази културно добро од изузетног значаја, ако им је цела површина на територије аутономне покрајине, као и парк природе који се налази на територији двеју или више јединица локалне самоуправе на територији аутономне покрајине, надлежни орган аутономне покрајине проглашава заштићеним подручјем, по претходно прибављеној сагласности Министарства и претходно прибављеним мишљењима надлежних министарстава (чл. 41).

³¹ Иначе, без обзира на све ове Законом прописане надлежности у СБР (која је усвојена 2010), констатује се да је „ биодиверзитет... такође још једна од области која је до сада остала централизована на нивоу државе и АП Војводине, иако су неке активности када је у питању институциони и законски оквир спуштене на ниво локалне самоуправе“ СБР, стр.22. Видети и стр.23.

³² Обавештење садржи нарочито информације о околностима ванредног догађаја, месту, времену, непосредној опасности по здравље људи и кратак опис предузетих мера.

Закон о водама

Закон о водама („Сл. гласник РС”, број 30/2010 и 93/12) предвиђа да управљање водама Република Србија остварује преко Министарства и других надлежних министарстава, органа аутономне покрајине, органа јединице локалне самоуправе и јавног водопривредног предузећа (члан 24).

Законом су приписане надлежности ЈЛС, града, односно града Београда. ЈЛС је надлежна, између осталог, за следеће послове: управљање водним објектима (чл. 23), обезбеђење заштите од штетног дејства вода и управљање ризицима (члан 45), организовање и спровођење одбране од поплава на водама II реда (члан 53), затим, доноси Оперативни план за одбрану од поплава (члан 55), одређује ерозионо подручје, услове за његово коришћење и радове и мере за заштиту од ерозије и бујица (члан 61), спроводи превентивне мере и заштитне радове (члан 62, 63), одређује место и начин општег коришћења воде (члан 67), подноси захтев за одређивање зона санитарне заштите (члан 77), доноси акт о испуштању отпадних вода у јавну канализацију (члан 98), доноси водна аката (члан 114), издаје водне услове (члан 118), издаје водни налог (члан 128), води водне књиге (члан 130), издаје одобрења за прикључење на јавни водовод у сеоском насељу (члан 138), итд.

1.3. САДРЖАЈ И СТРУКТУРА ПРОГРАМА

Садржај програма

Заштита животне средине је свеобухватна област, а надлежности јединица локалне самоуправе у тој области су бројне и значајне. Иако је Законом о заштити животне средине дефинисано да ЈЛС доносе програме заштите животне средине у складу са стратешким документима и својим интересима и специфичностима, није једноставно утврдити садржај локалног програма заштите животне средине. Приликом израде програма морају се имати у виду све надлежности које јединице локалне самоуправе имају у заштити животне средине, захтеви и смернице релевантних стратегија, програма и планова на националном нивоу, како у области животне средине тако и оних који су у надлежности других ресора, али се индиректно односе на ову област, као и проблеми животне средине који нису у директној надлежности локалних самоуправа. При томе, локални програми заштите животне средине би требало да буду реални и изводљиви.

У Србији је до данас³³ урађено свега неколико локалних програма животне средине, а садржај и структура тих програма се знатно разликују³⁴.

Код утврђивања садржаја и структуре овог програма водило се рачуна да он у што је могуће већој мери буде усаглашен са Национаним програмом заштите животне средине (2010), обухвати све

³³ До дана израде овог локалног програма заштите животне средине.

³⁴ НПР. ЛПЗЗС града Београда и ЛПЗЗС Пожаревца.

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ОПШТИНЕ НОВИ БЕЧЕЈ

области које су у надлежности локалних самоуправа али и одређене специфичне проблеме који су карактеристични за општину Нови Бечеј

Програм заштите животне средине општине Нови Бечеј (у даљем тексту: Програм) се израђује за период од десет година и обухвата целокупну територију локалне самоуправе. Овим документом се утврђује постојеће стање животне средине, дефинишу најзначајнији проблеми, успостављају циљеви и израђује акциони план за достизање тих циљева. На тај начин се креира политика заштите животне средине локалне самоуправе, која је усаглашена са другим секторским политикама на локалном нивоу, али и са одговарајућим политикама на националном нивоу, пре свега са Националним програмом заштите животне средине („Службени гласник РС”, број 12/10), и Националном стратегијом одрживог развоја Републике Србије („Службени гласник РС”, број 57/08).

Структура програма

Програм се састоји од четири основна дела:

1. анализе тренутног стања животне средине;
2. приказа и описа најзначајнијих проблема животне средине;
3. списка утврђених циљева, општих³⁵ и специфичних;
4. акционог плана за достизање циљева;

Посебан део документа је посвећен питањима инспекцијског надзора, мониторинга и извештавања о стању животне средине, као и питањима едукације и подизања јавне свети о животној средини.

У Програму су дати индикатори за праћење стања животне средине, у складу са Правилником о Националној листи индикатора заштите животне средине („Службени гласник РС”, број 37/2011) и индикатори за праћење и евалуацију имплементације Програма.

Финансирање Програма, односно извори и начини обезбеђивања средстава за његову имплементацију су приказани у посебном поглављу овог документа.

1.4. МЕТОДОЛОГИЈА ИЗРАДЕ ПРОГРАМА

Програм заштите животне средине општине Нови Бечеј је израђен у оквиру пројекта „ EU Exchange 4”, који финансира Европска унија, а спроводи Стална конференција градова и општина Србије (СКГО).

³⁵ Под општим циљевима се подразумевају циљеви који се односе на доношење стратешких и планских докумената из области заштите животне средине дефинисаних законским прописима или усаглашавање тих докумената са релевантним документима на националном нивоу, као и циљеви усмерени на стварање институционалних, финансијских и других предуслова за успешно спровођење Програма.

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ОПШТИНЕ НОВИ БЕЧЕЈ

Након приступања изради Програма, Општина Нови Бечеј је именовала Координациони тим за израду Програма. Координациони тим је донео комуникациони план и утврдио листу партнера на пројекту, са којима су одржаване редовне консултације током процеса израде Програма.

Методологија израде Програма је била заснована на методолошком оквиру за израду стратегија локалног одрживог развоја који је, у циљу методолошке стандардизације процеса стратешког планирања, креиран у оквиру пројекта „EU Exchange 2” који је реализован у периоду 2008. – 2010. година. Такође, праћена је методологија по којој је израђен Национални програм заштите животне средине.

Основне карактеристике методологије су партиципативни приступ и приступ путем логичког оквира³⁶. Партиципативни приступ је омогућио директно или индиректно учешће свим заинтересованим странама у изради програма.

Посебна пажња је посвећена редовном информисању најшире јавности о свим активности на овом пројекту путем саопштења и објављивања информација на веб страници општине, организацијом састанака и консултација са заинтересованим странама као и објављивањем у локалном информатору општине Нови Бечеј.

Координациони тим и радне групе су, по фазама пројекта, извршили:

- анализу тренутног стања животне средине,
- дефинисали проблеме,
- утврдили циљеве и
- развили акциони план за период од 5 година.

У завршној фази пројекта, успостављени су механизми за праћење и евалуацију имплементације Програма и његово финансирање.

Током реализације пројекта одржане су две радионице за обуку чланова координационог тима за израду Програма. Радионице су водили чланови пројектног тима Сталне конференције градова и општина и стручни консултант.

Такође, чланови пројектног тима СКГО и стручни консултант су одржали 4 састанка са члановима координационог тима у циљу пружања стручне и логистичке подршке процесу израде Програма.

Нацрт документа је стављен на јавни увид 22.XII. 2014. године у Општинској управи Нови Бечеј, Одсек за урбанизам, стамбено-комуналне послове, грађевинарство и заштиту животне средине, а јавна расправа је организована XX.XX. 2015. године у_____.

³⁶ “Logical frame” – планирање усмерено на циљеве;

2. ОПШТИ ПОДАЦИ О ОПШТИНИ

2.1. ГЕОГРАФСКИ И АДМИНИСТРАТИВНИ ПОЛОЖАЈ

Општина Нови Бечеј се налази у средишњем, западном делу Баната, односно североисточном делу Војводине. Општину чине четири насеља, а то су: Нови Бечеј, центар истоимене општине, Ново Милошево, Бочар и Кумане. Атар општине Нови Бечеј простире се на банатској лесној тераси и алувијалној равни реке Тисе, на површини од 609 km².

На северу и истоку општина Нови Бечеј се граничи са општином Кикинда, на југоистоку са општином Зрењанин, на југу са општином Жабаљ и на западу са општинама Бечеј и Ада. Границу према општинама Ада, Бечеј и Жабаљ чини река Тиса са њеним меандрима.

Општина Нови Бечеј заузима повољан положај, с обзиром да се налази између три значајна привредна центра Војводине: Зрењанина, Кикинде и Бечеја.

Геосаобраћајни положај општине Нови Бечеј је мало ексцентричан у односу на најважније саобраћајне коридоре, међутим и поред тога овај простор има повољан геосаобраћајни положај.

У саобраћајном погледу, најбољу повезаност има са Зрењанином. Пругом Београд-Зрењанин-Кикинда, општина Нови Бечеј је повезана са привредним регионима северног, средњег и јужног Баната, а преко Зрењанина повезана је железничком пругом са Новим Садом. Положај општине Нови Бечеј у односу на железничке комуникације се може сматрати повољним, јер кроз овај простор имамо пружање једне од главних пруга Баната, с тим да се планира и успостављање нове главне пруге (преко Тисе) до Бечеја односно Новог Сада. Водени саобраћај је на овом простору заступљен преко пловне реке Тисе и пловних канала из система ДТД. Основни недостатак геосаобраћајног положаја општине Нови Бечеј је што на овом простору, иако егзистирају капацитети железничког и воденог саобраћаја, њихово садашње коришћење (због техничке застарелости) у домену транспорта је минорно, јер њихово веће ангажовање у транспортне сврхе повлачи интегрално повезивање са путним саобраћајем. Путни саобраћај је основни облик саобраћаја који опслужује транспортне захтеве овог простора. Интерна саобраћајна мрежа у оквиру општине Нови Бечеј омогућује висок ниво комуникација између насеља у општини и добре просторне везе са атаром и окружењем.

Сва насеља у општини су међусобно повезана асфалтним путем и пругом са средиштем општине – Новим Бечејом. Као градско и привредно најразвијеније насеље, Нови Бечеј има најповољнији географски положај. Насеље је изграђено крај саме Тисе и ту се укрштају сви сувоземни и водени путеви (река Тиса – канал ДТД), а низводно, на удаљености од једног километра, налази се и брана којим је ова река премошћена.

Географски положај насеља Нови Бечеј је ексцентричан у односу на општински простор и лежи непосредно на саобраћајници Кикинда–Нови Бечеј–Нови Сад, Нови Бечеј–Кумане–Зрењанин и Нови Бечеј–Башаид. Планирани нови пут Ново Милошево–Бочар–Ада преко новог моста на Тиси ће се надовезати на постојећи државни пут I реда. Насупрот овим погодностима Нови Бечеј нема повољан географски положај, у односу на Нови Сад и Београд, јер доступност до ових центара се остварује индиректним просторним везама различитог нивоа изграђености.

2.2. ДЕМОГРАФСКИ ПОДАЦИ

Према последњем попису становништва 2011. године, у 4 насеља новобечејске општине живи 23925 становника. У Новом Бечеју, центру општине, живи 13133 становника или 54,9 % становништва општине.

Дистрибуција становништва према величинским категоријама у ова четири насеља указује да је просечна популациона величина 6731 становник и свако насеље је у различитој величинској категорији.

Природно кретање становништва одликује биолошка регресија - низак наталитет, пораст општег морталитета и биолошка регресија становништва. Општина Нови Бечеј је у 2011. години имала природни прираштај -7,1 ‰, што је за 1,9‰, мање у односу на републички просек, односно 0,7‰, мање у односу на просек у средњобанатском округу.

Табела 2.1. Основни подаци природног кретања становништва

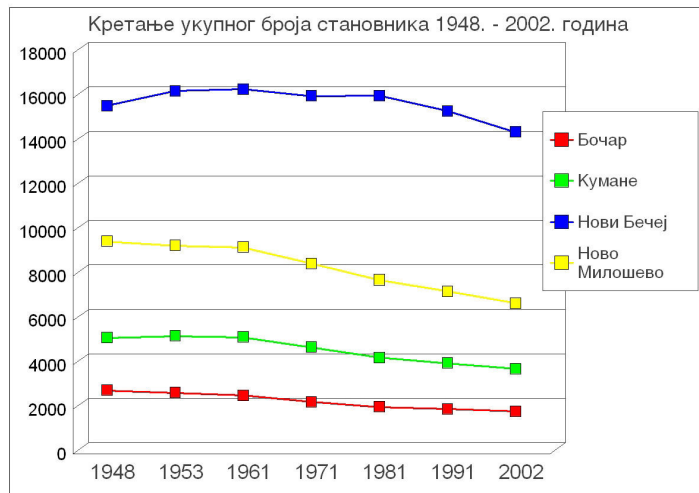
Територијална јединица	Број становника				Природни прираштај (2011.)	
	1981.	1991.	2002.	2011.	апсолутно	релативно
Општина Нови Бечеј	30.312	29.091	26.924	23.925	-172	-7,1 ‰
Средњобанатски округ	-	217.684	20.8456	187.667	-1.468	-7,8 ‰
АП Војводина	2.034.782	2.032.406	2.031.992	1.931.809	-10.589	-5,4 ‰
Република Србија	9.332.000	7.595.636	7.498.001	7.186.862	-37.337	-5,2 ‰

Извор: Републички завод за статистику

Само у периоду од 1948-1953. године расте укупан број становника, док је надаље карактеристичан перманентан пад популације, до последњег пописа.

Графикон 2.1. Кретање укупног броја становника 1948-2002. година

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ОПШТИНЕ НОВИ БЕЧЕЈ

Старосну структуру становништва, пратећи по пописима, карактерише старење становништва, односно присутно је смањење становништва деобне групе 0-19 година и повећање учешћа групе старости од 65 година и више.

Радни контингент чини 63,9 % укупне популације, а резултат је смањеног учешћа становништва од 20-39 година у укупном становништву и великог броја лица старијих од 60 година. Од укупне популације посматраног подручја 14,1% је пољопривредно становништво, од чега је око 56,1% активно пољопривредно становништво.

Кретање укупног броја домаћинстава имало је веома благ пораст, док је од 1981. године перманентан пад укупног броја домаћинстава. Просечна величина домаћинства опадала од 3,8 до 2,9 чланова по домаћинству, као последица процеса раслојавања домаћинстава.

Табела 2.2. Преглед демографских параметара по насељима за период до 2021. године

Насеља	Број становника		Прос. стопа раста 2002/21	Број домаћинстава		Просечна величина	
	2002.	2021.		2002.	2021.	2002.	2021.
Бочар	1895	1735	-0,42	634	590	3,0	2,9
Кумане	3814	3400	-0,55	1366	1280	2,8	2,7
Нови Бечеј	14452	13500	-0,33	5127	5000	2,8	2,7
Ново							

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ОПШТИНЕ НОВИ БЕЧЕЈ

Милошево	6763	6050	-0,53	2287	2100	3,0	2,9
Укупно	26924	24685	-0,41	9414	8970	2,9	2,8

2.3. ПРИВРЕДА И ДРУШТВО

Подручје општине Нови Бечеј располаже значајним природним и створеним развојним потенцијалима који у претходном периоду (након 1990. године) нису на адекватан начин валоризовани. Њихов квалитет, разноврсност и атрактивност обезбеђују основне претпоставке за бржи развој и повећање економске снаге општине.

Анализа укупног амбијента и структуре привреде општине (према подацима РСЗ за 2011. годину) указала је на карактеристике недовољно развијене привреде које се огледају у следећем:

- ниво народног дохотка по становнику у односу на републички ниво износи 63,7%,
- укупан број запослених у Општини износи 4344 лица, број запослених на 1000 становника износи 168, што чини 62,00% у односу на просек АПВ,
- број незапослених лица на 1000 становника износи 149, односно 10% више у односу на просек АПВ,
- у структури оствареног народног дохотка пољопривреда и друге примарне делатности учествују са 50,00%, прерађивачка индустрија са 33,00%, трговина на велико и мало са 8%, док све остале делатности остварују 9% народног дохотка,
- ниво оствареног промета у трговини на мало, као један од индикатора развијености Општине, у односу на републички ниво износи 37,9%.

Привреда општине је данас суочена са бројним проблемима од којих су најзначајнији успорен процес транзиције, пад укупне пословне активности, задуженост из претходних периода, недовољна инвестициона активност и одлив квалитетне радне снаге.

Пољопривреда

Најважнији производни ресурс општине чини пољопривредно земљиште са високом производном вредношћу које је погодно за узгој различитих пољопривредних култура у области ратарске, повртарске и воћарско-виноградарске производње, као и других видова пољопривредне производње. Развојни потенцијал пољопривредног земљишта повећавају значајни створени (материјални) и људски ресурси, могућност финалне прераде у оквиру капацитета прехрамбене индустрије, као и могућност реализације производње на великим тржиштима и кроз туристичку понуду овог подручја.

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ОПШТИНЕ НОВИ БЕЧЕЈ

Као и све друге банатске општине и новобечејска општина је усмерена ка пољопривреди, будући да се ради о изразито равничарском подручју.

С обзиром на постојећи педолошки састав, који је веома солидан, али не и врхунски, општина Нови Бечеј нема тако висок удео земљишта под њивским културама, као неке од околних општина. И поред ове констатације, стоји чињеница да површине под њивама суверено преовлађују својим процентуалним уделом, у односу на остале типове земљишта по категоријама. Посматрано по катастарским општинама, удео земљишта под њивским културама је уједначен, осим у КО Кумане, где је нешто мањи у односу на просек.

Оно што је доста уочљиво јесте неубичајено велика заступљеност пашњака, на подручју општине Нови Бечеј, чак 16,81%, која значајно варира од 12,12% у КО Нови Бечеј, до 28,12% у КО Бочар. И поред тога што су значајно изражене варијације, ипак је генерално посматрано у свим КО овај удео надпросечно висок у односу на околне општине. Ова чињеница може се директно довести у везу са високим уделом слатина (солоњец и солончак) на подручју Општине.

Неубичајено висок проценат обухватају и ливаде 4,44%, варирајући значајно по КО од 0,00% у Бочару, до 8,92% у КО Кумане. Вероватно да се и овај постотак може објаснити педолошком сликом Општине. Оно што се свакако мора констатовати јесте да ни површине под пашњацима, а ни ливадске површине, нису у довољној мери валоризоване за сточарску производњу, као најоптималнији начин коришћења ових пољопривредних површина.

Посебну пажњу завређују воћњаци и виногради који обухватају 0,67% и 0,31% укупне територије општине, што не представља велик удео, али имају значајну економску, па чак и културолошку улогу. Најзначајније површине под воћњацима и виноградима налазе се на Бисерном острву (КО Нови Бечеј). Ово је веома специфична природна целина, која представља највеће речно острво у Европи и која због своје педолошке и микроклиматске посебности рађа воће и грожђе надалеко чувено по квалитету. Најзначајнија карактеристика овог острва јесте 17 ha винограда под јединственом сортом Мускат Крокан, која је пореклом највероватније из Алжира (мада је то сада немогуће утврдити), а сва је прилика да су виногради под овом сортом на Бисерном острву, тренутно једини на свету иако их је некад било и у Мађарској, Румунији и садашњој Украјини. Ова сорта, иначе јако осетљива, постепено је смањивала ареал свога простирања, сводећи се на ове реликтне остатке лоциране на северозападном крају Бисерног острва, где опстаје вековима, заштићена благородним речним струјањима и песковитом алувијалном тлу на коме расте. Оно што је важно истаћи ова сорта даје вино непоновљивог квалитета, на изузетно ограниченом географском простору, што сортно вино справљено од Мускат Крокана чини убедљиво најскупљим српским вином на тржишту. Међутим на одржавању и евентуалном ширењу ове сорте није довољно урађено, као што није урађено ни на осавремењавању винарије и подрума где се оно справља и негује и поред тога што за то постоје и добри услови и више него богата традиција.

Значајан је и удео трстика, мочвара, рибњака, језера, који укупно у општини Нови Бечеј обухватају 2,08% и то највише у КО Кумане, а најмање у КО Бочар 0,52%. Може се констатовати да општина Нови Бечеј има врло солидне услове, традицију и компетентне људе за развој избалансиране пољопривредне производње, која ће у наредном периоду представљати окосницу развоја ове Општине.

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ОПШТИНЕ НОВИ БЕЧЕЈ

Последњих година уочени су трендови укрупњавања земљишних поседа и оснивања задруга које се баве, како производњом, тако и трговином репроматеријалом и пољопривредним производима. Више нису ретка газдинства која обрађују и неколико десетина па и стотина хектара уз коришћење савремене механизације и агротехнике. Уз такву производњу граде се и смештајни капацитети, уз старе већ постојеће. На жалост, још је врло мало присутно наводњавање, које би омогућило стабилну производњу у честим сушним годинама.

Сточарство, које је некад било врло распрострањено је у стагнацији. Ниске откупне цене стоке, а нарочито млека, довеле су до опадања броја свих врста животиња. Гашење великих фарми и слаба селекција код одабира стоке, довели су до лошег расног састава и до нерентабилне производње. Компаративна предност великих пашњака и богате ратарске производње недовољно се користи.

Индустрија, занатство

Нови Бечеј је у периоду до 1990. године био релативно развијен мали индустријски центар у Банату, али је након тога због општих кретања у земљи и окружењу, дошло до стагнације и значајног технолошког заостајања и раубовања индустријских капацитета. Опадање индустријске производње и све последице које су из тога проистекле, утицале су на погоршање укупне развојне позиције Општине у ширим, регионалним оквирима.

Међутим, имајући у виду значајан сировински потенцијал и традицију производње, нарочито у области агроиндустријског комплекса и индустрије грађевинског материјала, основне предуслове успешнијег пословања и развоја индустрије треба тражити у повећању искоришћености инсталисаних капацитета, подизању квалитета производа и прилагођавању индустријске производње захтевима тржишта кроз реструктурирање, модернизацију, ширење производног програма и стварање услова за отварање нових погона.

Од значајнијих индустријских капацитета који се налазе у општини треба напоменути:

- Индустрију грађевинске керамике „NEXE”, која се бави производњом црепа и керамичких плочица;
- Металну индустрију „VOGEL & NOOT AgroSrb” , која се бави израдом пољопривредних машина;
- Индустрију текстила „ИТАЛТЕКС - ИНТИМО”, која се бави шивењем интимног рубља и чарапа;
- Индустрија за производњу кекса „ЖИТОПРЕРАДА ДМ”,
- Индустрија за прераду меса „ПРО-МЕС”;
- Индустрију за производњу обуће „SERBIA MANIFATTURE“ DOO.

Поред ових већих производних капацитета треба напоменути да у општини постоји и више десетина мањих производно - занатских радњи које се баве разним видовима прераде и производње, као на пример: прерада дрвета, израда бетонске галантерије, прерада млека, мањи текстилни погони, прерада житарица... Ови погони запошљавају од 2 до 25 радника и обично су настали из породичних фирми.

Трговина, угоститељство и услуге

Општина Нови Бечеј поседује више десетина трговинских, угоститељских и услужних фирми, које добрим делом обезбеђују нормално одвијање свих активности које су потребне становништву. Осим хотела „ТИСКИ ЦВЕТ” који се налази у Новом Бечеју и који поседује одлике хотела са 3 звездице и пар трговина које послују у оквиру већих трговинских ланаца, остало су све радње које послују у оквирима породичних фирми. У сваком насељеном месту се налазе угоститељски и трговински објекти, као и услужне радње, сходно величини насељеног места. Последњих година породичне фирме се брзо отварају, али се због економске ситуације брзо и затварају.

Туризам

Туристичко-географски положај општине Нови Бечеј, као основа валоризације туризма, одликује се:

- повољним положајем према суседним земљама, Румунији и Мађарској;
- релативно повољним положајем према Београду, чија викенд дисперзивна зона захвата подручје општине Нови Бечеј;
- релативно неповољним положајем општине у односу на Војводину (посебно на Срем и Западну Бачку), због периферног положаја Општине и нефункционалности саобраћајних веза.

Различите морфолошке целине, вегетација пашњака, барска вегетација, присуство вода, разне пољопривредне културе, повољни климатски утицаји и друго, обезбеђују погодне станишне услове за егзистенцију бројних врста ловне дивљачи. То значи да овде постоје добри природни услови за развој ловства, па према томе и **ловног туризма**. Ловни терени у новобечејској општини богати су ниском (зец, фазан) и срнећом дивљачи.

Туристичка кретања, нарочито међународна, све се више усмеравају ка просторима са аутентичним културно-историјским наслеђем. Својим вредностима, на територији општине Нови Бечеј, посебно се истичу следећи антропогени туристички мотиви:

- просторне културно-историјске целине-амбијенталне целине у Новом Бечеју, дворци у Новом Бечеју, Новом Милошеву и Бочару;
- археолошка налазишта-археолошки локалитет „Арача“,
- етно обележја-етно базари,
- рурални амбијенти и
- културно-манifestациони догађаји који привлаче бројне туристе-„Госпојина“, дани села...

2.4. ПРИРОДНИ РЕСУРСИ

Општина Нови Бечеј располаже са многим природним ресурсима, које користи делимично или их у опште не користи. Због сложене привредне ситуације, поједини ресурси се задњих године делимично користе, али са смањеним капацитетима. Од водећих ресурса, општина Нови Бечеј располаже са:

- пољопривредним земљиштем,
- шумом и шумским земљиштем,
- водом и водним земљиштем,

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ОПШТИНЕ НОВИ БЕЧЕЈ

- геолошким ресурсима и
- биљним и животињским светом.

Пољопривредно земљиште

Пољопривредно земљиште захвата 88,26% територије општине Нови Бечеј, а највећим делом се користи за ратарску производњу. Пољопривредно земљиште ће се штитити мерама и активностима којима се трајно обезбеђују производне функције земљишта. У том смислу забраном коришћења пољопривредног земљишта у друге сврхе, осим у случајевима утврђеним Законом о пољопривредном земљишту и овим Планом, забраном испуштања и одлагања отпадних и штетних материја, контролисаном применом минералних ђубрива и препарата за заштиту, избором адекватних технологија у обради земљишта и противерозионих мера, сачуваће се и поправити квалитет земљишта кога чине у највећем проценту черноземи, слатине и ритске црнице.

Пољопривредно земљиште штитити пољозащитним појасевима од штетног дејства еолске ерозије којом се односе и земљиште и усеви у фази семена, што за последицу има и смањење приноса.

Ваншумско зеленило повећати на око 2% територије Општине у виду пољозащитних појасева, уз путеве и канале, с обзиром да утиче на унапређивање микроклиматских услова окружења.

Коришћење обрадивог пољопривредног земљишта у непољопривредне сврхе и промена намене земљишта врши се у складу са Законом о пољопривредном земљишту.

Шуме и шумско земљиште

На територији Општине Нови Бечеј планира се повећање шумског земљишта са садашњих 1,96% на 2,06% пошумљавањем пољопривредног земљишта слабијег бонитета (VI и VII), изузетно IV и V катастарске класе по прибављеној сагласности надлежног Министарства. Шумско земљиште као ресурс треба користити у складу са његовим биолошким капацитетима, како би ефекти производње у шумарству били већи. Сем тога, неопходно је остварити и заштитну (превасходно водозащитну) и социо-економске функције шума. Одговарајући избор станишта за пошумљавање, избор врста дрвећа као и примена прописане технологије гајења шума спада у најважније превентивне мере заштите шума и шумског земљишта.

С обзиром на малу шумовитост Општине, неопходно је искористити све земљишне ресурсе који су погодни за пошумљавање.

Воде и водно земљиште

Подземне воде

Вода и водотоци као добра од општег интереса за задовољење општих и појединачних интереса, под посебном су заштитом и користе се под условима и на начин који одређује Закон о водама.

Подземна вода је повољна као извориште хигијенски исправне воде, јер изданска средина представља природни филтар и биохемијски реактор у коме се природним физичким, хемијским и биолошким процесима врши трансформација квалитета воде, у смислу побољшања квалитативних особина.

За новобечејску субрегију посебан значај имају артешке воде, или воде издани на већим дубинама, јер се из њих пијаћом водом снабдевају сва насеља Општине. На основу хидрогеолошких сондажних истраживања, утврђено је да се артешке воде на територији Општине налазе на различитим дубинама, у пет паралелних хоризоната.

Према овим подацима, водоносни хоризонти овако су распоређени:

- први водоносни хоризонт, дебљине око 12m, налази се на дубини од 20 до 40m;
- други хоризонт, дебљине око 30m, налази се на дубини од 60 до 95m;
- трећи водоносни хоризонт, дебљине око 20m, налази се од 105 до 115m;
- четврти водоносни хоризонт има дебљину око 45m, а налази се на дубини од 135 до 195m;
- пети водоносни хоризонт има дебљину око 26m, а налази се на дубини од око 250m.

Површинске воде, водно земљиште, обале, инундациони појас

Водно земљиште представљају корито и обале водотока. Водно земљиште се може користити на начин којим се не утиче штетно на воде и приобални екосистем. Кроз општину Нови Бечеј протиче река Тиса, систем канала Дунав-Тиса-Дунав. Ови водотокови се релативно мало користе за разне видове активности. Поред делимичног коришћења водотокова за системе наводњавања и одводњавања, водотокови се користе још и за транспорт роба, за спорт и рекреацију, за активности везане за туризам и за риболов. Водено богатство се користи заједно са водним земљиштем, обалама и инундационим појасом. Ради заштите вода забрањено је упуштати у мелиорационе канале и водотоке, било какве воде осим атмосферских и условно чистих расхладних вода, које по Уредби о категоризацији вода одговарају II класи, у складу са условима ЈВП Воде Војводине. При упуштању осталих отпадних вода, исте се морају обавезно комплетно пречистити (примарно и секундарно) до траженог степена квалитета.

Геолошки ресурси

Минералне сировине на територији Општине су заступљене као неметалне минералне сировине за добијање грађевинског материјала (глина, кварцни пескови), подземне воде, угљен диоксид CO₂ и хидрогеотермални потенцијал и угљоводоници у течном и гасовитом стању (нафта и гас).

Биљни и животињски свет

На подручју општине Нови Бечеј заступљена је углавном флора и фауна карактеристична за Панонску низију, а посебно се истичу заштићена природна добра. Заштићена природна добра на територији општине Нови Бечеј су:

- Специјални резерват природе „Слано Копово”,
- Специјални резерват природе „Окањ бара”,
- Споменик природе Стари парк Соколац У Новом Бечеју,
- Парк природе Стара Тиса код Бисерног острва и
- Храст лужњак код црпне станице у Куману.

На територији општине су и потенцијална природна добра: станишта природних реткости – фрагменти степа и слатина на потезу Нови Бечеј – Ново Милошево и Бочар – Сигет.

Специјални резерват природе „Слано Копово” се налази на територији КО Нови Бечеј и обухвата површину од 976 ha. СРП Слано Копово представља простор фосилног меандра реке Тисе и сврстава се у I категорију, као природно добро од изузетног значаја. На подручју Резервата су установљени режим I, II и III степена заштите. Слано Копово ужива и међународну заштиту, јер је заштићено као значајно станиште птица (IBA – YU 12 SE) и ботанички значајно подручје (IPA-4).

Специјални резерват природе „Окањ бара”, који се простире на територији града Зрењанина и општине Нови Бечеј. Резерват чине Окањ бара, баре Црвенке, Чикош баре, делови атара насеља Тараш, Кумане, Меленци и Елемир, уз депресије уз леву обалу реке Тисе и има укупну површину од 5.480 ha. Уз само подручје Окања успоставиће се и заштитна зона од 4.134 ha. На подручју резервата утврђене су три зоне заштите, првог, другог и трећег степена.

Споменик природе Стари парк Соколац у Новом Бечеју је стављен под заштиту Решењем Општине Нови Бечеј као природни споменик вртне архитектуре. Површина Старог парка „Соколац“ износи 5 ha 38a и 02 m².

Парк природе Стара Тиса код Бисерног острва налази се на подручју општине Нови Бечеј (КО Нови Бечеј), Бечеј (КО Бечеј и КО Бачко Градиште) и на подручју општине Жабаљ (КО Чуруг), на површини од 391,73 ha.

Споменик природе „Храст лужњак у дворишту црпне станице код Кумана” налази се уз леву обалу реке Тисе у брањеном појасу, 20 м од насипа, а у близини црпне станице и насеља Кумане. Локалитет се налази у општини Нови Бечеј. Заштита је успостављена 1985. године, на површини од 14 а.

На простору општине су заступљене и врсте крупне и ситне дивљачи (зец, фазан, препелица, срндаћ), а у Тиси и основној каналској мрежи бројне рибље врсте (шаран, штука, деверика, смуђ, бабушка) које треба заштитити одрживим коришћењем.

2.5. ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ОКВИР И КАПАЦИТЕТИ ЗА УПРАВЉАЊЕ ЗАШТИТОМ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

У оквиру Општинске управе Нови Бечеј за послове заштите животне средине надлежан је Одсек за урбанизам, стамбено-комуналне послове, грађевинарство и заштиту животне средине а на основу Одлуке о организацији Општинске управе („Службени лист општине Нови Бечеј“, бр. 9/2008 и 19/12) Овом одлуком дефинисано је да овај одсек врши послове који се односе на: предузимање мера заштите у планирању и изградњи објеката, заштиту ваздуха, земљишта, шума, вода, биљног и животињског света, природних добара, од буке, јонизирајућег зрачења, од отпадних и опасних материја, држање и заштиту животиња, издавање водопривредних сагласности за изградњу сеоских водовода, изградњу и затрпавање бушених и рени бунара и других бушотина у општини, инспекцијског надзора над извршавањем прописа из надлежности и обавља и друге послове државне управе у области заштите и унапређење животне средине који су поверени Општинској управи.

У оквиру Одсека пословима заштите животне средине баве се три запослена и то: запослени на пословима урбанизма, грађевинарства и заштите животне средине, запослени на пословима екологије и заштите животне средине као и инспектор заштите животне средине.

Запослени на пословима урбанизма, грађевинарства и заштите животне средине у оквиру својих задужења има дефинисане следеће задатке припрема израде као и учешће у изради свих врста урбанистичких планова, средњорочног програма уређења простора општине, програма просторног развоја, заштите и унапређења животне средине као и програма припреме и уређења грађевинског земљишта.

Запослени на пословима екологије и заштите животне средине има задатак да:

прати остваривање утврђене политике у области заштите животне средине и предлаже мере за решавање проблематике из ове области; прати спровођење донетих аката, учествује у изради и спровођењу Програма заштите животне средине, локалних акционих и санационих планова; спроводи поступак процене утицаја на животну средину за пројекте који могу имати значајне утицаје на животну средину и спроводи поступак стратешке процене утицаја одређених планова и програма на животну средину; израђује извештаје, анализе и информације из области животне средине за потребе скупштине општине и Општинског већа; по потреби сарађује са староцем Специјалног резервата природе Слано копово, у складу са овлашћењем начелника општинске управе; утврђује водопривредне услове, издаје водопривредне сагласности и водопривредне дозволе за објекте локалног значаја; сарађује и учествује у одбрани од поплава на летњим насипима у грађевинском подручју општине, предлаже мере за решавање проблематике из ове области, учествује у изради нормативних аката из ове области, израђује извештаје, анализе и информације.

Инспектор за екологију и заштиту животне средине обавља инспекцијски надзор над применом прописа из области заштите животне средине; води управни поступак и доноси решења у управном поступку из своје надлежности, подноси захтев за покретање привредног преступа и прекршајног поступка у складу са важећим прописима; учествује у изради и спровођењу Програма заштите животне средине, локалних акционих и санационих планова; прати остваривање усвојених планова и програма из области заштите животне средине; израђује анализе, информације, извештаје и предлаже мере за решавање проблематике из ове области; учествује у изради нормативних аката из ове области.

Поред запослених на пословима заштите животне средине у оквиру Општинске управе, за ову област на територији општине Нови Бечеј надлежна су и следећа предузећа и органи: ЈП „Дирекција за

планирање, изградњу, уређење насеља и заштиту животне средине општине Нови Бечеј“, ЈП „Комуналац“, ЈКП „Компред“, МЗ свих насељених места.

3. ПОСТОЈЕЋЕ СТАЊЕ ЖИВОТНЕ АНАЛИЗЕ/СИТУАЦИОНА АНАЛИЗА

3.1. ВОДЕ

Законом о заштити животне средине ("Службени гласник Републике Србије", бр. 135/04, 36/09, 72/09 и 43/11-Одлука УС) су дате и основне смернице заштите вода. Чланом 23. овог закона дефинисано је да се заштита и коришћење вода остварује интегралним управљањем водама, предузимањем мера за њихово очување и заштиту у складу са посебним законом.

Чланом 2. Закона о комуналним делатностима («Сл. Гласник РС» бр. 88/11 и 46/14-Одлука УС РС) снабдевање водом за пиће је одређена као комунална делатност, као делатност од општег интереса и у надлежности је локалне самоуправе.

Површинске воде

Површинске воде овог подручја чине Тиса, део канала Дунав-Тиса-Дунав и неколико већих бара и језера.

Тиса дужином од 40 km протиче кроз територију општине Нови Бечеј, од тога 35,2 km кроз атар општине. Река Тиса је сврстана у II категорију вода. Међутим реално стање квалитета воде је лошије и достиже најчешће III па и IV категорију. Тиса је највећим делом оптерећена органским загађењем углавном антропошког порекла. Поред Тисе значајне водне ресурсе представља и део канала Дунав-Тиса-Дунав и то ОКМ ДТД Магистрални канал у дужини од 15,9 km и Кикиндски канал у дужини од 25,4 km. На територији општине је изграђена детаљна каналска мрежа у дужини од 616 km. Квалитет воде реке Тисе директно утиче на квалитет ОКМ ДТД канала пошто се вода за овај канал захвата на устави код Новог Бечеја. На квалитет вода Кикиндског канала утичу деградирани водотоци из Румуније и отпадне воде пореклом из Кикинде. На граници Општине налазе се два напуштена корита Тисе, Мртва Тиса- Медењаче и Мртва (Стара) Тиса- Бисерно острво.

Вишкови површинских вода се до рецепијената – реке Тисе и система канала ДТД одводе примарним и секундарним каналима који се налазе, како у атарима насељених места, тако и у грађевинским подручјима. Мрежа канала је рађена у континуитету више од 200 година и релативно брзо одводи површинске воде, нарочито код екстремних падавина. Нови Бечеј и Ново Милошево су посебно угрожени од површинских вода и због тога су оба насељена места подељена на сливове, који ободним каналима око насеља, одводе површинске воде.

Каналска мрежа се у насељима доста добро одржава, па се велике падавине доста брзо евакуишу. Унутрашњу каналску мрежу у насељима одржава локална самоуправа, преко Јавних комуналних предузећа и Месних заједница. Ситуација у атарима је доста лошија, због вишегодишњег неодржавања каналске мреже. О систему канала, црпних станица и остале инфраструктуре која прати каналску мрежу старју се Воде Војводине, преко надлежних водопривредних предузећа. Због лоше финансијске ситуације и лошег одржавања, код екстремно великих падавина долази до плављења ораница и до штете на усевима.

3.1.1. Мониторинг површинских и подземних вода

На основу члана 69. Закона о заштити животне средине дефинисано је да јединица локалне самоуправе обезбеђује континуалну контролу и праћење стања животне средине доношењем и реализацијом програма мониторинга за своју територију који су у складу са националним програмима. У складу са тим на територији општине Нови Бечеј врши се праћење квалитета површинских вода од 2010. године. Праћење квалитета површинских вода као и финансирање овог мониторинга дефинисано је Програмом мониторинга животне средине на територији општине Нови Бечеј³⁷ који се доноси сваке две године као и Програмом коришћења средства за заштиту и унапређење животне средине општине Нови Бечеј који се доноси за сваку годину.³⁸ Праћење квалитета се врши на следећим локалитетима:

- У Новом Бечеју, река Тиса - „Купалиште код манастира“
- У Новом Бечеју, река Тиса - „Купалиште код острва“
- У Новом Бечеју, Сигетски канал

На територији општине Нови Бечеј мониторинг површинских вода се спроводи у оквиру редовног годишњег мониторинга. Стручна мерења обавља Завод за јавно здравље из Зрењанина, на основу Уговора о контроли квалитета ваздуха, површинских вода и мерења буке који се за сваку годину посебно закључује. Праћен је и квалитет воде на незваничним купалиштима на реци Тиси. Испитивања квалитета воде су вршена у сезони купања и то у месецу јуну, јулу, августу и септембру током 2010., 2011., 2012. и 2013. године.

3.1.2. Квалитет површинских и подземних вода

На основу већине анализираних физичко хемијских показатеља испитивани узорци површинских вода узети у јулу, августу и септембру у 2013. години одговарају добром еколошком статусу према званичној класификацији (површинске воде које припадају овој класи могу се користити у следеће сврхе: снабдевање водом за пиће уз претходни третман, купање и рекреацију, наводњавање,

³⁷ Програм мониторинга животне средине на територији општине Нови Бечеј за 2011. и 2012. годину – „Сл. лист општине Нови Бечеј“ ; бр. 3/2011 и Програм мониторинга животне средине на територији општине Нови Бечеј за 2013. и 2014. годину - „Сл. лист општине Нови Бечеј“ ; бр.4/2013

³⁸ Програм коришћења средстава за заштиту и унапређење животне средине општине Нови Бечеј за 2010 годину - „Сл. лист општине Нови Бечеј“ бр.15/2010; Програм коришћења средстава за заштиту и унапређење животне средине општине Нови Бечеј за 2011. годину – „Сл. лист општине Нови Бечеј“ бр. 9/2011; Програм коришћења средстава за заштиту и унапређење животне средине општине Нови Бечеј за 2012. годину – „Сл. лист општине Нови Бечеј“ , Програм коришћења средстава за заштиту и унапређење животне средине општине Нови Бечеј за 2013. годину- „Сл.лист општине Нови Бечеј“, бр. 4/2013)

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ОПШТИНЕ НОВИ БЕЧЕЈ

индустријску употребу - процесна и раскладна вода), док су узорци узети у јуну сврстани у слабо/лош еколошки статус.

Мониторинг подземних вода се не ради (осим анализа подземних вода на водозахватима-вода за пиће) и тренутно не постоје званични подаци о квалитету подземних вода, те степен угрожености није могуће квантификовати, будући да нема егзактних података пошто није вршен мониторинг, нити су вршена мерења емисије загађујућих материја.

Табела 3.1. Извештај о мониторингу површинских вода за 2013.г.

Р.бр ој	Локалитет	Темп. вазду ха	Тем п. вод е	Бој а	Мир ис	Видљиве отпадне материје- прозирно ст	Ph	Сусп. матери је	Хемијск е потрош ња кисеони ка
1	Купал. код острва	18,5	24	бе з	без	без	7,6 1	17	8,1
2	Купалиште код манастира	19	24,1	бе з	без	без	7,6 7	18	8,9
Подаци од 09.09.2013.г.-Извештај Завода за јавно здравље Зрењанин, бр.2191.									

Р.бро ј	Локалитет	Биолошка потрошња кисеоника	Укупни азот	Амонијум јон	Нитрити	Нитрати	Ортофосфати	Сулфиди
1	Купалиште код острва	1,8	0,7	0,59	0,019	<0,06	<0,05	<0,02
2	Купалиште код манастира	1,4	0,8	0,58	0,014	<0,06	<0,05	<0,02
Подаци од 09.09.2013.г.-Извештај Завода за јавно здравље Зрењанин, бр.2191.								

Р.б рој	Локалитет	Масти и уља	Биодеградаб илни детерџент	Растворени кисеоник	Засићеност кисеоника у %	гвожђе
------------	-----------	----------------	----------------------------------	------------------------	--------------------------------	--------

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ОПШТИНЕ НОВИ БЕЧЕЈ

1	Купалиште код острва	<0,03	0,46	5,3	63	<0,0
2	Купалиште код манастира	<0,03	0,39	5,3	63	<0,05
Подаци од 09.09.2013.г.-Извештај Завода за јавно здравље Зрењанин, бр.2191.						

Р.б рој	Локалитет	МПН	За класу II
1	Сигетски канал	24000	До 20000
Подаци од 02.07.2013.г.-Извештај Завода за јавно здравље Зрењанин,.			

Напомена: *Подаци су доступни у Извештају о мониторингу површинских вода за 2013.,2012,2011 и 2010г., Завода за јавно здравље из Зрењанина који се налазе у архиви Општинске управе Нови Бечеј,односно Одсеку за урбанизам, стамбено-комуналне послове, грађевинарство и заштиту животне средине.

3.1.3. Снабдевање водом за пиће

Надлежност за водоснабдевање на територији насељеног места Нови Бечеј и Кумане има Јавно предузеће за комунално-стамбене послове „Комуналац“ (ЈП „Комуналац“) које постоји од 1992. године.Осим водоснабдевања ЈП „Комуналац“ је надлежан и за пружање комуналних услуга по делатностима: канализација, дистрибуција природног гаса, уређење и одржавање зеленила и чистоће на јавним површинама, погребне услуге, пијачне услуге, ветеринарска хигијена, обрачун и наплата услуга. ЈП „Комуналац“ има укупно 54 запослених, од којих је 16 распоређено на послове у вези са водоснабдевањем.

Надлежност за водоснабдевање на територији насељеног места Ново Милошево и Бочар има Комунално јавно предузеће „Компред“ (КЈП „Компред“) које постоји од 1991. године.Осим водоснабдевања КЈП „Компред“ је надлежан и за пружање комуналних услуга по делатностима: канализација, уређење и одржавање зеленила и чистоће на јавним површинама, погребне услуге, пијачне услуге, ветеринарска хигијена, обрачун и наплата услуга.

Извориште насеља **Нови Бечеј** налази се у северозападном делу насеља. Извориште чине 10 бунара, од којих су 6 у експлоатацији, а четири бунара су напуштена и ликвидирана. Просечни експлоатациони капацитет бунара износи 15 л/с. Максимална издашност изворишта износи 90 л/с.

Предметно извориште је у надлежности ЈП „Комуналац“ Нови Бечеј.

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ОПШТИНЕ НОВИ БЕЧЕЈ

Подземна вода се из бунара системом цевовода доводи до хидрофорског постројења са 4 хидрофорске посуде укупне запремине 32 м³. Пре уласка у хидрофорско постројење на сабирном цевоводу мери се проток, дигиталним мерачем, кумулативни и тренутни, а затим се врши хлорисање подземне воде. Контрола квалитета се врши два пута месечно, на узорку збирне воде, од стране Завода за здравствену заштиту из Зрењанина. Сви бунари на изворишту каптирају песковите седименте у интервалу од 70-90 м.

Потисни цевовод од хидростанице на изворишту Нови Бечеј је пречника 300 мм у дужини од 1 км и на дужини од 500 м нема прикључака. Притисак у цевоводу је ограничен на 4.2 бара.

Укупна дужина водоводне мреже је 72 км.

Материјали од којих је изграђена водоводна мрежа су следећи:

- PVC – пречника (80 - (300 – 8% учешћа у мрежи,
- HDPE - пречника (63 - (90 – 64% учешћа у мрежи,
- Азбест цемент - пречника (80 - (300 – 28% учешћа у мрежи,

Број прикључака на систем водоснабдевања у насељеном месту Нови Бечеј износи 5126 од тога

- Домаћинства – 4803
- Остали (привреда) – 323

Процентуална покривеност становништва по питању водоснабдевања је 100%, док је процентуална покривеност привреде 95%.

Табела 3.2. Укупна потрошња воде на месечном нивоу за 2013. год.

Укупна потрошња воде на месечном нивоу током 2013-те год. у м ³	
Јануар	47 992
Фебруар	46 109
Март	45 888
Април	59 935
Мај	72 650
Јун	64 424
Јул	56 983
Август	71 766
Септембар	57 012
Октобар	50 158

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ОПШТИНЕ НОВИ БЕЧЕЈ

Новембар	47 126
Децембар	44 823

Укупна потрошња воде на годишњем нивоу на територији насељеног места Нови Бечеј износи 664 866 м³.

Постојећи губици у мрежи износе 40% што износи разлику изражену у процентима између очитане вредности на дигиталном мерачу наравно на годишњем нивоу и фактурисане потрошње такође на годишњем нивоу а везано за горе наведену табелу и годину 2013.

Анализом хемијског састава подземне воде утврђено је да квалитет воде не одговара прописима Правилника о хигијенској исправности воде за пиће, („Сл. лист СРЈ“ бр. 42/98, 44/99 и 24/12) чл.3, став 1, тачка 2 и 5 – због повећане концентрације амонијака, арсена, натријума и ортофосфата (као фосфора), повећаног утршка КМnO₄ и измењених органолептичких особина – боје. Последња апализа „V“ обима извршена је марта 2014. Године.

Микробиолошки налаз као резултат микробиолошког прегледа узорка воде за пиће одговара нормама Правилника о хигијенској исправности воде за пиће, („Сл. лист СРЈ“, број 42/98 ,44/99 и 24/12) члан 3, став 1, тачка 1; Уредби о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање („Службени гласник Републике Србије“, број 50/12) и Правилнику о параметрима еколошког и хемијског статуса површинских вода и параметрима хемијског и квантитативног статуса подземних вода („Службени гласник Републике Србије“, број 74/11).

На основу анализа са локалитета Изворишта ЈП „ Комуналац“ узоркованих дана 27.10.2004. год. Институт за јавно здравље Војводине из Новог Сада издаје Мишљење број: 107-53-704/2004-14 од 12.01.2005. о здравственој исправности узорка воде за пиће у коме је констатовано да је узорак неисправан због налаза повећане концентрације арсена од 0,143 mg/l (граница 0,01), амонијака од 1,17 mg/l (граница 1,0) , натријума од 220,0 mg/l (граница 150) и ортофосфата од 0,44 mg/l (граница 0,15) , повећаног утршка калијум – перманганата и последично измењених сензорских особина достављеног узорка воде за пиће. Утврђено прекорачење прописане граничне вредности арсена у достављеном узорку воде за пиће представља опасност по здравље људи. Истим мишљењем је констатовано да се вода не препоручује за употребу до примене комплетног поступка пречишћавања воде и обезбеђивања здравствене исправности воде за пиће.

Редовна контрола квалитета воде се врши два пута месечно, на узорку збирне воде, од стране Завода за здравствену заштиту из Зрењанина.

На територији **Новог Милошева** снабдевање је са изворишта 4 класична бунара (Б2;Б3;Б4 и Б5) Вода се захвата дубинским пумпама и потискује у водоводну мрежу, просечна дубина бунара је 118м, тј.од 99м до 142м са колонама.

Квалитет воде је незадовољавајући и по мерењима Завода за јавно здравље из Зрењанина, који раде месечна испитивања квалитета воде од 2004.године, у води се налази повећан садржај Арсена и

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ОПШТИНЕ НОВИ БЕЧЕЈ

органичних материја, док су бактериолошки налази исправни. Квалитет воде се одржава аутоматским дозирањем и дезинфекцијом натријумхипохлоритом.

Водоводна мрежа је грађена 60-тих година (20. века) у дужини од 42,6км, углавном од поцинкованих и азбестних цеви, да би 2008. године реконструкцијом водоводне мреже урађена замена постојећих цеви и 70% мреже је замењено PVC цевима.

Смањен је утицај застареле мреже који утиче на квалитет воде, али је остало још 30% водоводне мреже од азбеста као и решавање проблема који се односе на положај бунара односно водозахват (предметни бунари се налазе унутар грађевинског реона односно насељеног места).

Табела 3.3. Изворишта и техничке карактеристике

Бунар	Година изградње	Дубина бунара (м)	Капацитет (l/сек)	Пумпа (тип/врста)	Издашност водоснабдевања (м ³ /дн)
Б2	1984	127	Од 8 до 15	Дубинска пумпа-тип VRD212/16 снаге 5,5 kV	300-350
Б3	1987	114	Од 9 до 37	Дубинска пумпа-тип PLEUGER снаге 11,0 kV	700-800
Б4	1989	110	Од 12,5 до 37	Дубинска пумпа-тип PLEUGER снаге 11,0 kV	700-800
Б5	1996	118	Од 12,5 до 37	Дубинска пумпа-тип PLEUGER снаге 11,0 kV	500-700

У насељу Ново Милошево тренутно има 6501 прикључак на водоводну мрежу од чега привреда и остале установе имају 30 прикључака. Због дотрајалости самог система (део водоводне мреже која није реконструисана), губици у мрежи су око 40%.

Анализу квалитета воде врши Завод за јавно здравље Зрењанин, Центар за хигијену и хуману екологију, а према последњим извештајима квалитет воде се може оценити као бактериолошки исправне али физичкохемијски неисправне за пиће.

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ОПШТИНЕ НОВИ БЕЧЕЈ

Насеље Кумане: У надлежности ЈП „Комуналац“ налази се и извориште и водоснабдевање насељеног места Кумане. Извориште подземних вода формирано је у северном делу насеља Кумане. Извориште чине 4 бунара од којих су сва четири у експлоатацији. Експлоатациони капацитет бунара износи од око 7 до око 12 л/с. Подземна вода се из бунара доводи до 4 хидрофорске посуде укупне запремине 12 м³, одакле се системом цевовода дистрибуира до потрошача. На уласку у главни цевовод врши се хлорисање подземне воде. Сви бунари на изворишту каптирају песковите седименте у интервалу од око 70 – 88 м дубине.

Насеље Бочар: На територији насеља Бочар снабдевање водом је са изворишта 2 класична бунара (Б3 и Б4), вода се захвата дубинским пумпама и потискује у водоводну мрежу само из бунара Б4, док се вода из бунара Б3 користи само као техничка вода (заливање и ватрогасна возила). Просечна дубина бунара је 210м. У центру насеља се налази и „Еко-чесма“ која је повезана на бунар Б4.

Квалитет воде је незадовољавајући по мерењима Завода за јавно здравље из Зрењанина, који раде месечна испитивања квалитета воде од 2004.године. , У води се налази повећан садржај Арсена и органских материја, док су бактериолошки налази исправни. Квалитет воде се одржава аутоматским дозирањем и дезинфекцијом Натријумхипохлоритом.

Квалитет воде из „Еко-чесме“ је на основу извршених анализа Завода задовољавајући.

Водоводна мрежа је грађена 70-тих година прошлог века, у дужини од 10,5км углавном од поцинкованих и азбестних цеви. У 2008.г је извршена реконструкција и 80% мреже је замењено PVC цевима.

Табела 3.4. Изворишта и техничке карактеристике

Бунар	Година изградње	Дубина бунара (м)	Капацитет (л/сек)	Пумпа (тип/врста)	Издашност водоснабдевања (м ³ /дн)
Б3	1986	210	7	Дубинска пумпа-тип VRD212/16 снаге 5,5 kV	200-800
Б4	2007	218	37	Дубинска пумпа-тип PLEUGER снаге 11,0 kV	700-800

У насељу Бочар тренутно има 727 прикључака на водоводну мрежу од чега привреда и остале установе имају 10 прикључака. Због дотрајалости система (део водоводне мреже која није реконструисана), губици су око 40%.

Напомена: Извештаји о анализи квалитета воде извршени од стране Завода за јавно здравље Зрењанин су дати у прилогу.

3.1.4. ПРЕЧИШЋАВАЊЕ И ОДВОЂЕЊЕ АТМОСФЕРСКИХ И ОТПАДНИХ ВОДА

Канализациони системи се развијају као дистрибутивни системи, тако да са гледишта транспорта отпадних вода и препумпавања представљају заокружене, економски оправдане целине, које се могу заокружити изградњом одговарајућих постројења за пречишћавање отпадних вода општег типа. Канализација се спроводи по сепарационом систему: посебно за отпадне воде насеља и оних индустрија које се након предtretмана смеју прикључити на канализације за отпадне воде, а посебно за кишне канализације.

Стриктно је забрањена евакуација отпадних вода у напуштене бунаре и упојне јаме. Отпадне воде индустрије смеју се упуштати у градску канализацију тек након предtretмана, којим се пречишћавају до нивоа да смеју да буду усмерене према постројењу за пречишћавање отпадних вода општег типа.

НОВИ БЕЧЕЈ

Постројење за третман отпадних вода у насељеном месту Нови Бечеј није у функцији од 1990. године због експлозије која се догодила услед нагомилавања гаса у командној просторији до кога долази услед сагоревања предметних отпадних материја из канализационог система.

Постројење за третман отпадних вода је изграђено 1974. године капацитета 2000 еквивалент становника.

Укупна дужина канализационе мреже износи 17,10 км од тога Главни колектор отпадних вода је у укупној дужини од 11км изграђен од 6км бетонских цеви димензија Ф 200 до Ф 600 мм и 5км од азбестноцементних цеви димензија од Ф 250мм.

Ван урбаног подручја се не врши третман отпадних вода. Реципијент отпадних вода јесте канал Б53 односно канал ДТД. Број канализационих прикључака на канализациону мрежу износи 1482, од чега 1344 прикључака се класификује у категорију – домаћинства, а 138 прикључака се класификује у категорију правних лица.

Број септичких јама износи 2800 ком. које се одржавају пражњењем покретном тракторском цистерном капацитета 3000 м3. ЈП „Комуналац“ располаже са једном цистерном што је недовољно за редовно одржавање септичких јама.

Укупна количина испуштених отпадних вода на годишњем нивоу је 214.000 м3, од чега индустријске отпадне (технолошке) воде испуштају 24.000м3 а домаћинства 164.000 м3. Разлика између испуштених количина отпадних вода на годишњем нивоу и збирне количине отпадне воде за домаћинства и индустрије огледа се у разлици између фактурисаних количина и количина које су реално очитане на дигиталном мерачу.

Атмосферске воде су само у центру насеља одводе затвореном атмосферском мрежом, док је у преосталом делу насеља одвођење атмосферске воде решено отвореним каналима. Тачне податке о дужини затворених и дужини отворених атмосферских канала не постоје.

БОЧАР И КУМАНЕ

Не постоји изграђена насељска фекална канализација, фекалне воде се решавају септичким јамама (непропусне- преливне), тачни подаци о броју септичких јама не постоје, док су атмосферске воде решене отвореним каналима.

НОВО МИЛОШЕВО:

Канализациони систем у Новом Милошеву се састоји од: главне црпне станице, постисног цевовода од ГЦС до „Мокрог поља“, пречистача „Мокро поље“, гравитационе канализационе мреже (дужине 3,5км) и канализационе мреже под притиском (дужине 45,6км).

Укупан број корисника је 510, од чега на гравитациону мрежу је 140 прикључака а на мрежу под притиском 370.

Пречистач „Мокро поље“:

Цео систем пречишћавања отпадних вода се заснива на биометодолошкој разградњи и пречишћавања отпадних вода преко биолагуна са циљем да квалитет воде која се испушта у реципијент буде вода II реда.

Пречистач се састоји из система базена, површине 3,11 ха, на локацији која се налази североисточно од насеља у близини мелиоративног канала М4-4.

Отпадна вода пролази кроз систем канала са барском трском, овим начином се пречишћавају санитарно-фекалне и атмосферске комуналне воде. Капацитет система за пречишћавање, урађен је на основу сличних метода решавања отпадних вода сличних површина³⁹

Димензионисање потребне површине под трском (која ће задовољити прописане услове пречишћавања отпадних-фекалних вода) је вршено уз услов да је дневна просечна потрошња воде по становнику (Војвођански просек) 200 литара:

$Q_{\text{гранично}} = 200 \text{ л/дану} = 0,2 \text{ м}^3/\text{дан}$

Из чега произилази да је за пречишћавање ове количине воде потребно 1,0м²барске трске по становнику. Као максимална потрошња је усвојено да максимални број корисника воде у једном дану може да буде 8000 (овај број је узет као претпоставка, где је за максималан број људи узет податак за дан 2. Август-када је слава села) из чега произилази :

³⁹ (Root Zone Method; Reed Beds, Planeth Sand Filters, Rock Reed Filters...)

$8000 \times 1,0 \text{ м}^2 = 8000 \text{ м}^2 = 0,8 \text{ ха}$.

Како се систем налази на површини од 3,11ха, од чега је под трском 2,5ха, ова површина у потпуности задовољава потребе становништва Новог Милошева.

Параметри добијени испитивањем у потпуности задовољавају прописане услове комуналне отпадне воде која се испушта у реципијент.

Напомена: Извештаји о анализи квалитета воде на излазу пречистача „Мокра поља“ извршени од стране Завода за јавно здравље Зрењанин су дати у прилогу

Атмосферске воде су такође решене отвореним каналима.

3.1.5. ЗАКЉУЧНА РАЗМАТРАЊА

На основу анализе стања у области вода на територији општине Нови Бечеј, може се констатовати да су најзначајнији проблеми следећи:

- непостојање мониторинга подземних вода (осим анализа подземних вода на водозахватима-вода за пиће);
- недовољно изграђена водоводна мрежа;
- велики губици воде у мрежи;
- здравствено неисправна вода за пиће услед непримењивања комплетног поступка пречишћавања воде;
- неодговарајуће локације и положај бунара за водоснабдевање у Новом Милешеву;
- непостојање третмана отпадних вода ван урбаног подручја;
- постројење за прераду отпадних вода у Новом Бечеју није у функцији;
- недовољно изграђена канализациона мрежа у Новом Бечеју;
- непостојање канализационе мреже у Бочару и Куманима;
- недостатак постројења за пречишћавање отпадних вода руралних насеља.

3.2. ВАЗДУХ

3.2.1. Мониторинг ваздуха

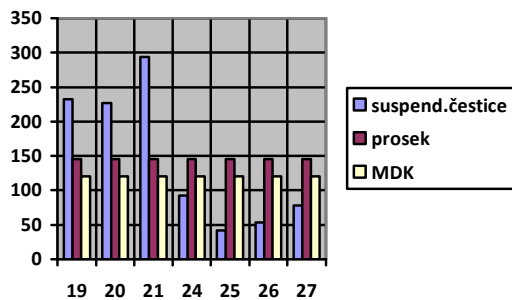
Јединице локалне самоуправе у оквиру своје надлежности утврђене законом обезбеђују мониторинг квалитета ваздуха. Да би се управљало квалитетом ваздуха потребно је располагати подацима о постојећим нивоима загађујућих материја у ваздуху који се добијају мерењем.

Мерења квалитета ваздуха на територији општине Нови Бечеј спроводе се у оквиру редовног годишњег мониторинга од 2010_године. Стручна мерења обавља Завод за јавно здравље из Зрењанина и то на два мерна места у општини, једно мерно место у Новом Милошеву и једно у Новом Бечеју. Праћене су концентрације сумпор-диоксида, чађи, азот-диоксида и укупних

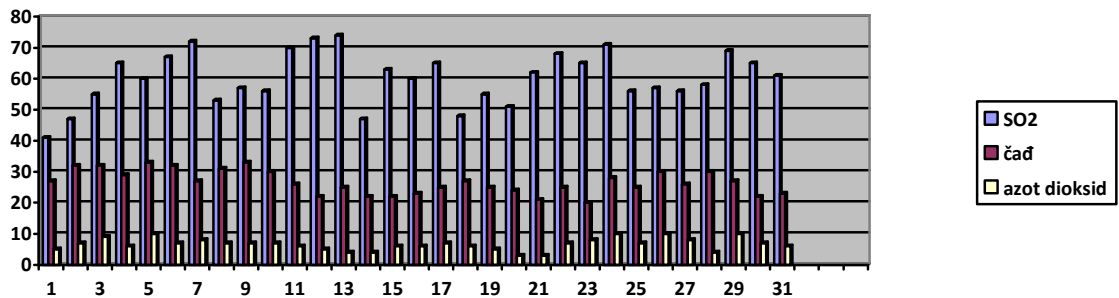
суспендованих материја. Добијене вредности* анализе испитиваних узорака су у складу са важећом Уредбом осим вредности за суспендоване честице на мерном месту у Новом Милошеву.

3.2.2.Квалитет ваздуха

Графички приказ 1. Садржај суспендованих честица јуни 2013.

Графички приказ 2. Садржај сумпор диоксида, чађи и азот диоксида јули 2013⁴⁰

Напомена Дозвољене вредности ГВ/ТВ/МДК: Сумпор диоксид 125/чађ 50/ азот диоксид 85

⁴⁰ Подаци су доступни у Извештају о квалитету ваздуха за јун/јул 2013. Завода за јавно здравље из Зрењанина

На основу мерења може се рећи да квалитет ваздуха у општини Нови Бечеј спада у II категорију, то јест умерено загађен ваздух где су прекорачене граничне вредности нивоа за једну загађујућу материју, али нису прекорачене толерантне вредности.

Не постоје тачни подаци шта су главни узроци загађења ваздуха на територији општине, нити који су узрочници који имају директан утицај на увећане вредности суспендованих честица.

3.2.3. Закључна разматрања

У складу са горе наведеним закључује се да су основни проблеми који су уочени у овој области:

- непостојање систематског праћења квалитета ваздуха на територији општине Нови Бечеј
- непостојање катастра за загађивача
- немогућност дефинисања мера заштите ваздуха услед недостатка релевантних података о квалитету ваздуха

3.3. ЗЕМЉИШТЕ

Земљиште представља сложени природни систем у коме под дејством живих организама и других фактора долази до стварања и разлагања неорганских и органских супстанци. Поред тога земљиште је свакодневно изложено посредној и непосредној деградацији и загађењу. За разлику од воде и ваздуха, овај елемент животне средине је релативно статичан, те је ефекат смањења загађења разблаживањем и пречишћавањем мањи, због чега долази до интензивније акумулације свих материја а нарочито оних нерастворних.

Када је реч о земљишту као природном ресурсу једини документ који се бави овом проблематиком јесте Годишњи програм заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта општине Нови Бечеј. Такође је ова област обрађивана у оквиру других стратешких и планских докумената (Стратегија одрживог развоја општине Нови Бечеј 2014-2020 и Просторни план општине Нови Бечеј).

Општина Нови Бечеј простире се на 60860 ха. Од укупне површине земљишта пољопривредно земљиште чини 88,4% док остатак представљају шуме и шумско земљиште, водно земљиште као и грађевинско земљиште. Грађевинско земљиште чини 4,47% укупне површине. Општина Нови Бечеј располаже са укупно 53 806 ха пољопривредног земљишта.

Пољопривредно земљиште је основни и најзначајнији природни ресурс са којим располаже општина. Има високу производну вредност и погодно је за узгој различитих пољопривредних култура у области ратарске, повртарске и воћарско-виноградарске производње, као и других видова пољопривредне производње. С обзиром на постојећи педолошки састав, који је солидан, али не и врхунски, општина нема тако висок удео земљишта под њивским културама, као неке од околних

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ОПШТИНЕ НОВИ БЕЧЕЈ

општина. И поред тога, чињеница је да површине под њивским културама преовлађују својим процентуалним уделом, у односу на остале типове земљишта по категоријама.

Табела 3.4. Преглед површина пољопривредног земљишта по катастарским општинама и културама

Ред.б р.	Катастарска општина	Пољопривредно земљиште (ха)									
		Обрадиво пољопривредно земљиште (ха)									
		Њиве	Вртови	Воћњаци	Виногради	Ливаде	Укупно	Пашњаци	Рибњаци, трстици и	Остало земљиште	Укупно
1	2	3	4	5	6 (1 +2 +3 +4 +5)	7	8	9	10 (6+ 7+8 +9)		
1	Нови Бечеј	18 40 9	0	26 7	153	113 6	19 96 5	346 0	51 7	89	240 31
2	Кумане	55 92	0	5	16	882	64 95	202 6	50 0	219	924 0
3	Ново Милошев о	11 57 9	0	86	46	561	12 27 2	335 1	21 0	45	158 78

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ОПШТИНЕ НОВИ БЕЧЕЈ

4	Бочар	32 25	0	24	8	0	32 57	137 4	26	0	465 7
УКУПНО		38 80 5	0	38 2	223	257 9	41 98 9	102 11	12 53	353	538 06

Извор података РГЗ СКН Нови Бечеј, 2014.

Табела 3.5 Површине пољопривредног земљишта по класама и културама

Пољопривредно земљиште у ха									
Класа									
Култура	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
Њива	5934	7144	8223	7729	6924	2479	329	43	
Врт	0	0	0	0	0	0	0	0	
Воћњаци	189	161	32	0	0	0	0	0	
Виногради	81	113	20	9	0	0	0	0	
Ливаде	5	140	1330	1042	62	0	0	0	
Пашњаци	31	1154	6585	1689	751	1	0	0	
Трстици-мочваре	112	395	746	0	0	0	0	0	
УКУПНО	6352	9107	16936	10469	7737	2480	329	43	

Извор података: Годишњи програм заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта општине Нови Бечеј за 2014. Годину

У току 2013. године је у сарадњи са Пољопривредном стручном службом Зрењанин извршена је агрохемијска анализа 1000 узорака земљишта са територије општине Нови Бечеј. У оквиру исте пољопривредни произвођачи су добили препоруке ђубрења за наредне четири године а све са циљем контроле и заштите квалитета пољопривредног земљишта.

Поред овог испитивања вршена су и друга испитивања која су обухватала одређен број парцела. За озбиљан и стручан приступ неопходно је урадити свеобухватне анализе и у том смислу дати

препоруке за даље поступање ради очувања плодности земљишта, стварање услова за производњу здраве хране и заштиту земљишта и воде.

Према до сада расположивим подацима анализа рађених 2013. као и претходних година показује да се садржај хумуса креће од 1,69% до 6,34%, садржај калцијум карбоната од 0,08% до 11,50%.

Испитивање садржаја микро елемената, тешких метала и пестицида није рађено. Оваква испитивања би требала извршити, обзиром да на територији општине Нови Бечеј не постоји системски и континуирани мониторинг земљишта.

Такође у наредном периоду, према Просторном плану општине Нови Бечеј, доћи ће до повећања шумског и грађевинског земљишта на рачун пољопривредног земљишта. Шумско земљиште ће се повећати за 60,64 ха, грађевинско земљиште износиће 5,54% а пољопривредно 87,55%.

Грађевинско земљиште: Укупно грађевинско земљиште општине Нови Бечеј може се поделити на грађевинско земљиште у грађевинским подручјима насеља и грађевинско земљиште ван грађевинских подручја насеља.

Грађевинско земљиште у грађевинским подручјима насеља у складу са савременим урбаним стремљењима и праксом у свету, у планирању просторних структура насеља општине тежило се стварању тзв. „полифункционалних урбаних простора”. Под овим термином подразумева се простор у којем је свесно извршено преплитање основних урбаних функција становања, рада и рекреације, на начин који омогућује испољавање њихове комплементарности, што се опет испољава кроз позитивне урбане појаве као што су урбана ефикасност, хуманизација простора, и сл. међутим, некомпатибилни садржаји појединим основним функцијама и даље ће изискивати просторну сегрегацију у ткиву насеља.

Живот у насељеним местима општине Нови Бечеј одвија се у домену три основне животне функције: становање, рад и рекреација. У складу са тим, у просторним структурама насеља одређене су три врсте зона основних намена:

- зона становања и централних садржаја,
- зона рада и
- зона спорта и рекреације.

Поред зона основних намена у насељима видљиве су и зоне саобраћајне и друге инфраструктуре које имају пратећи карактер, али не и мањи значај, јер се функционисањем садржаја ових зона омогућује и функционисање основних намена и успостављање интеракција међу њима, чиме се постиже и функционалност читавих урбаних система насеља.

Како је број становника општине у опадању, потреба за ширењем грађевинског земљиште не постоји и постојеће грађевинско земљиште задовољава тренутне потребе становништва, чиме ће се, без вољног ефекта, сачувати пољопривредно земљиште.

3.3.1. Закључна разматрања:

Анализом свега претходно наведеног долази се до закључка да су главни недостаци у вези са земљиштем следећи:

- Нејасна слика о квалитету и степену загађености земљишта као последица непостојања систематског мониторинга

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ОПШТИНЕ НОВИ БЕЧЕЈ

- Загађење земљишта као последица саобраћајних, индустријских а преваходно пољопривредних активности;
- Неадекватна употреба хемијских средстава у пољопривредној производњи
- Неправилно руковање опасним отпадом пореклом од хемијских средства која се користе у пољопривреди

3.4. ЈАВНЕ ЗЕЛЕНЕ ПОВРШИНЕ

Чланом 2. Закона о комуналним делатностима («Сл. гласник РС» бр. 88/11 и 46/14-Одлука УС РС) одржавање јавних зелених површина одређена као комунална делатност, као делатност од општег интереса и у надлежности је локалне самоуправе и подразумева уређење, текуће и инвестиционо одржавање и санацију зелених рекеративних површина и приобаља. Одржавање јавних зелених површина је регулисано Одлуком о изградњи, одржавању и функционисању комуналних објеката („Сл. лист општине Нови Бечеј“ бр.6/97)

За одржавање зелених површина на територији Новог Бечеја надлежно је ЈП „Комуналац“ Нови Бечеј, на територији Новог Милошева надлежно је ЈКП „Компред“ Ново Милошево, а на територији Бочара и Кумана надлежне су месне заједнице. На пословима одржавања зелених површина ангажовано је 12 радника (6 у Новом Бечеју, 4 у Новом Милошеву, 1 у Куману и 1 у Бочару), који располажу са следећом опремом за ову врсту послова: тримери, косилице, јапанери, вертикатори ...

Постојећа опрема је у просечном стању, и не задовољава потребе насељених места

Јавне зелене површине можемо поделити у више група:

- Зелене површине јавног коришћења (паркови)
- Улично зеленило (од укупне површине под саобраћајницама око 30% треба да је под зеленилом)
- Зелене површине ограниченог коришћења (спортско-рекреативне, зелене површине школа и предшколских установа)
- Зелене површине специјалне намене (зелене површине гробља и расадници)

Укупна површина јавних зелених површина у насељу *Нови Бечеј* која се одржава је 41.573м², за површину која се не одржава не постоје подаци.

Најзначајније зелене површине су:

❖ **Парк у центру Новог Бечеја, површине.2.655.м²**

Преовлађујуће растиње јесте нискорастућа култура (трава, цвеће), а просечан број кошења травњака током године износи 56. Растине које је такође обухваћено динамиком одржавања јесу лишћари и четинари на којима се просечно годишње изврши неких од 140 до 150 поступака одржавања. Током 2013. године је извршено обнављање засада садњом од укупно 1200 стабала лишћара и четинара.

Укупна површина јавних зелених површина у насељу Ново Милошево која се одржава је 21,11ха, од ове површине под травом је центар села са парком и пијацом, све раскрснице, гробље и комплекс

„Мокра поља“. Под дрвећем је 1,5ха и то углавном топола, јабланови, мало јасена, Сибирског бреста итд..

Најзначајније зелене површине су:

❖ **Парк у центру Новог Милошева, површине 10.743 м²**

Јавне зелене површине у насељу Кумане и у насељу Бочар одржава МЗ, која има запосленог по једног човека на овим пословима, те је одржавањем обухваћен простор у самом центру насеља, као и гробља. Површина која је обухваћена одржавањем у ова два насеља износи око 80.000 м²

Кумане нема ни једну парковску површину док је на територији Бочара најзначајнија површина:

❖ **Парк у центру Бочара, површине 7.145 м²**

За територију општине Нови Бечеј може се рећи да има довољно јавних зелених површина, али не постоји планско уређење истих, осим за центар Новог Бечеја о ком се стара ЈП „Комуналац“. Уређење осталих површина је препуштено становницима, тј. свако испред свог објекта уређује и брине се о зеленој површини.

3.4.1. ЗАКЉУЧНА РАЗМАТРАЊА:

Основне проблеме у погледу јавних зелених површина представљају:

- непостојање плана и система уређења и одржавања зелених површина;
- недовољан број људи у ЈП запослених на овим пословима
- непостојање парковске површине у насељу Кумане
- важећа одлука није усаглашена са важећим законом о комуналним делатностима као и тренутним стањем и захтевима насељених места.

3.5. ПРИРОДА И БИОДИВЕРЗИТЕТ

3.5.1. Природне вредности

Биодиверзитетом се описује богатство врста врста једне средине, а служи као кључни показатељ антропогених утицаја и природних процеса, на природно окружење неког подручја.

Најчешћи начин процене биодиверзитета је утврђивање броја врста по јединици површине одређене територије. Еколошки статус и еколошка процена хазарда и ризика подразумева праћење статуса екосистема као целине.

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ОПШТИНЕ НОВИ БЕЧЕЈ

Правни основ за утврђивање јавног интереса за проглашење заштићених подручја, пре доношења Закона о заштити природе („Службени гласник РС”, број 36/09, 88/10 и 91/10), базирао се на Закону о заштити животне средине („Службени гласник РС”, бр. 66/91 и др. и 135/04), законима који су регулисали област заштите природе пре доношења претходно наведеног закона и Закону о националним парковима („Службени гласник РС”, број 39/93). Успостављање еколошке мреже Републике Србије прописано је Законом о заштити природе. Еколошка мрежа је дефинисана као скуп међусобно повезаних или просторно блиских заштићених подручја који омогућава слободни проток гена и битно доприноси очувању природне равнотеже и биолошке разноврсности и унутар које се делови повезују природним или вештачким еколошким коридорима.

Предеони диверзитет, као спој природних и створених вредности, има важну улогу у области заштите природе и животне средине уопште, културе и културне баштине и представља значајан привредни ресурс и елемент одрживог развоја. Одрживо коришћење предела обухвата заштиту и унапређење предела кроз планирање и спровођење свеобухватних мера којима се спречавају нежељене промене, деградација и деструкција природних или створених предела, са циљем да се сачувају и одрже значајна обележја и карактер предеоног лика, њихова разноврсност, јединственост, естетска вредност и омогући трајна способност коришћења природних вредности за добробит становништва.

Биодиверзитет Општине Нови Бечеј је, условљена биогеографским положајем, отвореношћу територије према другим регионима у окружењу, као и историјским процесима флорогенезе и фауногенезе. На простору општине Нови Бечеј никад није детаљно проучаван биодиверзитет. Завод за заштиту природе је издвајао поједине локлитете са јасном и препознатљивом вредношћу и после израда студија заштите, које су пратиле мање или веће опсервације на терену, ови препознатљиви простори од важности за биодиверзитет и очување природних вредности су стављани под одређени ниво заштите. Сам број локалитета, већ заштићених или у поступку стављања под заштиту, односно евидентираним са потенцијалним вредностима, говори о значају општине Нови Бечеј за биодиверзитет региона и државе.

Општина Нови Бечеј представља типично аграрно подручје у коме су сви типови станишта, укључујући и она у заштићеним подручјима, угрожена фрагментацијом. Доминантни типови исконске вегетације на простору су степска, слатинска, ливадска и мочварна станишта. Услед смањења површина станишта, долази до нестанка многих врста, од којих су многе под заштитом. Комуникацију између природних станишта и одигравање свих природних процеса се одвија еколошким коридорима,

3.5.2. Заштићена природна добра

У општини Нови Бечеј постоји више заштићених природних добара и природних добара предвиђених за заштиту:

Табела 3.5. Списак заштићених природних добара

Тип	Назив	Степен заштите	Површина	Старалац
-----	-------	----------------	----------	----------

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ОПШТИНЕ НОВИ БЕЧЕЈ

			km ²	
Специјални резерват природе	"Слано Копово"	I категорија IUCN IV	9,76	Ловачко удружење Нови Бечеј
Специјални резерват природе	„Окањ бара“	I категорија IUCN IV	14,05	НВО „Окањ“ из Елемира
Парк природе	"Стара Тиса код Бисерног острва"	III категорија IUCN V	1,82	ЈП "Комуналац" Бечеја
Споменик природе *	"Стари парк Соколац у Новом Бечеју"	Природни споменик вртне архитектуре	0,046	БД Агро Добановаца
Споменик природе *	"Храст лужњак у дворишту црпне станице код Кумана"	Споменик природе III категорије	0,0014	„Воде Војводине“ Нови Сад
			25,6774	

* Заштићено по ранијим прописима о заштити природе, потребно је усаглашавање за Законом

Табела 3.6. Природна добра у постуку стављања под заштиту

Тип	Назив	Степен заштите	Површина km ²	Старалац
Парк природе	„Русанда“ коју чине NBC01b и ZRE21	II категорија IUCN IV	11,59	
	Површина у к.о. Кумане		8,13	

Табела 3.7. Подручја "слатине Баната" евидентирана за стављање под заштиту

Ти	Назив	Степен	Површина km ²
----	-------	--------	--------------------------

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ОПШТИНЕ НОВИ БЕЧЕЈ

п	заштите	
	NBC01a рудина „Млаке“	9,82*
	NBC03a „Девесиље-Копово“	7,97*
	NBC03b "Свети Краљ"	6,11*
	NBC04 "Буџак и Пактов"	15,81*
	NBC05 „Пашњак“ к.о. Бочар	15,68*
	NBC6a „Медењаче“ север	0,82*
	NBC6b „Медењаче“ југ	1,74*
	NBC07, "Гаравац"	0,26*
	NBC 08 рудина „Врањевачке ливаде“	2,94*
	NBC10 рудина „Пашњак к.о. Ново Милошево	11,97*
	NBC15 "Сигет код Новог Бечеја"	**
	NBC16 "Шимућ"	**
	NBC17 "Матејски брод"	**
	NBC19 "М. Береј, Берејац"	**
	ZRE18* „Ostrovo“	3,08*
	KIK 05 - NBC	1,00*
Укупна површина		77,20

* Процењена површина према мапи Покрајинског завода за заштиту природе

** Нема података о границама и површини

Специјални резерват природе "Слано Копово"

На основу студије Покрајинског завода за заштиту природе, која је послужила као подлога за проглашење природног добра „Слано Копово“. Уредбом од 28.12.2001. године (Службени гласник РС бр.74) ступила је на снагу предложена заштита подручја у статусу специјалног резервата природе.

Слано Копово је проглашено за значајно станиште птица у Европи према ИБА пројекту, са површином од 2.660 ха . Слано копово је добило ИБА код **012** и Национални код **SER012** (*Хеатх анд Еванс, 2000*)

Слано Копово је 22. јула 2004. године проглашено рамсарским подручјем, чиме је уврштено у листу водених подручја од светског значаја под бројем 1392 (Ramsar Site no. 1392). Године 2004. Слано копово је је уврштено у ИПА-подручја са површином од 220 ха,

Специјални резерват природе „Слано Копово“ је заштићено природно добро I категорије односно заштићено подручје међународног, националног, односно изузетног значаја. Према IUCN – у спада у простор IV категорије – Заштићено подручје на коме се заштита спроводи интервентним мерама.

Укупна површина Специјалног резервата „Слано копово“ износи 976.45 ха. Површина ИБА подручја износи 2660 ха и преклапа делове резервата Слано копово Површина ИПА подручја износи 220 ха, већим делом не преклапа делове резервата Слано копово

Уредбом од 28.12.2001. године („Службени гласник РС“ бр.74) старалац је Ловачко удржење "Нови Бечеј".

Специјални резерват "Слано копово" представља једну од последњих очуваних бара на слатинама Војводине, специфичну по јединственим панонским екосистемима типичним за слане, муљевите баре и њихове повремено исушене делове и као такав је непоновљив пункт особене биолошке разноврсности.

Ово подручје је једно од најважнијих и најособенијих станишта птица у Републици Србији.

Резерват се одликује још увек очуваном специфичном слатинском вегетацијом и биљним врстама типичним за овај тип вегетације. Очуване су специфичне слатинске заједнице класе *Thero-Salicornietea* које су у Панонској низији, у фази ишчезавања. Биљне врсте типичне за овај тип вегетације: јурчица, панонска јурчица, солњача и др.

Слано Копово представља једно од најважнијих и најособенијих орнитолошких станишта у Србији. Према досадашњим истраживањима на подручју Сланог копова укупно су евидентирани 203 врсте птица, од тога 73 врсте птица су гнездарице. Слано копово је познато као место окупљања великог броја птица водених станишта, током периода миграције, али и током зимовања, под условом да на њему има довољно воде. На пространим воденим површинама и околним пољима, у периодима најинтензивнијег пролаза птица, може се задржавати чак до 20.000 примерака разних врста.

Териофауну Резервата карактерише присуство 25 врста. На најзаслањенијим деловима слатине, у појасу око самог корита Сланог копова, присутне су врсте: шумска ровчица, баштенска ровчица, пољска ровчица, мала ровчица, кртица, јеж, пољска волухарица, ондатра, степски миш, пољски миш, домаћи миш, пругасти миш, сиви пацов и хрчак. На северном делу више обале Копова, на

заслањеним пашњацима, присутна је и текуница. У односу на врсте сисара, истиче се на целом подручју присуство зеца, лисице, обичног и степског твора, лисице и срне, а у задњих неколико година и шакал.

Специјални резерват природе „Окањ бара“

На основу Предлога за стављање под заштиту као заштићеног подручја I категорије Окањ бара је Уредбом о проглашењу Специјалног резервата природе Окањ бара стављена под заштиту („Сл. гласник РС“, бр. 39/2013).

Подручје Окањ баре, заједно са баром Русандом, под називом „Окањ и Русанда“ налазе се у поступку номинације за међународно значајно подручје за птице (IBA). Национални код овог заштићеног подручја је IBA 010RS а Међународни код је RS038. Овај простор заузима површину од 10.194 ха.

Специјални резерват природе „Окањ бара“ је заштићено природно добро I категорије – заштићено подручје међународног, националног, односно изузетног значаја. Према уредби IUCN –а спада у IV категорију – Заштићено подручје на коме се заштита спроводи интервентним мерама.

Специјални резерват природе „Окањ бара“ се налази на територији града Зрењанин и општине Нови Бечеј и обухвата делове подручја катастарских општина Елемир, Тараш, Меленци и Кумане, укупне површине 5480,94 ха.

Уредбом о проглашењу Специјалног резервата природе Окањ за управљач а је одређено Друштво за заштиту животне средине „Окањ“ из Елемира.

Простор Специјалног резервата природе „Окањ бара“ обухвата комплекс ливадско – степске вегетације, слатина и заслањених бара различитог салинитета. Специфична је по јединственим панонским екосистемима типичним за заслањене, муљевите баре, слатине и ливаде са очуваним биљним и животињским врстама карактеристичним за слану подлогу.

Присуство панонских ендема и субендема у флори Окањ баре је значајно. На простору се јављају Шварценбергова боквица, врањемил, безбридњача, жутеница, панонски звездан, слатинска паламида и др. Прелиминарним истраживањима вегетације утврђено је 58 сантаксономских јединица, расподељених у 7 класа, 12 редова, 16 свеза, 3 групе заједница и 20 биљних заједница.

Окањ бара са непосредном околином представља важно станиште уз ентомофауну. Окањ бару насељују ретки инсекти *Acrida ungarica*, *Theophilea subcylindricollis* i *Stylurus flavipes*. Богатство фауне птица Окањ баре се огледа у гнезђењу ретких врста чапљи у мешовитој колонији, као и властелице, црвеноногог спрудника и цврчића тршчара и патака. Током пролећне и јесење сеобе Окањ је важно одмориште на којем се окупљају велика јата птица. На степским фрагментима обитава неколико колонија текуница. На подручју Окањ баре забележено је 8 врста водоземаца, 6 врста гмизаваца. Као једна од малобројних очуваних бара на слатинама у Војводини Окањ бара представља станиште за бубоједе, јеж, кртица, врсте које се ослањају на обрадиве површине, хрчак, пољска волухарица, пољски миш, жутогрли миш, домаћи миш, вртна и пољска ровчица, пругасти миш и сиви пацов. На

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ОПШТИНЕ НОВИ БЕЧЕЈ

самој бари чест је и бизамски пацов, а на вишим градама терена текуница. Из рода звери на простору Окањ баре живе јазавац, ласица, куна белица твор, лисица и шакал. Од ловне дивљачи заступљене су врсте: срна, дивља свиња и зец.

Парк природе Стара Тиса код Бисерног острва

На основу Споразума о стављању под заштиту Парака природе Стара Тиса код Бисерног острва општина Бечеј, Нови Бечеј и Жабалъ донета је Одлука о заштити Парка природе Стара Тиса код Бисерног острва („Сл.лист општине Нови Бечеј“ бр. 8/08, „Сл. лист општине Бечеј“ бр. 1/08 и „Сл.лист општине Жабалъ“ бр. 4/08).

Парк природе Стара Тиса код Бисерног острва се сврстава у значајна природна добра, односно у природно добро III категорије и заузима површину од 391 ха 73 а и 04 м². Површина заштитне зоне износи 3801,51 ха.

Одлуком о заштити Парка природе Стара Тиса код Бисерног острва одређен је за управљача Јавно предузеће за комуналне услуге "Комуналац" из Бечеја, ул Ловачка бр 5.

Стара Тиса код Бисерног острва представља највећу мртвају у сливу Тисе кроз Србију. Парк обухвата водено тело Старе Тисе са тршћацима уз обалу. У заштитној зони се налазе ливадско – степска станишта на заслањеном земљишту окружена обрадивим површинама.

Парк природе Стара Тиса код Бисерног острва је стављен под заштиту ради очувања највећег флувијалног језера код нас, односно комплекса природних, очуваних водених и влажних станишта, која су уточиште бројним биљним и животињским врстама.

На простору парка је забележено око 100 таксона васкуларне флоре са 11 биљних заједница. Од овог броја 50 биљних врста граде акватичну и семиакватичну вегетацију, која је доминантна у водотоку и приобаљу. од значајних врста, кандидата за Црвену листу флоре Србије забележене су жабљак (*Zanichellia palustris*) и водени гриз (*Wolffia arrhiza*).

Квалитативни састав Oligochaeta у фауни дна сачињавало је 11 врста. Доминантна врста је била *Limnodrilus hoffmeisteri*.

У парку је забележен велики број инсеката. Присуство вилиних коњића може указивати на стање екосистема. Диверзитет вилиних коњића који настајују Стару Тису представља око 10 % од регистрованог броја одоната у Србији.

Стара Тиса код Бисерног острва представља значајан риболовни објекат. Рибљи фонд чине 23 врсте рибе. У Старој Тиси се појављују штука, деверика, укљева, сиви тостолобик, буцов, крупатица, сребрни караш, караш, бели амур, шаран, бели тостолобик, јаз, сабљарка, амурски чебочак, гавчица, бодорка, црвенрепка, лињак, сом цверглан, греч, смуђ и сунчица.

На подручју је забележено 7 врста водоземаца што чини 30 % од свих врста забележених у Србији, а најзначајнију компоненту чине зелена жаба, мала зелена жаба, и велика зелена жаба. На локалитету су забележене 3 врсте гмизаваца, али ово поље није довољно истражено тако да је могуће

проширивање ове листе. На простору парка природе је забележено 166 врста птица. Многе врсте су од међународног и националног значаја, а Стара Тиса представља важно гнездилиште барских птица и коридор за сеобу птица.

Подручје настањује значајан број сисарских врста, од којих су многе угрожене. Од бубоједа подручје настањује јеж, мочварна, баштенска и белозуба ровчица, и кртица. За водено станиште типичне су хигрофилне врсте водена волухарица, бизамски пацов и ондатра. На обрадивим површинама се појављује хрчак, пољска волухарица, пољски и пругасти миш. Из групе месоједа заступљени су лисица, јазавац, ласица и видра. На Бисерном острву ловна дивљач бележи високу бројност и то: дивља свиња, зец и срна.

Споменик природе "Стари парк Соколац у Новом Бечеју"

Споменик природе „Стари парк Соколац у Новом Бечеју“ је стављен под заштиту Решењем Општине Нови Бечеј („Сл.лист општине Нови Бечеј“ бр. 1/ 74) као природни споменик вртне архитектуре. Површина Старог парка „Соколоц“ износи 5 ха 38а и 02 м2. Решењем о стављању под заштиту Стари парк „Соколац“ у Новом Бечеју бр. II-02-633-1/2009 од 19.02.2009 године, Стари парк Соколац је дат на старање БД Агро А.Д. из Добановаца,

Парк је подигнут са северозападне стране каштела у мешовитом стилу. Делови парка око дворца су били правилно геометријски обликовани у француском стилу вртне уметности, а већи део парка је био решен пејзажно у енглеском стилу са великом травњаком у централном делу. Са северне и јужне стране каштела су се налазила два већа цветна партера са бордуртама од ниско резаног шимшира. Са источне стране се налазио мањи цветни партер. У партерима су биле резидбом обликоване Тисе. Партерно изведени платои су сада изгубили свој првобитни изглед. Са обе стране терасе био је посађен дрворед мечијих лески. Ободни делови парка који окружују пространи травњак садрже стабла беле тополе, храста лужњака и пољског јасена. Са чеоних страна каштела налазе се групе старих стабала ситнолисне и сребрне липе. У јужном делу парка се налазе стабла црног бора, тисе, ситнолисне липе, два стабла јаворнолисног платана, пауловније, стабла дивљег кестена, јавора, пајавца и америчког копривића.

Споменик природе "Храст лужњак у дворишту црпне станице код Кумана"

Одлука о заштити споменика природе „Храст лужњак у дворишту црпне станице код Кумана („Сл.лист општине Нови Бечеј“ бр. 5/99).

Споменик природе „Храст лужњак у дворишту црпне станице код Кумана је стављен под заштиту одлуком Општине Нови Бечеј 1999. године („Сл.лист општине Нови Бечеј“ бр. 5/99) као споменик природе III категорије. Одлуком о заштити обухваћена је пројекција крошње стабла на тло од 13 а 84 м². Одлуком о измени одлуке о заштити споменика природе „Храст лужњак у дворишту црпне станице код Кумана“ 2009. године старање је поверено Јавном водопривредном предузећу „Воде Војводине“ из Новог Сада.

Споменик природе представља капитални, најлепши регистровани примерак своје врсте у Војводини. Величанственог пораста, хабитуса и старости.

Дендометријске карактеристике:

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ОПШТИНЕ НОВИ БЕЧЕЈ

- висина дебла 33,00 м
- висина дебла до првих грана 3 м
- обим дебла на 1,3 м висине 6,75 м
- распон круне 10,00 x 42,00 м

Старост стабла се процењује на око 300 година

Поред стабла храста налазе се три генерације пумпи које пребацују вишак воде из Куманачког рита у Тису, парна, дизел и електрична пумпа. Посебно је значајна парна пумпа са почетка XX века као објекат од културно – техничког значаја.

Парк природе „Русанда“

Процедура стављања под заштиту Парка природе „Русанда“ на основу предлога Покрајинског завода за заштиту природе из Новог Сада је у току. Предложено је да се природно добро Русанда сврста у II категорију – заштићено подручје покрајинског/регионалног, односно великог значаја, Односно према IUCN категоризацији у IV категорију – Заштићено подручје на коме се заштита спроводи интервентним мерама. Предложено је да Парк природе Русанда заузима укупно 1159 ха 97 а 89 м2.

Парк природе Русанда представља станиште панонских сланих степа и сланих мочвара.

На подручју Русанде забележен је велики диверзитет биљних и животињских врста, васкуларне биљке, 235 таксона, птице 211 врста и сисара 31 врста. Нарочито значајна врста инсекта је вилин коњић и на овом простору живе рањиве врсте рачића. Русанда представља значајну станицу за птице селице, а нарочито шљукарице.

У оквиру заштићеног простора налази се истоимена бања са лечилишном традицијом од 1867. године.

Подручја "слатине Баната" – станишта природних реткости и еколошки коридори

На основу теренских истраживања, стурчних и научних публикација и према постојећој документацији Покрајинског завода за заштиту животне средине резервисани су локалитети Подручја "Слатине Баната", станишта великог броја биљних и животињских врста заштићених као природне реткости. У складу са Уредбом о заштити природних реткости („Сл. гласник РС“ бр. 50/93) на овим стаништима уважава се I степен режима заштите. У границама I степен режима заштите забрањује се коришћење природних богатстава и искључују се сви други облици коришћења простора и активности осим научних истраживања и контролисане едукације.

Еколошки коридори омогућавају одвијање сезонских миграција и размену генетског материјала између изолованих или просторно удаљених заштићених станишта. Еколошки коридори представљају станишта насељена водоземцима, гмизавцима и птицама, међу којима су и врсте заштићене као природне реткости.

Очување ових станишта се обезбеђује забраном даљег преоравања и стимулације екстензивног сточарства. На стаништима природних реткости је потребно ускладити коришћење тих простора са режимом и мерама заштите, у складу са важећом уредбом, којом је прописан I степен режима заштите, где је забрањено коришћење природних богатстава и искључено коришћење простора и активности, осим научних истраживања и контролисане едукације.

Инвазивне врсте

На подручју општине Нови Бечеј утврђена је присутност већег броја инвазивних биљних врста. Спречавање ширења и предузимање мера за уништавање инвазивних врста, неопходно је вршити у складу са Конвенцијом о биолошкој разноврсности ("Службени лист СРЈ", Међународни уговори, бр. 11/2001). Њихово спонтано ширење не само да угрожава природну вегетацију, него знатно повећава и трошкове одржавања зелених површина. На нашим подручјима се сматрају инвазивним следеће врсте: јасенолисни јавор (*Acer negundo*), кисело дрво (*Ailanthus glandulosa*), багремац (*Amorpha fruticosa*), западни копривић (*Celtis occidentalis*), пенсилвански длакави јасен (*Fraxinus pennsylvanica*), трновац (*Gledichia trachantos*), жива ограда (*Lycium halimifolium*), петолисни бршљан (*Parthenocissus inserta*), касна сремза (*Prunus serotina*), јапанска фалоп (*Reynouria syn. Faloppa japonica*), сибирски брест (*Ulmus pumila*). Наведене врсте не могу да се користе за озелењавање на стаништима природних реткости или у непосредној близини тих станишта. Приликом уређења и одржавања зелених површина треба одстранити евентуално присутне самоникле јединке. Унутар потенцијалних природних добара старе јединке инвазивних врста које поседују декоративну вредност и налазе се по уређеним зеленим површинама или дрворедима, треба постепено заменити врстама које се не понашају агресивно унутар Панонског биогеографског региона.

Укупна површина под заштићеним добрима у Општини Нови Бечеј износи 25,6774 км², односно 4,287% површине општине. Са делом Парка природе „Русанда“, који се налази на територији Општине Нови Бечеј, где је поступак заштите у завршној фази, површина заштићених добара ће износити 33,8074 км² односно 5,63 % површине општине. У колико се сва евидентирана подручја, вредна за биодиверзитет, ставе под заштиту, укупна површина заштићених добара ће износити око 111 км², што износи око 18 % површине општине.

3.5.3. Закључна разматрања

Највећи притисак на биодиверзитет врши прекомерна и неконтролисана експлоатација природних ресурса. У општини Нови Бечеј посебно су значајни негативни утицаји различитих човекових активности на остале станишта (влажна и мочварна станишта, степе и континенталне слатине).

Праћењем стања природних вредности, животне средине и људских активности у заштићеним подручјима констатовани су проблеми међу којима се издвајају прекомерна експлоатација минералних сировина и непримерено коришћење природних ресурса у области пољопривреде, неуређеност система за пречишћавање отпадних вода, отклањање отпада, бесправан градња и др.

Као најзначајнији проблеми који се односе на угрожавање природе и биодиверзитета на територији општине Нови Бечеј могу се истаћи:

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ОПШТИНЕ НОВИ БЕЧЕЈ

- непостојање плана заштите природе;
- нарушавање и измена природних станишта
- неадекватно управљање заштићеним природним добрима;
- деградација и промена намене земљишта, исушивање бара и мочвара
- примена неодговарајућих метода и хемијских препарата за сузбијање „штеточина”
- непотпун мониторинг
- примена застарелих технологија и неодрживо коришћење необновљивих минералних ресурса
- намерно или случајно уношење алохтоних инвазивних врста флоре и фауне
- недовољно ефикасно спровођење законских прописа из области заштите животне средине, односно заштите природе;
- недовољна и неадекватна рекултивација деградираних површина;
- непостојање јединственог информационог система и индикатора за мониторинг биодиверзитета ни у оквиру, а ни изван заштићених подручја;
- неодговарајући систем уређења земљишта и неефикасно спровођење просторног и урбанистичког планирања;
- неефикасан систем и механизам управљања рамсарским подручјима, резерватима биосфере и другим заштићеним подручјима;
- непостојање одговарајућих економских и финансијских инструмената у функцији евалуације биодиверзитета, заштите природе и управљања заштићеним природним добрима.

3.6 ОТПАД

3.6.1. Управљање комуналним отпадом

Организовано сакупљање, одношење и депоновање смећа у општини Нови Бечеј везује се за почетак деведесетих година 20. века. Тада је Нови Бечеј, у оквиру Јавног комуналног предузеће „Комуналац“ увео додатну делатност везану за сакупљање смећа. Након пар година и у Новом Милошеву се започиње са организованим сакупљањем смећа. Кумане и Бочар су тек након десетак година, преко Месних заједница покушали да организују службу за сакупљање смећа. Депоновање смећа се одвијало на локалним сметлиштима, која су се по потреби рашчишћавала. Нови Бечеј је имао делимично уређено сметлиште – депонију, са покушајима ограђивања и уређења. Наплата се

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ОПШТИНЕ НОВИ БЕЧЕЈ

одвијала по домаћинству и није покривала ни основне трошкове сакупљања и одлагања отпада. Део трошкова око уређења сметлишта је преузимала Општина и месне заједнице.

Да би се област управљања комуналним отпадом решила, општина Нови Бечеј је спровела Конкурс за поверавање послова обављања комуналне делатности одржавања чистоће у општини Нови Бечеј.

Након спроведеног конкурса 30.03.2007. општина Нови Бечеј закључила је „Уговор о поверавању обављања комуналне делатности одржавања чистоће у општини Нови Бечеј” – број: I 01 350-9/2007 са „Brantner otpadna privreda” d.o.o. Званично од 30.03.2007. године „Brantner otpadna privreda” d.o.o. преузима послове сакупљања, одвожења и депоновања отпада, као и старање о привременој депонији комуналног отпада у Новом Бечеју на којој се до изградње регионалне депоније одлаже комунални отпад са територије целе општине.

По Уговору „Brantner otpadna privreda” је дужна да сакупља, односи и депонује неопасни отпад, односно комунални отпад из свих насељених места општине Нови Бечеј на општинску неуређену депонију – сметлиште у Новом Бечеју, до приступања регионалној депонији. „Brantner otpadna privreda” је поред тога дужна да:

- обезбеди посуде за сва домаћинства и правна лица и предузетнике у зависности од количине смећа по приложеној динамици из понуде,
- обезбеди адекватна возила за редовну активност из понуде,
- да се стара о депонији - сметлишту до приступања регионалној депонији,
- да отпочне селекцију смећа на месту настанка,
- да уреди зелена острва са адекватним посудама на локацијама колективног становања,
- да наплату код домаћинстава врши по члану домаћинстава, а код правних лица и предузетника наплату врши по м²,
- да обезбеди средстава за изградњу трансвер станице на свом земљишту,
- да из постојећих комуналних предузећа преузме све раднике који су укључени у активности везане за смеће.

Све активности везане за отпад регулисане су у „Локалном плану управљања чврстим отпадом на територији општине Нови Бечеј” („Сл. лист општине Нови Бечеј“ бр. 8/2010).

Праћење функционисања свих послова везаних за послове комуналних делатности врши Одсек за урбанизам, стамбено комуналне послове, грађевинарство и заштиту животне средине и Комисија за управљање чврстим комуналним отпадом.

Потписивањем уговора, Брантнер отпадна привреда извршила је улагања у комуналну инфраструктуру у смислу набавке контејнера и канти за сва домаћинства и улагања у специјализована возила. Поред тога уведен је систем одвојеног сакупљања секундарних сировина на месту настанка. Организованим сакупљањем отпада су покривена сва домаћинства у општини и правна лица која генеришу комунални и комерцијални отпад.

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ОПШТИНЕ НОВИ БЕЧЕЈ

Покрајински секретаријат за заштиту животне средине и одрживи развој је дана 16. фебруара 2011. године, донело Решење број: 119-501-533/2011-04, којим се предузећу Брантнер отпадна привреда д.о.о издаје Дозвола за сакупљање и транспорт неопасног отпада на територији АП Војводине, а на основу члана 59., 60. и 70. Закона о управљању отпадом ("Службени гласник РС", 36/09 и 88/10). Дозвола за сакупљање и транспорт издата је за период од пет година и важи до фебруара 2016. године.

Општина Нови Бечеј, Одсек за урбанизам, стамбено-комуналне послове, грађевинарство и заштиту животне средине је дана 14.07.2011. донео Решење број IV 05-501-38/2011, којим се предузећу Брантнер отпадна привреда д.о.о. издаје дозвола за складиштење неопасног отпада. Дозвола је издата на период од десет година и важи до јула 2021.

На овај начин, предузеће Брантнер отпадна привреда д.о.о. је сертификована како за пружање услуге сакупљања и транспорта, тако и за складиштење неопасног отпада. Тренутни број запослених на територији општине Нови Бечеј је 20, од чега је 5 административних радника, а 15 запослених је ангажовано на пословима скупљања и транспорта отпада.

Број домаћинстава обухваћених системом сакупљања отпада, по насељеним местима:

- Нови Бечеј 4.500
- Ново Милошево 1.994
- Кумане 1.116
- Бочар 549

Укупан број правних лица од којих се врши сакупљање комерцијалног отпада на територији општине је 376.

Обрачун услуге сакупљања комуналног отпада за домаћинства врши се према броју чланова домаћинства, док је за правна лица остао стари систем обрачуна по м² корисног пословног простора.

Основни проблеми са којим се предузеће Брантнер суочава, су тачни подаци о корисницима комуналних услуга, који су неопходни због прављења плана и програма рада, али и ради тачног и што прецизнијег обрачуна накнаде за вршење комуналне услуге. Уколико корисник услуге сам не пријави промену броја чланова домаћинства, Брантнер нема механизам за легитимно прибављање актуеланог броја чланова домаћинства, што је основа за обрачун накнаде за извршену услугу.

Број потребних посуда за смеће и транспортних возила је прорачунат тако да обезбеђује ефикасно и одрживо прикупљање и транспорт укупне количине чврстог комуналног отпада генерисаног у домаћинствима, јавним институцијама, предузећима и другим генераторима чврстог комуналног отпада у општини.

Опрема је у добром и функционалном стању. Предузеће врши сва потребна улагања у опрему у циљу квалитетног функционисања система прикупљања отпада.

Табела 3.8. Опрема за прикупљање отпада

Опрема за прикупљање отпада	Нови Бечеј
Комунални контејнери од 5 m ³	10
Комунални контејнери од 10 m ³	2
Контејнери од 1.1 m ³	160
Канте (120 l)	5614
Канте (240 l)	2406
Контејнери за одвојено сакупљање секундарних сировина	200

Ради унапређења примарне сепарације секундарних сировина постављена су тзв. “зелена острва” са типским контејнерима код зграда колективног становања и комерцијалних лица, на којима се врши одвајање отпада на самом извору његовог настанка. Циљ постављања “зелених острва”, јесте стварање навике селективног одлагања отпада код ширег становништва. На територији општине има укупно 30 постављених зелених острва.

Системом жутих врећа омогућено је и индивидуалним домаћинствима да учествују у одвајању секундарних сировина на месту настанка. Свако домаћинство је добија бесплатно жуту врећу где се одлаже ПЕТ амбалажа, папирна, картонска амбалажа, тетра пак и др. Вреће се износе према утврђеном распореду једном месечно и свако домаћинство које је изнело жуту врећу, добија нову за следећи месец. Ипак, веома мали проценат домаћинстава, до 30 % учествује у организованом сакупљању рециклабила.

Под механизацијом се подразумевају возила које оператер користи у свом свакодневном раду или повремено. У наставку текста је табеларни приказ постојеће механизације.

Табела 3.9. Механизација којом располаже оператер

Општина	Марка возила	Тип возила	Рег. ознака	Година производње
Нови Бечеј	Mercedes-	ACTROS 2532L	ZR 817-59	2006

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ОПШТИНЕ НОВИ БЕЧЕЈ

	benz	6x2		
Нови Бечеј	Mercedes-benz	ACTROS 2532L/36 6x2	ZR 920-22	2007
Нови Бечеј	Волво	FLG-F42R	ZR 793-70	2001

Камиони – покривени компактори

Камиони који се користе за стамбено сакупљање отпада су покривени компактори са 22 m³ товара који се користе када се узима отпад из канти капацитета 120 l, 240 l и 1100 l. Ови камиони са пуњењем са задње стране имају ниску платформу која чини пражњење канти једноставнијим. Они имају хидраулички управљан механизам за компактовање отпада који може да сабије отпад од око 35 kg/m³ на око 200-240 kg/m³. Наведени камиони могу да компактују отпад до великих густина, једнаким носивостима самог камиона, што их чини најпопуларнијим возилима која се користе за сакупљање отпада.

3.6.2. Стање на депонији/сметлишту

Комунални отпад који се прикупи из свих насељених места општине одлаже се на уређеном сметлишту удаљеног 2 км од насељеног места Нови Бечеј, лево од регионалног пута Р-114 за Башаид. Оно није у складу са ЕУ стандардима и спада у ред депонија које се могу користити, али да се на крају експлоатационог века изврши санација са потребним мерама заштите јер не поседује:

- Дренажни систем за прикупљање;
- Контролу и третман оцедних вода;
- Систем сакупљања и третман депонијског гаса;
- Вагу за мерење количине отпада;
- Лабораторију са посебном опремом.

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ОПШТИНЕ НОВИ БЕЧЕЈ

Укупна површина сметлишта је 18,29 ха, а површина где Брантнер отпадна привреда тренутно одлаже сав сакупљени отпад је око 2 ха на парцели 15230. Тренутно место одлагања отпада је одредила локална самоуправа према Уговору о поверавању комуналних делатности.

Брантнер отпадна привреда д.о.о израдила је Пројекат санације и рекултивације депоније и на исти је прибавила сагласност надлежног министарства.

На сметлишту се одлаже неопасан отпад односно комунални отпад. Депонован отпад се компактује свакодневно булдожером масе 22 т и повремено се покрива слојем земље у циљу спречавања одношења отпада ветром, смањења ризика од пожара и контролисања непријатног мириса.

Процењена дневна количина депонованог комуналног отпада на територији општине Нови Бечеј износи око 34 тона, односно 80 м³, што на годишњем нивоу износи око 8.500 тона, односно 19.000 м³.

Депонија је неограђена, али поседује чуварску службу током 24 сата која контролише улазак и излазак отпада на депонију.

Степен угрожености земљишта, подземних вода и ваздуха није могуће квантификовати, будући да нема егзактних података, јер није вршен мониторинг нити су вршена мерења емисија загађујућих материја.

Нелегално одлагање отпада или настајање тзв „дивљих сметлишта“ значи одлагање отпада на јавне или приватне површине без за то прописаних законских дозвола. Много отпада се једноставно остави поред главних путева, железничких прилаза, у ободним шумама насеља или се баца у реке. Најчешћи састав одложеног отпада чине: гуме, комунални отпад из домаћинства (пелене за једнократну употребу, батерије, бочице од спрејева, амбалажа од кућне хемије...), бела техника, електрични уређаји, делови моторних возила (уљни филтери, акумулатори...), грађевински материјал и слично.

На територији општине Нови Бечеј постоји неколико сметлишта, дивљих депонија које се повремено чисте, али се после неког времена поново засипају смећем. На њима се углавном депонује грађевински отпад, који се допуњује отпадом из домаћинства – кућним смећем.

3.6.3. Очекивани трендови управљања отпадом

Општина Нови Бечеј је започела решавање проблема одлагања отпада на адекватној депонији, тако што је израдила „План детаљне регулације регионалне депоније отпадних материја у Новом Милошеву“ („Сл. лист општине Нови Бечеј“ бр. 2/2009). Исте године је формиран „Регионални центар за управљање чврстим комуналним отпадом“ („Сл. лист општине Нови Бечеј“ бр. 2/2009), који су потписале општине: Нови Бечеј, Бечеј, Ада, Житиште, Нова Црња и Нови Кнежевац. Због недостатка средстава и адекватне количине отпада, општина је ипак предузела кораке за приступање регионалној депонији у Кикинди. Урађен је „Регионални план управљања отпадом за период од 2010. до 2020. године“ за општине: Кикинда, Бечеј, Нови Бечеј, Ада као и „Студија оправданости за Регионални план управљања комуналним отпадом за општине Кикинда, Бечеј, Нови Бечеј, Ада“ из 2013. године.

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ОПШТИНЕ НОВИ БЕЧЕЈ

Регионална депонија у Кикинди је изграђена на основу пројекта за „Санитарне депоније чврстог комуналног отпада за општину Кикинда“, коју је 2003. године израдио Институт Кирило Савић. Депонију је изградила општина Кикинда и фирма „А.С.А“, уз помоћ Министарства за заштиту животне средине. Локација депоније је неповољна са аспекта транспорта, што за општину Нови Бечеј износи око 45 км. По прелиминарним проценама депоновање тоне отпада износило би око 30 Евра, што би на годишњем нивоу за општину Нови Бечеј износило око 250.000,00 Евра. Поред тога, и трошкове транспорта до Кикинде, претовара и набавке возила сносила би општина. У овом моменту таква инвестициона активност за општину Нови Бечеј није изводљива, нити је могуће ову цену наплатити од корисника услуга сакупљања отпада односно грађана.

3.6.4. Закључна разматрања

У области управљања отпадом у Новом Бечеју, истичу се следећи најзначајнији проблеми:

- неадекватна постојећа депонија за одлагање отпада;
- низак ниво јавне свести о питањима управљања отпадом;
- непостојање примарне сепарације отпада;
- велики број нерегулисаних (дивљих сметлиште)
- нерешено питање регионалног концепта управљања отпадом

Управљање отпадом на начин којим се не угрожава здравље људи и животна средина представља основни циљ општине Нови Бечеј. Правилно управљање отпадом и спречавање загађења животне средине може се постићи постепеним спровођењем и придржавањем наредних начела:

- Превенција настајања отпада;
- Поновно искоришћење и рециклажа, издвајање секундарних сировина из отпада;
- Санација неуређених сметлишта;
- Развијање свести и едукација грађана о правилном управљању отпадом.

3.7 БУКА У ЖИВОТНОЈ СРЕДИНИ

3.7.1. Мониторинг буке у животној средини

Иако је звук део наше свакодневнице, звуци су често непријатни и непожељни, те представљају буку. Бука у животној средини – комунална бука је нежељени или штетни звук у спољној средини створен људском активношћу, а главни извор је саобраћај. За разлику од индустријске буке, која у првом реду оштећује слух, комунална бука утиче на квалитет живота, реметећи природан ритам рада и одмора.

Мерења нивоа буке на територији општине Нови Бечеј се врши од 2010. године (Програм коришћења средстава за заштиту и унапређење животне средине општине Нови Бечеј за 2010 годину („Сл. лист општине Нови Бечеј“ бр.15/2010)). Стручна мерења обавља Завод за јавно здравље из Зрењанина, на основу Уговора о контроли квалитета ваздуха, површинских вода и мерења буке који се за сваку годину посебно закључује (за 2013. годину број уговора: IV 05-501-6-4/2013 од 13.03.2013)

Табела 3.10. Резултати мониторинга у 2013.години

Мерно место	Измерени-дневни- ниво буке (dB)	Дозвољени-дневни- ниво буке (dB)	Измерени-ноћни- ниво буке (dB)	Дозвољени-ноћни- ниво буке (dB)
Нови Бечеј, Испред О.Ш.“М. Чиплић“	Од 60 до 70	65	Од 47 до 52	55
Ново Милошево испред О.Ш. „Ђ. Јоановић“	Од 53 до 62	65	Од 44 до 51	55

Извор: *Извештај о мерењу комуналне буке, септембар 2013. израђен од стране Завода за јавно здравље Зрењанин*

У оквиру инспекцијског надзора у 2013.години није било покренутих поступака контроле дозвољеног нивоа буке.

На основу тренутно доступних података може се рећи да је ниво буке у дозвољеним границама, осим повремених прекорачења на мерном месту испред Основне школе „М. Чиплић“.

Напомена: *Подаци су доступни у Извештају о мониторингу површинских вода за 2013., 2012., 2011. и 2010. годину, Завода за јавно здравље из Зрењанина који се налазе у архиви Општинске управе Нови Бечеј, односно Одсеку за урбанизам, стамбено-комуналне послове, грађевинарство и заштиту животне средине.

3.7.2. Акустичне зоне и стратешке карте буке

Јединица локалне самоуправе акустичким зонирањем одређују тихе зоне, односно заштићена подручја у којима су прописане граничне вредности од 50 дБ(А) у току дана, односно 40 дБ(А) у току ноћи. У тихим зонама је забрањена употреба извора буке који би својом активношћу могли да повисе ниво буке у тим зонама. Одређивање акустичких зона врши се у зависности од намене простора.

На територији општине Нови Бечеј нису одређене акустичне зоне, али на основу Просторног плана општине Нови Бечеј и Генералног плана насеља Нови Бечеј којима је извршена подела простора на зоне у складу са претежном наменом, постоје и услови за израду акустичних зона.

Израда стратешких карата буке је, према члану 6. Закона о заштити од буке у животној средини, поверена Агенцији за заштиту животне средине. У Новом Бечеју није урађена стратешка карта буке. Акустичке зоне биће одређене кроз будуће активности управљања буком у животној средини, у складу са стратешком картом буке.

Бука која се јавља на територији општине, пре свега у урбаном делу, је углавном комунална бука због малог броја индустријских постројења која се углавном лоцирана у индустријским зонама. Утицај тих постројења је смањан на ниво који је подношљив, иако не постоје званични подаци да ли је тај ниво у дозвољеним границама. У центру насеља се налазе углавном пословни простори и кафићи, а врло мало стамбених објеката, па се може рећи да ће се акустично зонирање моћи извести релативно лако и да не треба очекивати посебне репресивне мере забране која би утицала на устаљени начин коришћења простора.

3.7.3. Закључна разматрања

Одређени проблеми, које треба имати у виду приликом даљих активности управљања буком, свакако постоје. То су, пре свега:

- неодговарајући режим саобраћаја, без обилазница за теретна возила,
- непостојање зеленог заштитног појаса око индустријских зона, радних комплекса,
- непостојање заштитне оградe дуж оптерећених саобраћајница и железничке пруге,
- неадекватна саобраћајна сигнализација
- низак ниво јавне свести о утицајима буке на животну и радну средину и јавно здравље

3.8. НЕЈОНИЗУЈУЋЕ ЗРАЧЕЊЕ

Нејонизујућа зрачења су електромагнетска зрачења која имају енергију фотона мању од 12,4 eV. Извори нејонизујућих зрачења су многобројни: бежични телефони, компјутери, конзоле за „PC“ игре, телевизори, пегле, микроталасне пећнице, продужни каблови, електрични шпорети, фрижидери, замрзивачи, UV лампе за зрачење или за терапију, далеководи, кабловска и сателитска комуникација, трафостанице, нека саобраћајна средства (електрични возови, трамваји и тролејбуси), ТВ и радиорепетитори, радарски предајници, базне станице мобилне телефоније, мобилни телефони, високонапонски водови преко 110 kV, многи уређаји у индустрији.

У ову категорију поред осталих уређаја спадају и базне радио станице мобилних и фиксних бежичних комуникација. На територији општине Нови Бечеј има укупно 8 радио базних станица и то: 5 у насељу Нови Бечеј, 1 у насељу Ново Милошево и 2 у насељу Кумане.

У протекле три године није било ванредних догађаја везаних за нејонизујуће зрачење. Током 2013. године вршени су инспекцијски надзори оба оператера која су извор нејонизујућег зрачења у општини (Телеком и ВИП).

3.8.1. Закључна разматрања

Проблеми који су идентификовани се углавном јављају због недовољно обавештене јавности која чињеницу да се у близини њихових стамбених објеката постављају радиобазне станице, најчешће

неоправдано везују за појаву болести, након извршеног инспекцијског надзора и достављених извештаја, подаци о мерењима показују да није било прекорачења доза нејонизујућег зрачења.

3.9. ОСТАЛЕ ОБЛАСТИ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

3.9.1. ЕНЕРГЕТСКА ЕФИКАСНОСТ И ОБНОВЉИВИ ИЗВОРИ ЕНЕРГИЈЕ

Енергетска ефикасност

Појам енергетска ефикасност се најчешће сусреће у два могућа значења од којих се једно односи на уређаје, а друго на мере и понашања. Под енергетски ефикасним уређајем сматрамо онај уређај који има велики степен корисног дејства, тј. мале губитке приликом трансформације једног вида енергије у други. Када је реч о мерама под енергетском ефикасношћу подразумевамо мере које се примењују у циљу смањења потрошње енергије.

Зачетак бриге о енергетској ефикасности на територији општине Нови Бечеј се може повезати са заменом јавног осветљења сијалицама које су енергетски ефикасне у 2009. години, а након тога се започело са заменом столарије на објектима установа и школа (буџетски корисници).

Тек након ступања на снагу Правилника о енергетској ефикасности зграда и Правилника о условима, садржини и начину издавања сертификата о енергетским својствима зграда (оба из 2011.г.), започело се са старањем о енергетској ефикасности код физичких и правних лица, односно објекти високоградње се, у зависности од врсте и намене, пројектују, граде, користе и одржавају на начин којим се обезбеђују прописана енергетска својства, а надзор над спроведеним мерама врши грађевинска инспекција

У наредом периоду је потребно додатном едукацијом становништва и подстицајним мерама постепено уводити свест да се без обзира да ли је реч о техничким или нетехничким мерама или о променама у понашању, све мере подразумевају исти, или чак и виши, степен оствареног комфора и стандарда, што конкретно значи: постављањем термоизолације на објекте штеди се енергија, а практично то значи мањи утрошак гаса, електричне енергије тј. мањи рачуни за гас, ел. енергију.

Обновљиви извори енергије

Коришћењем обновљивих извора енергије, којима се постиже смањење енергетске потражње за конвенционалним изворима енергије и енергетска ефикасност, стварају се предуслови за виши ниво животног стандарда, али се и знатно утиче на заштиту и очување животне средине.

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ОПШТИНЕ НОВИ БЕЧЕЈ

По питању енергетског снабдевања стање у општини Нови Бечеј је такво да изискује штедњу и рационално коришћење енергије. Тренутно не постоји изграђено ни једно постројење које би користило/производило енергију из обновљивих извора али је у поступку издавање грађевинске дозволе за изградњу соларне електране снаге 999 KW на локацији у Новом Милошеву.

Могућност коришћења биомасе, биогаса, геотермалне енергије, сунчеве енергије, енергије ветра и хидроенергије је могућа на територији општине Нови Бечеј, а предвиђена је и на основу Просторног плана општине Нови Бечеј и Генералног плана насеља Нови Бечеј.

3.9.2. Закључна разматрања

У овом тренутку се не може говорити о значајнијим проблемима по питању енергетске ефикасности у Новом Бечеју, али се може констатовати да конкретне активности, осим констатовања могућности у Просторном плану, нису ни започете. У том смислу се може рећи да је основни проблем недостатак планске и пројектне документације за коришћење обновљивих извора енергије, а тиме наравно и инвеститора за изградњу постројења која би користила обновљиве изворе енергије.

3.10. Међусекторски проблеми и проблеми који нису у надлежности локалне самоуправе

Област заштите животне средине регулисана је низом законских и подзаконских аката како из ове, тако и из других области (комуналне делатности, пољопривреда итд.).

Њима су дефинисане надлежности републичких, покрајинских односно органа локалне самоуправе. Међутим врло често се дешава да су решења проблема заштите животне средине узрочно-последично повезана са решењима из других области.

Као најважнији међусекторски проблеми уочени су проблеми који настају као последица:

- недовољне сарадње између јавног и цивилног сектора
- мале/недовољне заступљености и искориштености органске пољопривреде и недостатка контроле квалитета пољопривредног земљишта
- недовољне пошумљености
- ненадлежности инспекције локалне самоуправе у инспекцијском надзору над отвореним водотоковима, опасним отпадом (медицински отпад, отпад који настаје радом школских лабораторија, отпад који настаје третманом пољопривредног земљишта...).

4. ИЗВЕШТАВАЊЕ О СТАЊУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе обезбеђују континуалну контролу и праћење стања животне средине (мониторинг), у складу са Законом о заштити животне средине и посебним законима.

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ОПШТИНЕ НОВИ БЕЧЕЈ

Мониторинг је саставни део јединственог информационог система животне средине.

Влада доноси програме мониторинга на основу посебних закона.

Јединица локалне самоуправе доноси програм мониторинга на својој територији који мора бити у складу са националним програмом мониторинга.

У складу са изнетим, на територији општине Нови Бечеј врши се мониторинг квалитета ваздуха, квалитета површинских вода, и нивоа буке у животној средини, а резултати се достављају Агенцији за заштиту животне средине, како је то дефинисано чланом 73. Закона.

Ради праћења квалитативних и квантитативних промена у животној средини и предузимања мера заштите у животној средини воде се национални и локални регистри извора загађивања животне средине у складу са Законом. Национални регистар извора загађивања животне средине води Агенција за заштиту животне средине, а локални регистар извора загађивања животне средине води надлежни орган јединице локалне самоуправе.

Агенција за заштиту животне средине, на основу прикупљених података и информација, израђује извештај о стању животне средине у Републици Србији и доставља га Влади која једанпут годишње подноси Народној скупштини извештај о стању животне средине у Републици Србији. Извештаји о стању животне средине објављују се у службеним гласилима Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе.

Одсек за урбанизам, стамбено комуналне послове, грађевинарство и заштиту животне средине, као орган надлежан за послове заштите животне средине на територији општине Нови Бечеј, једанпут годишње Председнику општине и Скупштини општине, као и министарству надлежном за послове заштите животне средине, доставља Извештај о реализацији Програма коришћења средстава Буџетског фонда за заштиту животне средине. Саставни део Извештаја су и резултати мониторинга, односно стање појединих параметара животне средине.

5. ИНСПЕКЦИЈСКИ НАДЗОР

Законска регулатива:

- Законом о заштити природе („Сл. гласник РС „ бр. 135/04,36/09 и 198/09-одлука УС)
- Законом о заштити животне средине („Сл. гласник РС „ бр. 135/04,36/09 и 198/09-одлука УС)
- Законом о заштити од буке (“Службени гласник Републике Србије”, бр.36/09 и 88/10);
- Законом о заштити ваздуха (“Службени гласник Републике Србије”, број 36/09);
- Законом о управљању отпадом (“Службени гласник Републике Србије”, бр. 36/09 и 88/10);
- Законом о амбалажи и амбалажном отпаду (“Службени гласник Републике Србије”, број 36/09);

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ОПШТИНЕ НОВИ БЕЧЕЈ

- Законом о заштити од нејонизујућих зрачења (“Службени гласник Републике Србије”, број 36/09);
- Законом о заштити природе (“Службени гласник Републике Србије”, бр. 36/09 и 88/10);
- Законом о процени утицаја на животну средину (“Службени гласник Републике Србије”, бр.135/04 и 36/09);
- Законом о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине (“Службени гласник Републике Србије”, број 135/04).

Права и дужности, као и овлашћења инспектора за заштиту животне средине да врши контролу и надзор над применом закона из следећих области:

- надзор и контрола примене мера заштите од буке у животној средини;
- надзор над постројењима и активностима које могу имати негативне утицаје на здравље људи, животну средину или материјална добра;
- надзор над спровођењем мера заштите ваздуха од загађивања у објектима за које надлежни орган јединице локалне самоуправе издаје одобрење за градњу односно употребну дозволу;
- надзор над активностима сакупљања, транспорта, складиштења, третмана и одлагања инертног и неопасног отпада.

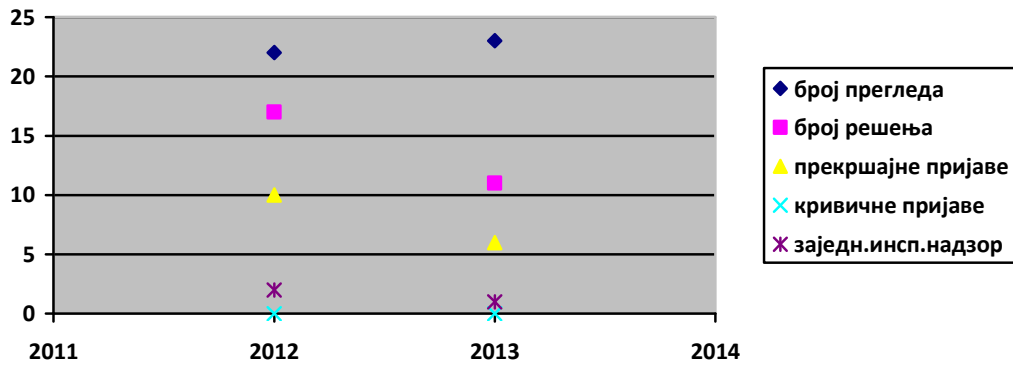
Организација и структура

На основу претходно наведених закона Општинска управа Нови Бечеј на основу систематизације има предвиђеног једног инспектора за екологију и заштиту животне средине. Инспектор је распоређен у Одсеку за урбанизам, стамбено комуналне послове, грађевинарство и заштиту животне средине. Он у оквиру свог посла обавља инспекцијски надзор над применом прописа из области заштите животне средине; води управни поступак и доноси решења у управном поступку из своје надлежности, подноси захтев за покретање привредног преступа и прекршајног поступка у складу са важећим прописима; учествује у изради и спровођењу Програма заштите животне средине, локалних акционих и санационих планова; прати остваривање усвојених планова и програма из области заштите животне средине; израђује анализе, информације, извештаје и предлаже мере за решавање проблематике из ове области; учествује у изради нормативних аката из ове области.

Табела 5.1. Инспекцијски надзор за 2012. и 2013. годину

	БРОЈ ПРЕГЛЕДА	БРОЈ РЕШЕЊА	ПРЕКРШАЈНЕ ПРИЈАВЕ	КРИВИЧНЕ ПРИЈАВЕ	ЗАЈЕДНИЧКИ ИНСПЕКЦИЈСКИ НАДЗОР
УКУПНО 2012.	22	17	10	/	2
УКУПНО 2013.	23	11	6	/	1

Графикон 5.1. Упоредни приказ за 2012. и 2013.годину

6. ЕДУКАЦИЈА И ПОДИЗАЊЕ ЈАВНЕ СВЕСТИ О ЗАШТИТИ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ОПШТИНЕ НОВИ БЕЧЕЈ

Информисаност грађана о најширем спектру питања из области животне средине као и њихова спремност да се директно или кроз институције демократског друштва ангажују на решавању постојећих и предупредивању нових проблема од кључне је важности за дугорочно и одрживо планирање система животне средине на било ком нивоу. Из свих наведених разлога неопходно је стално и континуирано информисање грађана, њихова едукација као и спровеђење активности усмерених на подизање јавне свести и промену понашања, односно промену односа према окружењу. Ове активности морају бити усмерене на садашње генерације и истовремено на формирање нових генерација грађана који су свесни своје одговорности и улоге у друштву али и затечене ситуације. Зато се проблематика унапређивања еколошког образовања и подизања квалитета и интензитета информисања најшире јавности мора посматрати као задатак који гарантује далекосежност и трајност подухвата у домену појединих специфичних сегмената разматраних у претходним деловима документа.

Одговорност за ову проблематику у рукама је органа локалне самоуправе, али и свих других институција, организација па и појединаца. Проблем ниског нивоа јавне свести о проблемима у области заштите животне средине препознат је и у оквиру Стратегије одрживог развоја општине Нови Бечеј за период 2014-2020.

Интензивније активности у сегменту едукације и уопште јавних акција у области животне средине почеле су од 2003. године. Носиоци највећег броја ових активности јесу организације цивилног друштва, док је учешће локалне самоуправе у овој проблематици било углавном кроз акције организоване од стране надлежног министарства или кроз финансијско учешће у појединим активностима и програмима ОЦД. Тако се Општина Нови Бечеј 2012. године укључила у акцију „Очистимо Србију“ организовану од стране ресорног министарства. У овој акцији су осим запослених у Општинској управи Нови Бечеј и јавним предузећима учествовали и ученици виших разреда основних школа као и сви заинтересовани грађани. Ова акција обухватила је сакупљање смеће са површина јавне намене као и уклањање дивљих депонија.

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ОПШТИНЕ НОВИ БЕЧЕЈ

На територији општине Нови Бечеј постоји више ОЦД које се баве овом пролематиком те је највећи део активности у области едукације грађана спроведен управо са њихове стране. Циљне групе имплементираних пројеката и активности обухватиле су готово све грађане општине Нови Бечеј, при чему се највише радило на едукацији деце и омладине.

Активности које су до сада спроведене и које су допринеле подизању јавне свести о важности животне средине и њене заштите су следеће:

- Подстакнути су грађани и локална самоуправа да се изврши провера квалитета воде за пиће и кување, након чега су донета решења надлежних органа о забрани употребе воде за пиће и кување.
- У неколико наврата у организацији ОЦД Ековарош спроведене су акције сађена током којих је засађено преко 3000 стабала различитих врста дрвета (кандске тополе, храст, јасен, багрем). У овим акцијама учествовали су ђаци средњих и основних школа као и деца из предшколских установа. Саставни део ових акција биле су едукације о важности садње кроз дистрибуцију едукативних летака и организацију тематских позоришних представа. Такође је путем наградних конкурса (литерарних, ликовних и фото) ђацима скренута пажња на значај зелених површина односно на важност чувања уличних стабала. Како би се спречило уништавање стабала постављањем огласа, плаката и сл. на иста, инсталирано је укупно тридесетак огласних табли на територији општине.
- Реализован је пројекат „Активни грађани у јавном животу“ чијом реализацијом је дата могућност грађанима да уз посредство удружења поставе питања али и дају сугестије органима надлежним за питања заштите животне средине и комуналне делатности.
- Као резултат активности уведена је емисија „Еколошки недељник“ која се емитује на локалној радио станици „НБ радио“ са циљем едукације и информисања грађана општине Нови Бечеј.
- Вршена је едукација деце али и свих грађана о важности селекције отпада и његовог одлагања. У оквиру исте акције извршено је санирање дивњих депонија и других запуштених простора које су грађани претходно идентификовали.
- У оквиру више акција спроводила се едукација деце предшколског и школског узраста, али и свих грађана на тему климатских промена и рационалног и одрживог коришћења природних ресурса као и употребе обновљивих извора енергије.
- Посебно се радило на едукацији пољопривредних произвођача у области органске пољопривреде али и савесног и рационалног коришћења различитих хемијских средстава у пољопривреди и начином руковања са амбалажом пореклом од истих.

Највећи број наведених акција реализовало је Удружење „Ековарош“ али и друге организације цивилног друштва као што су „Теледом“, „Омладински клуб НБ“, Група „ПААД“ и др.

Последња акција која је спроведена 2014. године са циљем утицаја на свест јавности а посебно деце основношколског узраста о рециклажи иницирана је од стране поједница а уз подршку О.Ш. „Јосиф Маринковић“ и покровитељство фирме „Братнер отпадна привреда“. Овом акцијом обухваћене су све школе са територије општине Нови Бечеј (5 основних и једна средња школа). Идеја је да се ова акција настави и наредних година те да се деца у оквиру исте укључе у практичан рад и праћење стања животне средине уз асистенцију управљача СРП „Слано копово“ који поседује покретну лабораторију. Ова акција је пример сарадње релеватних фактора у области заштите животне средине

са територије општине а са циљем информисања и едукације деце и омладине, као и свих других грађана.

И поред бројних активности на подизању нивоа јавне свести и едукацији у области заштите животне средине, стање још увек није на задовољавајућем нивоу. Како би се унапредио ниво јавне свести свих грађана потребно је радити на облицима неформалног „еколошког“ образовања односно одржати континуитет активности организација цивилног друштва али и радити на интензивнијој сарадњи свих чинилаца у овој области.

Као најзначајнији проблеми у овој области могу се регистровати следећи:

- Недовољна свест грађана и привредника о заштите животне средине
- Оскудна сарадња цивилног и јавног сектора у области заштите животне средине
- Неадекватан однос грађана према свим сегментима животне средине (земљиште, вода, ваздух...);
- Низак ниво јавне свести и неадекватан однос грађана према заштићеним природним добрима
- Недовољно едукативних и ваннаставних активности за децу и младе, као и грађане

7. ЦИЉЕВИ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

7.1. ОПШТИ ЦИЉЕВИ ПОЛИТИКЕ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

Општи циљеви политике заштите животне средине у Републици Србији утврђени су Националним програмом заштите животне средине („Службени гласник РС“ број 12/10) и произилазе из општих узрока проблема у животној средини. Они су предуслов за ефикасно спровођење специфичних циљева политике и чине саставни део политике заштите животне средине.

Општи циљеви политике у Националном програму су груписани у следећим областима:

1. Доношење стратешких и планских докумената из области заштите животне средине и одрживог коришћења природних ресурса дефинисаних Законом о заштити животне средине и другим посебним законима;
2. Интеграција политике заштите животне средине са економском и политиком других сектора. Учествовати у припреми и спровођењу секторских стратегија у деловима који се односе на животну средину. Интегрисати принципе заштите животне средине и енергетске ефикасности у просторно и урбанистичко планирање;
3. Јачање институционалних капацитета за креирање и имплементацију секторских политика и политике заштите животне средине у целини и успостављање система за реаговање у акцидентним ситуацијама;
4. Унапређење система контроле квалитета животне средине акредитацијом овлашћених лабораторија, применом норматива и прописа, обавезном контролом квалитета мониторинга чинилаца животне средине и аналитичких метода, сопственим мониторингом загађивача,

- израдом катастра загађивача, израдом инвентара гасова са ефектом стаклене баште, успостављањем јединственог информационог система;
5. Унапређење правног система у области заштите животне средине доношењем секторских закона и подзаконских прописа, побољшањем надзора над спровођењем прописа и подизањем капацитета правосудног система;
 6. Развој ефикасног система финансирања заштите животне средине и економских подстицаја. Потребно је обезбедити потпуну примену принципа „загађивач плаћа”. Ефикасан систем економских инструмената треба да буде уведен ради подстицања смањења загађења. Треба увести ефикасне финансијске механизме да подстичу улагања у животну средину и обезбеде сигурне изворе финансирања Фонда. Они могу укључити и механизме конверзије дуга у улагање у животну средину, пуну надокнаду трошкова за услуге у области животне средине, инвестиционе програме у приватизованим компанијама и др. Подићи ниво инвестирања у животну средину ради покрића трошкова за рад, одржавање и модернизацију/проширење постојеће инфраструктуре у области заштите животне средине и технологија за смањење загађења. Потребно је подстицати конкуренцију и укључење приватног сектора у области обезбеђивања услуга, посебно у секторима управљања отпадом и водама;
 7. Унапређење формалног и неформалног образовања о заштити животне средине и енергетској ефикасности које треба да буде засновано на Националној стратегији образовања у области заштите животне средине. Подизање нивоа свести кроз боље информисање и комуникацију са јавношћу и развијање механизма њиховог учешћа у одлучивању по питањима животне средине у складу са Архуском конвенцијом.

Циљеви овог Локалног програма заштите животне средине усаглашени су са горе наведеним циљевима Националног програма.

7.2. СТРАТЕШКИ ОКВИР ЗА ОДРЕЂИВАЊЕ ЦИЉЕВА

Циљеви Локалног програма заштите животне средине развијени су у стратешком оквиру који је обухватио следеће елементе:

- анализа тренутног стања животне средине (ситуациона анализа) са идентификацијом и анализом проблема животне средине;
- анализа законских недостатака и неусаглашености;
- анализа институционалног оквира и институционалних капацитета локалне самоуправе;
- праћење начела заштите животне средине утврђених Националним програмом, која обухватају начела одрживог развоја и потребе приближавања ЕУ, начело „загађивач плаћа”, начело превенције и предострпжности, начело информисања и подизања јавне свести итд.
- анализа предности, слабости, шанси и претњи (SWOT) везаних за животну средину на територији јединице локалне самоуправе.

7.3. АНАЛИЗА ПРЕДНОСТИ, СЛАБОСТИ, МОГУЋНОСТИ И ПРЕТЊИ У ВЕЗИ СА ЗАШТИТОМ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ОПШТИНИ (SWOT анализа)

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> + Заштићена природна добра (Слано копово, Стара Тиса, Окањ бара, Стари парк Соколац у Новом Бечеју), бројне биљне и животињске врсте*** + Организовано управљање комуналним отпадом (без одлагања) и могућност примарне сепарације секундарних сировина*** + Релативно очувано пољопривредно земљиште** + Појединачни ентузијазам грађана и НВО ** + Развијена друмска мрежа** + Институционална покривеност за питања заштите животне средине (Инспектор и сарадник ЗЖС на општинском нивоу, пољочуварска служба, комунално предузеће, ватрогасна служба и штаб за ванредне ситуације)* 	<ul style="list-style-type: none"> - Низак ниво свести о значају ЗЖС*** - Непостојање катастра загађивача*** - Непостојање канализационе мреже (Кумане и Бочар) и недовољна покривеност насеља Нови Бечеј*** - Застарела водоводна мрежа у насељеним местима општине (изузев Новог Милошева)*** - Неадекватно одлагање чврстог отпада*** - Кланична индустрија у насељу и у близини водовода** - Неуређеност атмосферских канала** - Релативно загађено земљиште у насељеним местима** - Низак животни стандард** - Непостојање континуираног и систематског праћења квалитета воде у Тиси, изузев у летњој сезони** - Недовољна пошумљеност и непостојање већих зелених површина** - Неактиван НВО сектор у области ЗЖС **
ШАНСЕ	ПРЕТЊЕ
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Процес европских интеграција (законодавство, стандарди...)** 	<ul style="list-style-type: none"> × Пораст нивоа вода на реци Тиси*** × Индустијско загађење реке Тисе***

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ОПШТИНЕ НОВИ БЕЧЕЈ

✓ Доступност иностраних фондова***	✗ Неефикасно правосуђе***
✓ Постојање домаћих фондова***	✗ Непостојање високог нивоа свести на националном нивоу о ЗЖС***
✓ Пловна међународна река (Тиса)***	✗ Ветрови који еродирају обрадиве површине**
✓ Изградња регионалне депоније ван територије Општине**	✗ Загађеност ваздуха прашином**
✓ Индустрија по еколошким стандардима производње**	✗ Атмосферске падавине**
✓ Позитивна законска регулатива у релевантној области**	✗ Неуређеност система управљања посебним токовима опасног отпада (гуме, електронски отпад, фармацевтски отпад, акумулатори,...)**
✓ Прекогранична сарадња са братским и другим општинама*	✗ Неуређеност система управљања анималним отпадом**

7.4. ОПШТИ ЦИЉЕВИ ПОЛИТИКЕ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

7.4.1. ДОНОШЕЊЕ СТРАТЕШКИХ И ПЛАНСКИХ ДОКУМЕНАТА У ОБЛАСТИ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ДЕФИНИСАНИХ ЗАКОНОМ О ЗАШТИТИ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ДРУГИМ ПОСЕБНИМ ЗАКОНИМА

Законом о заштити животне средине и другим посебним законима дефинисана је обавеза доношења различитих стратешких и планских докумената у овој области. У складу са тим у наредном периоду општина Нови Бечеј ће израдити и усвојити следећа документа:

1. План квалитета ваздуха за општину Нови Бечеј

У зонама и агломерацијама, у којима је ваздух треће категорије, односно када загађење ваздуха превазилази ефекте мера које се предузимају, односно када је угрожен капацитет животне средине или постоји стално загађење ваздуха на одређеном простору, надлежни орган јединице локалне самоуправе, дужан је да на основу члана 31. Закона о заштити ваздуха и у складу са Правилником о садржају планова квалитета ваздуха ("Службени гласник Републике Србије", број 21/10) донесе План квалитета ваздуха са циљем да се постигну утврђене граничне или циљне вредности и прописани рокови.

Према подацима мерења квалитет ваздуха на територији општине Нови Бечеј спада у II категорију, тј. умерено загађен ваздух где су прекорачене граничне вредности нивоа за једну загађујућу материју, али нису прекорачене толератне вредности. Такође општина Нови Бечеј се налази у оквиру зоне

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ОПШТИНЕ НОВИ БЕЧЕЈ

Војводина за коју је на основу мерења у току 2011., 2012. и 2013. године утврђено да је ваздух био прве категорије односно чист до незнатно загађен.

Како општина Нови Бечеј врши редовни годишњи мониторинг у случају погоршања квалитета ваздуха приступиће се изради Плана квалитета ваздуха за општину Нови Бечеј.

2. Регистар извора загађивања животне средине

Чланом 75. Закона о заштити животне средине надлежни орган јединице локалне самоуправе дужан је да води локални регистар извора загађивања животне средине.

Такође, чланом 3. и чланом 6. Правилника о методологији за израду националног и локалног регистра извора загађења, као и методологији за врсте, начине и рокове прикупљања података („Службени гласник Републике Србије“, бр. 91/10 и 10/13), је дефинисано које су податке и у којој форми привредна друштва и друга правна лица и предузетници која представљају изворе загађења у обавези да доставе за Локални регистар.

У складу са горе наведеним сви привредни субјекти са територије општине Нови Бечеј у обавези су да до 31. марта текуће године доставе подтаке за претходну годину.

3. Годишњи програми заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта општине Нови Бечеј

Чланом 60. Закона о пољопривредном земљишту ("Службени гласник Републике Србије", бр. 62/06, 65/08 и 41/09) дефинисана је обавеза израде овог програма.

Овим чланом дефинисано је да се пољопривредно земљиште у државној својини користи према Годишњем програму заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта, који доноси Скупштина општине Нови Бечеј уз претходно прибављено мишљење Комисије коју образује Председник општине и уз сагласност министарства надлежног за пољопривреду. Овим програмом даје се преглед површина пољопривредног земљишта по катастарским општинама, класама и културама, анализа стања заштите и уређења пољопривредног земљишта, утврђује Програм радова на заштити и уређењу пољопривредног земљишта и План коришћења пољопривредног земљишта у својини Републике Србије.

Годишњи програм дефинише да све активности власника и корисника пољопривредног земљишта, односно свих оних који су директно или индиректно упућени на пољопривреду, морају имати за основни циљ очување расположивог пољопривредног земљишта, стварање нових обрадивих површина и побољшање квалитета пољопривредног земљишта.

4. Програм заштите природе

Чланом 113. Закона о заштити природе („Службени гласник Републике Србије, бр. 36/09, 88/10 и 91/10-испр.) дефинисана је обавеза јединице локалне самоуправе да, у складу са Стратегијом заштите природе и природних вредности Републике Србије и својим специфичностима, доноси програме заштите природе за период од десет година.

Како Стратегија заштите природе и природних вредности Републике Србије, која би требала да буде основ за доношење, још увек није донета, Општина Нови Бечеј још увек није израдила и усвојила такав документ.

5. Ревизија Локалног плана управљања чврстим отпадом на територији општине Нови Бечеј

Ревизија Локалног плана управљања чврстим отпадом на територији општине Нови Бечеј биће урађена у року од пет година од дана доношења наведеног плана.

6. Ревизија Регионалног плана управљања отпадом за општине Кикинда, Бечеј, Ада и Нови Бечеј

Ревизија Регионалног плана управљања отпадом за општине Кикинда, Бечеј, Ада и Нови Бечеј биће урађена у року од пет година од дана доношења наведеног плана, у складу са утврђеним активностима из Акционог плана који је саставни део регионалног плана управљања отпадом.

7. Акустичко зонирање на територији општине Нови Бечеј и израда акционог плана заштите од буке

Чланом 8. Закона о заштити од буке у животној средини дефинисане су обавезе јединица локалне самоуправе у вези ове проблематике. Обавезе јединице локалне самоуправе односе се на израду стратешких карата буке, акустичко зонирање и израду акционог плана заштите од буке у животној средини.

Акустичке зоне биће одређене кроз будуће активности управљања буком у животној средини, у складу са стратешком картом буке.

Стратешка карта буке биће основа за израду акционог плана заштите од буке у животној средини. Акциони план садржаће мере заштите од буке у животној средини, као што су планирање намене простора, планирање саобраћаја, предузимање техничких мера на изворима буке, избор извора буке с нижим вредностима емисије буке, примена звучне изолације, мере на путу простирања буке, као и мере за смањење буке у случају прекорачења граничних вредности.

8. Програм енергетске ефикасности

Према члану 10. Закона о ефикасном коришћењу енергије јединица локалне самоуправе је у обавези да донесе Програм енергетске ефикасности. У складу са тим општина Нови Бечеј ће у наредном периоду израдити овај програм којим ће дефинисати све неопходне мере и активности за унапређење енергетске ефикасности.

7.4.2. ЈАЧАЊЕ ИНСТИТУЦИОНАЛНИХ И КАДРОВСКИХ КАПАЦИТЕТА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПОЛИТИКЕ И УПРАВЉАЊЕ ЗАШТИТОМ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

У оквиру Општинске управе Нови Бечеј за послове заштите животне средине надлежан је Одсек за урбанизам, стамбено-комуналне послове, грађевинарство и заштиту животне средине а на основу Одлуке о организацији Општинске управе („Службени лист општине Нови Бечеј“, бр. 9/2008 и 19/2012) Овом одлуком дефинисано је да овај одсек врши послове који се односе на: предузимање мера заштите у планирању и изградњи објеката, заштиту ваздуха, земљишта, шума, вода, биљног и животињског света, природних добара, од буке, јонизирајућег зрачења, од отпадних и опасних материја, држање и заштиту животиња, издавање водопривредних сагласности за изградњу сеоских водовода, изградњу и затрпавање бушених и рени бунара и других бушотина у општини, инспекцијског надзора над извршавањем прописа из надлежности и обавља и друге послове државне управе у области заштите и унапређење животне средине који су поверени Општинској управи.

У оквиру Одсека пословима заштите животне средине баве се три запослена и то: запослени на пословима урбанизма, грађевинарства и заштите животне средине, запослени на пословима екологије и заштите животне средине као и инспекторкологије и заштите животне средине.

Тренутно дефинисан број запослених у вези са заштитом животне средине довољан је за извршење делатности дефинисаних законом.

И поред тога потребно је стално усавршавање, обучавање и додатно образовање запослених са циљем континуираног унапређења запослених на овим пословима.

7.4.3. УНАПРЕЂЕЊЕ ОДРЖИВОГ СИСТЕМА ФИНАНСИРАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

У Извештају који обухвата реализацију Програма коришћења средстава за заштиту и унапређење животне средине општине Нови Бечеј за 2013. годину наведено је следеће:

„Програмом су предвиђена средства за унапређење и заштиту животне средине у висини од **2.860.000,00** динара. Средства путем јавних прихода по основу накнада из члана 85. Закона о заштити животне средине су реализована у износу од **112,00** динара. Укупна утрошена средства за услуге очувања животне средине у 2013. години су **1.390.512,98 динара.**“

Овај Извештај јасно осликава да је потребно увести ефикасан систем економских инструмената којим би се подстицало улагање у животну средину, односно подстицање смањење загађења.

Два од кључних принципа „загађивач плаћа“ и „корисник плаћа“ могу знатно унапредити систем финансирања заштите животне средине. Применом ова два принципа мора доћи и до значајних смањења загађења животне средине. На основу члана 87. Закона о заштити животне средине („Службени гласник РС“ бр.135/04 и 36/09) јединица локалне самоуправе може прописати накнаду за

заштиту и унапређење животне средине. Доношењем одлуке о утврђивању накнаде за заштиту и унапређење животне средине Општина Нови Бечеј ће унапредити одрживи систем финансирања животне средине. Истовремено је потребно и јачање капацитета субјеката који спроводи процедуре и имплементацију економских инструмената, ради боље наплате и праћења остварења прихода.

Поред сопствених прихода постоје разни фондови и конкурси код којих локална самоуправа може да аплицира за средства за реализацију одређених пројеката из области заштите и унапређења животне средине. Ова додатна средства омогућују решавање већих проблема на територији општине, која се уз коришћење сопствених средстава адекватније и ефикасније отклањају (нпр. санација и рекултивација постојеће депоније...)

7.4.4. УНАПРЕЂЕЊЕ ИНСПЕКЦИЈСКОГ НАДЗОРА

У Општинској управи Нови Бечеј од 2005.г је систематизацијом одређено радно место **Инспектор за екологију и заштиту животне средине**. Закон о заштити животне средине („Службени гласник РС“ бр.135/04 и 36/09) је на снази од 2004. (уз измену у 2009.г) и може се закључити да је период од протеклих 10 година довољан за утврђивање свих позитивних и негативних аспеката у раду инспектора. Анализа рада обухвата рад на терену и рад на практичној примени закона кроз канцеларијско пословање. Поред свих објективних околности (недовољна подршка локалне самоуправе кроз недоношење локалних аката – одлука...), инспектор за екологију и заштиту животне средине је постигао одређене резултате уз видљиве помаке на заштити у унапређењу животне средине. На жалост, смањене привредне активности су такође зауставиле негативне трендове у области загађења животне средине.

Унапређење рада инспекције би се знатно могло побољшати уколико би се објединио рад свих учесника у поступцима заштите и унапређења животне средине, односно ако би се увела перманентна институционална координација (законодавна-извршна-судска).

Такође се може рећи и да је стална и квалитетна обука и размена искуства врло битна у раду инспекцијских органа. Инспекција се у раду на терену сусреће са врло различитим проблемима, који би се ефикасније решавали разменом искуства, како са колегама из осталих локалних самоуправа, тако и са стручним и квалификованим кадром из надлежног Министарства. Ту треба нагласити и значај семинара и стручних обука као вид перманентног усавршавања.

7.4.5. УНАПРЕЂЕЊЕ СИСТЕМА МОНИТОРИНГА

Национални програм заштите животне средине Републике Србије као један од општих узрока проблема у животној средини наводи неделотворан систем мониторинга и извештавања. Посебан проблем представља непостојање релевантних система мониторинга са тачно утврђеним индикаторима за мониторинг. „Систем мониторинга заштите животне средине није још на

задовољавајућем нивоу. Карактерише га недостатак референтних лабораторија, недовољно коришћење стандардних метода и контрола квалитета анализа.⁴¹

Наравно, осим унапређења предходно наведених чињеница, значајно унапређење би се постигло и повећањем броја мерних места код мониторинга који се спроводи, као и мониторингом оних области (земљиште, подземне воде...) које тренутно нису обухваћене мониторингом на територији општине Нови Бечеј. Тиме би се добили много релевантнији параметри о квалитету и стању животне средине на територији општине.

Све ово би се наравно могло постићи уз повећање, односно унапређење одрживог система финансирања животне средине, како је то наведено у тачки 7.4.3.

7.4.6. УНАПРЕЂЕЊЕ ЈАВНЕ СВЕСТИ О ЗАШТИТИ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Информисаност грађана о најширем спектру питања из области животне средине као и њихова спремност да се директно или кроз институције демократског друштва ангажују на решавању постојећих и предупредивању нових проблема од кључне је важности за дугорочно и одрживо планирање система животне средине на било ком нивоу. Из свих наведених разлога неопходно је стално и континуирано информисање грађана, њихова едукација као и спровеђење активности усмерених на подизање јавне свести и промену понашања, односно промену односа према окружењу.

Како би се унапредила јавна свест о заштити животне средине потребно је заједничко деловање јавног и цивилног сектора. У ту сврху потребно је обезбедити извесна финансијска средства и то за организацију јавних кампања и акција, али и стручних скупова и едукација у области заштите животне средине. Носиоци ових активности требали би да буду представници јавног сектора али и цивилног сектора.

Како су грађани врло мало информисани о својим правима и могућностима активног учешћа у доношењу одлука на локалном нивоу а у вези са заштитом животне средине, потребно је информисати их, али и оснажити да та своја права и остваре. То ће бити омогућено кроз организацију округлих столова и трибина, као и редовно обавештавање.

7.5 СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉЕВИ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

7.5.1. ВОДЕ

Стратешки циљ: Обезбедити довољне количине здравствено исправне воде за пиће

⁴¹ Национални програм заштите животне средине, стр. 43

Специфични циљеви:

1. Изградња фабрике воде за општину Нови Бечеј
2. Реконструкција водоводне мреже на територији општине Нови Бечеј

Стратешки циљ: Унапредити систем сакупљања и третмана атмосферских и отпадних вода

Специфични циљеви:

1. Изградња недостајућег дела канализационе мреже у општини Нови Бечеј
2. Изградња постројења за пречишћавање отпадних вода

Специфични циљ:

1. Унапређење система сакупљања и одвођења атмосферских вода

7.5.2. ВАЗДУХ

Стратешки циљ: Добар квалитет ваздуха

Специфичан циљ:

1. Успостављање систематског мониторинга ваздуха
2. Утврђивање основних извора загађења ваздуха
3. Дефинисање мера заштите ваздуха

7.5.3. ЗЕМЉИШТЕ

Стратешки циљ: Побољшати стање и систем заштите земљишта

Специфични циљеви:

1. Успостављање систематског мониторинга земљишта
2. Подизање нивоа еколошке свести пољопривредника

7.5.4. ЈАВНЕ ЗЕЛЕНЕ ПОВРШИНЕ

Стратешки циљ: Побољшати стање и систем заштите јавних зелених површина

Специфични циљеви:

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ОПШТИНЕ НОВИ БЕЧЕЈ

1. Унапредити систем уређења и одржавања зелених површина
2. Повећати површину под зеленилом на територији општине Нови Бечеј

7.5.5. ПРИРОДА И БИОДИВЕРЗИТЕТ

Стратешки циљ: Унапређење заштите природе и биодиверзитета

Специфични циљеви:

1. Успостављен систем заштите природе на територији општине Нови Бечеј

7.5.6. ОТПАД

Стратешки циљ: Успоставити одржив систем управљања отпадом

Специфични циљеви:

1. Успоставити регионални концепт управљања отпадом
2. Унапредити примарну сепарацију отпада
3. Извршити санацију и рекултивацију постојеће депоније за одлагање отпада у складу са постојећом пројектном документацијом;
4. Уклонити постојећа дивља сметлишта

7.5.7. БУКА У ЖИВОТНОЈ СРЕДИНИ

Стратешки циљ: Смањити ниво буке до нивоа прописаног законом

Специфичан циљ: 1. Утврдити распоред изложености буци и адекватне мере за смањење штетног утицаја

2. Побољшање регулације саобраћаја у општини Нови Бечеј

3. *Израда* стратешких мапа буке, локалног акционог плана заштите од буке и акустично зонирање за територију општине Нови Бечеј

7.5.8 НЕЈОНИЗУЈУЋЕ ЗРАЧЕЊЕ

Стратешки циљ: Успостављање и стално унапређење система управљања заштитом од нејонизујућег зрачења

Специфичан циљ:

1. Индентификовање свих извора нејонизујућег зрачења
4. Подизање нивоа јавне свести грађана о деловању извора нејонизујућег зрачења

7.5.9. ЕНЕРГЕТСКА ЕФИКАСНОСТ И ОБНОВЉИВИ ИЗВОРИ ЕНЕРГИЈЕ

Стратешки циљ: Унапређење енергетске ефикасности и употребе обновљивих извора енергије

Специфичан циљ:

1. Унапређење енергетске ефикасности јавних објеката
2. Повећање енергетска ефикасност приватних објеката и повећана употреба обновљивих извора енергије

7.5.10. ЕДУКАЦИЈА И ПОДИЗАЊЕ ЈАВНЕ СВЕСТИ О ЗАШТИТИ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Стратешки циљ: Повећан ниво друштвено одговорног понашања грађана према животној средини

Специфичан циљ:

1. Подигнут ниво знања и информисаности грађана о заштити животне средине кроз сарадњу цивилног и јавног сектора у обалсти заштите животне средине
2. Повећано учешће грађана у доношењу одлука у области заштите животне средине.

8. АКЦИОНИ ПЛАН

8.1. Активности за достизање општих и специфичних циљева

ПРОГРАМСКА ОБЛАСТ: ВОДЕ

Стратешки циљ: Обезбедити довољне количине здравствено исправне воде за пиће

Специфични циљеви:

1. Изградња фабрике воде за општину Нови Бечеј
2. Реконструкција водоводне мреже на територији општине Нови Бечеј

Табела 1: Специфични циљ 1 - Изградња фабрике воде за општину Нови Бечеј

Активност/мера	Надлежна институција/Установа/Предузеће	Временски рок	Буџет – процењена вредност (РСД)	Извор финансирања	Индикатори	Индикатор заштите животне средине
Припрема планске и пројектно техничке документације	ЈП „Комуналац“	21 месец	10 милиона	Комбиновано - локални буџет и АПВ	Израђена планско, пројектна документација	2.16
Изградња	ЈП „Комуналац“	24 месеца	960 милиона	Комбиновано –		2.16

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ОПШТИНЕ НОВИ БЕЧЕЈ

фабрике воде			динара	локални буџет, АПВ, Република и међународни фондови	Изграђена фабрика воде	
Технички пријем и пуштање у рад	ЈП „Комуналац“	6 месеци	300 хиљада	Локални буџет	Употребна дозвола	2.16

Табела 2: Специфични циљ 2 – Реконструкција водоводне мреже на територији општине Нови Бечеј

Активност/мера	Надлежна институција/Установа/Предузеће	Временски рок	Буџет – процењена вредност (РСД)	Извор финансирања	Индикатори	Индикатор заштите животне средине
Припрема планске и пројектно техничке документације	ЈП „Дирекција за планирање, изградњу, уређење насеља и заштиту животне средине општине Нови Бечеј“	15 месеци	9 милиона	Комбиновано – локални буџет, АПВ, Република	Израђена планско, пројектна документација	2.18.
Радови на реконструкцији и водоводне мреже	ЈП „Дирекција за планирање, изградњу, уређење насеља и заштиту животне средине општине Нови Бечеј“	36 месеци	360 милиона	Комбиновано – локални буџет, АПВ, Република и међународни фондови	Реконструисана комплетна водоводна мрежа	2.18.
Технички пријем	ЈП „Дирекција за планирање,	2 месеца	150 хиљада	Локални буџет	Употребна	2.18.

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ОПШТИНЕ НОВИ БЕЧЕЈ

	изградњу, уређење насеља и заштиту животне средине општине Нови Бечеј“				дозвола	
--	--	--	--	--	---------	--

ПРОГРАМСКА ОБЛАСТ: ВОДЕ - ОДВОЂЕЊЕ ОТПАДНИХ И АТМОСФЕРСКИХ ВОДА

Стратешки циљ: Унапредити систем сакупљања и третмана атмосферских и отпадних вода

Специфични циљеви:

3. Изградња недостајућег дела канализационе мреже у општини Нови Бечеј
4. Изградња постројења за пречишћавање отпадних вода
5. Реконструкција постојеће мреже за сакупљање атмосферских вода

Табела 1: Специфични циљ 1 - Изградња недостајућег дела канализационе мреже у општини Нови Бечеј

Активност/мера	Надлежна институција/Установа/Предузеће	Временски рок	Буџет – процењена вредност (РСД)	Извор финансирања	Индикатори	Индикатор заштите животне средине
Израда планске и пројектно техничке документације	ЈП „Дирекција за планирање, изградњу, уређење насеља и заштиту животне средине општине Нови Бечеј“	15 месеци	9 милиона	Комбиновано – локални буџет, АПВ, Република	Израђена планско, пројектна документација	2.19.
Радови на изградњи	ЈП „Дирекција за планирање, изградњу, уређење насеља и	36 месеци	540 милиона	Комбиновано – локални	Израђена комлетна	2.19.

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ОПШТИНЕ НОВИ БЕЧЕЈ

канализацион е мреже	заштиту животне средине општине Нови Бечеј“			буџет, АПВ, Република и међународн и фондови	канализацион а мрежа	
Технички пријем	ЈП „Дирекција за планирање, изградњу, уређење насеља и заштиту животне средине општине Нови Бечеј“	2 месеца	150 хиљада	Локални буџет	Употребна дозвола	2.19.

Табела 2: Специфични циљ 2 - Изградња постројења за пречишћавање отпадних вода

Активност/мера	Надлежна институција/Установа/Предуз еће	Временски рок	Буџет – процењена вредност (РСД)	Извор финансирањ а	Индикатори	Индикатор заштит е животн е средин е
Припрема планске и пројектно техничке документациј е	ЈП „Дирекција за планирање, изградњу, уређење насеља и заштиту животне средине општине Нови Бечеј“	15 месеци	10 милиона	Комбиновано – локални буџет, АПВ, Република	Израђена планско, пројектна документациј а	2.20.
Радови на изградњи постројења за пречишћавањ е отпадних вода	ЈП „Дирекција за планирање, изградњу, уређење насеља и заштиту животне средине општине Нови Бечеј“	24 месеца	840 милиона	Комбиновано – локални буџет, АПВ, Република и међународн и фондови	Израђено постројење за пречишћавањ е отпадних вода	2.20.
Технички пријем	ЈП „Дирекција за планирање,	6 месеци	250 хиљада	Локални буџет	Употребна	2.20.

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ОПШТИНЕ НОВИ БЕЧЕЈ

	изградњу, уређење насеља и заштиту животне средине општине Нови Бечеј“				дозвола	
--	--	--	--	--	---------	--

Табела 3: Специфични циљ 3 - Реконструкција постојеће мреже за сакупљање атмосферских вода

Активност/мера	Надлежна институција/Установа/Предузеће	Временски рок	Буџет – процењена вредност (РСД)	Извор финансирања	Индикатори	Индикатор заштите животне средине
Припрема планске и пројектно техничке документације	ЈП „Дирекција за планирање, изградњу, уређење насеља и заштиту животне средине општине Нови Бечеј“	15 месеци	3 милиона	Комбиновано – локални буџет, АПВ, Република	Израђена планско, пројектна документација	
Радови на изградњи и реконструкцији и атмосферске канализације	ЈП „Дирекција за планирање, изградњу, уређење насеља и заштиту животне средине општине Нови Бечеј“	36 месеци	20 милиона	Комбиновано Локални буџет, АПВ и Република	Број км изграђене и реконструисане атмосферске канализације	

ВАЗДУХ

Стратешки циљ: Унапређен квалитет ваздуха

Специфичан циљ:

4. Утврђивање основних извора загађења ваздуха
5. Дефинисање и примена мера заштите и побољшања стања квалитета ваздуха
6. Успостављање систематског мониторинга ваздуха

Табела 1: Специфичан циљ 1 - Утврђивање основних извора загађења ваздуха

Активност/мера	Надлежна институција/Установа/Предузеће	Временски рок	Буџет – процењена вредност (РСД)	Извор финансирања	Индикатори	Индикатор заштите животне средине
Израда катастра загађивача	Локална самоуправа и стручне службе	12 месеци	1,2 милиона	локални буџет	рађен катастар загађивача	1.1.
Повећати надзор над микрозагађивачима ваздуха	Инспектор заштите животне средине у оквиру Општинске управе	Континуирано 2015-2020	150 хиљада	Локални буџет	ој записника са терена	1.1.

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ОПШТИНЕ НОВИ БЕЧЕЈ

Табела 2: Специфичан циљ 2 – Дефинисање и примена мера заштите и побољшања стања квалитета ваздуха

Активност/мера	Надлежна институција/Установа/Предузеће	Временски рок	Буџет – процењена вредност (РСД)	Извор финансирања	Индикатори	Индикатор заштите животне средине
Повећање зелених површина у општини Нови Бечеј	Локална самоуправа и ЈП „Дирекција за планирање, изградњу, уређење насеља и заштиту животне средине општине Нови Бечеј“	Континуирано 2015-2020	15 милиона	Локални буџет и АПВ	Повећан проценат насеља под зеленим површинама	13.

Табела 3: Специфичан циљ 3 – Успостављање систематског мониторинга ваздуха

Активност/мера	Надлежна институција/Установа/Предузеће	Временски рок	Буџет – процењена вредност (РСД)	Извор финансирања	Индикатори	Индикатор заштите животне средине
----------------	---	---------------	----------------------------------	-------------------	------------	-----------------------------------

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ОПШТИНЕ НОВИ БЕЧЕЈ

						средин е
Повећање броја мерних места за контролу квалитета ваздуха	Локална самоуправа и стручна акредитована институција	48 месеци	500 хиљада	Локални буџет	Број мерних места за контролу квалитета ваздуха	1.1.
Сагледавање стања квалитета ваздуха на територији општине Нови Бечеј кроз израду студије	Локална самоуправа и стручна акредитована институција	6 месеци након реализације претходне мере	500 хиљада	Локални буџет	Израђена студија о стању квалитета ваздуха	1.1.

ЗЕМЉИШТЕ

Стратешки циљ: Побољшати стање и систем заштите земљишта

Специфични циљеви:

3. Успостављање систематског мониторинга земљишта
4. Подизање нивоа еколошке свести пољопривредника

Табела 1: Специфичан циљ 1 – Успостављање систематског мониторинга земљишта

Активност/мера	Надлежна институција/Установа/Предузеће	Временски рок	Буџет – процењена	Извор финансирања	Индикатори	Индикатори заштите животне
----------------	---	---------------	-------------------	-------------------	------------	----------------------------

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ОПШТИНЕ НОВИ БЕЧЕЈ

			вредност (РСД)			средине
Израда програма мониторинга квалитета пољопривредног и другог земљишта	Локална самоуправа и стручна акредитована институција	36 месеци	1.5 милиона	Локални буџет	Израђен програм мониторинга земљишта за општину Нови Бечеј	4.30.
Реализација програма мониторинга квалитета земљишта	Локална самоуправа и стручна акредитована институција	Континуирано након реализације претходне мере	Биће позната након израде Програма	Локални буџет	Извођење континуираног мониторинга квалитета земљишта	4.29. и 4.30.

Табела 2: Специфичан циљ 2 – Подизање нивоа свести пољопривредника о употреби хемијских средстава

Активност/мера	Надлежна институција/Установа/Предузеће	Временски рок	Буџет – процењена вредност (РСД)	Извор финансирања	Индикатори	Индикатори заштите животне средине
Израдити и реализовати програме едукације и информисања пољопривредних произвођача	Локална самоуправа и стручне службе	Континуирано 2015-2020	500 хиљада	Комбиновано - локални буџет и АПВ	Број реализованих програма едукације и информисања	4.30.

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ОПШТИНЕ НОВИ БЕЧЕЈ

правилној употреби средстава за заштиту биља					пољопривредних произвођача	
Подршка организацији стручних скупова и едукација на тему употребе хемијских средстава у пољопривреди	Локална самоуправа, стручне службе и НВО	Континуирано 2015-2020	500 хиљада	Локални буџет	Број пројеката односно стручних скупова и едукација које је подржала ЛС	4.30.

ЈАВНЕ ЗЕЛЕНЕ ПОВРШИНЕ

Стратешки циљ: Побољшати стање и систем заштите јавних зелених површина

Специфични циљеви:

3. Унапредити систем уређења и одржавања зелених површина
4. Повећати површину под зеленилом на територији општине Нови Бечеј

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ОПШТИНЕ НОВИ БЕЧЕЈ

Табела 1: Специфичан циљ 1 - Унапредити систем уређења и одржавања зелених површина

Активност/мера	Надлежна институција/Установа/Предузеће	Временски рок	Буџет – процене на вредност (РСД)	Извор финансирања	Индикатори	Индикатори заштите животне средине
Опремање служби надлежних за одржавање зелених површина	Локална самоуправа, ЈП „Комуналац“, ЈКП „Компред“, МЗ Кумане и Бочар	2015-2020	1,5 милиона	Комбиновано - Локални буџет, АПВ и Република	Набављена опрема неопходна за одржавање зелених површина	
Укључивање локалног становништва у акције уређења зелених површина кроз подршку пројектима, организовање акција општина и месних заједница и едукацију	Локална самоуправа, МЗ, школе, НВО	2015-2020	1 милион	Локални буџет	Број реализованих акција уређења зелених површина	

Табела 2: Специфичан циљ 2 - Повећати површину под зеленилом на територији општине Нови Бечеј

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ОПШТИНЕ НОВИ БЕЧЕЈ

Активност/мера	Надлежна институција/Установа/Предузеће	Временски рок	Буџет – процењена вредност (РСД)	Извор финансирања	Индикатори	Индикатор заштите животне средине
Израда и доношење плана за очување, унапређење и проширење система зелених површина	Локална самоуправа, ЈП „Комуналац“ и ЈКП „Компред“	2015-2016	500 хиљада	Локални буџет	Израђен план за очување, унапређење и проширење система зелених површина	
Подизање нових зелених површина	Локална самоуправа, ЈП „Комуналац“, ЈКП „Компред“, МЗ Кумане и Бочар	24 месеца	5 милиона	Комбиновано - Локални буџет, АПВ и Република	Нове зелене површине	
Реконструкција постојећих јавних зелених површина	Локална самоуправа, ЈП „Комуналац“, ЈКП „Компред“, МЗ Кумане и Бочар	24 месеца	6 милиона	Комбиновано - Локални буџет, АПВ и Република	Реконструисане јавне зелене површине	

ПРИРОДА И БИОДИВЕРЗИТЕТ

Стратешки циљ: Унапређење заштите природе и биодиверзитета

Специфични циљеви:

5. Успостављен систем заштите природе на територији општине Нови Бечеј

Табела 1: Специфичан циљ 1 – Успостављен систем заштите природе на територији општине Нови Бечеј

Активност/мера	Надлежна институција/Установа/Предузеће	Временски рок	Буџет – процењена вредност (РСД)	Извор финансирања	Индикатори	Индикаторо заштите животне средине
Мониторинг осетљивих екосистема и строго заштићених биљних и животињских врста	Управљачи, Завод за заштиту природе и Биолошки факултет	Континуирано 2015-2020	2.5 милиона	Комбиновано – локални буџет, АПВ и Република	Успостављен континуиран и мониторинг и извештавање	3.23.
Опремање и усавршавање служби управљача	Управљачи и Завод за заштиту природе	2015-2020	3 милиона	Комбиновано - Локални буџет, АПВ и Република	Опремљена стручна служба управљача	3.23.

ОТПАД

Стратешки циљ: Успоставити одржив систем управљања отпадом

Специфични циљеви:

5. Успоставити регионални концепт управљања отпадом
6. Унапредити примарну сепарацију отпада
7. Санација неуређених сметлишта
8. Санација и рекултивација постојеће депоније

Табела 1: Специфичан циљ 1 – Успоставити регионални концепт управљања отпадом

Активност/мера	Надлежна институција/Установа/Предузеће	Временски рок	Буџет – процењена вредност (РСД)	Извор финансирања	Индикатори	Индикатор заштите животне средине
Изградња трансфер станице	Локална самоуправа, Брантнер Д.О.О.	12 месеци	180 милиона	Комбиновано – локални буџет, АПВ и Република, међународни и фондови	Изграђена трансфер станица	5.38.
Техничко	Локална самоуправа, Брантнер	6 месеци	96 милиона	Комбиновано -	Набављена	5.38.

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ОПШТИНЕ НОВИ БЕЧЕЈ

опремање за транспорт отпада до регионалне депоније	Д.О.О.			Локални буџет, АПВ и Брантнер Д.О.О.	техничка опрема за транспорт отпада до регионалне депоније	
---	--------	--	--	--------------------------------------	--	--

Табела 2: Специфичан циљ 2 - Унапредити примарну сепарацију отпада

Активност/мера	Надлежна институција/Установа/Предузеће	Временски рок	Буџет – процењена вредност (РСД)	Извор финансирања	Индикатори	Индикатор заштите животне средине
Утврђивање специфичних потреба грађана у сепарацији отпада	Локална самоуправа, Брантнер Д.О.О.	6 месеци	100 хиљада	Брантнер ДОО и локални буџет	Утврђено стање на терену	5.38 и 5.33.
Набавка посуда за сепарацију отпада	Локална самоуправа, Брантнер Д.О.О.	24 месеца	240 милиона	Комбиновано - Локални буџет, АПВ и Република, Брантнер ДОО	Број набављених посуда за сепарацију отпада	5.38 и 5.33.
Јавна кампања за подизање нивоа свести	Локална самоуправа, Брантнер Д.О.О., НВО, школе	12 месеци	1 милион	Комбиновано - Локални буџет, АПВ и	Број реализованих кампања за	5.38 и 5.33.

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ОПШТИНЕ НОВИ БЕЧЕЈ

грађана				Република, Брантнер ДОО	подизање нивоа свести	
---------	--	--	--	-------------------------------	--------------------------	--

Табела 3: Специфичан циљ 3 - Санација неуређених сметлишта

Активност/мера	Надлежна институција/Установа/Предузеће	Временски рок	Буџет – процењена вредност (РСД)	Извор финансирања	Индикатори	Индикатор заштите животне средине
Попис и утврђивање тачних локација и стања неуређених, „дивљих“ сметлишта	Локална самоуправа, БРАТНЕР ДОО	2 месеца	100 хиљада	Локални буџет	Утврђено стање на терену	5.37
Радови на санацији	Локална самоуправа	12 месеци	Вредност ће се знати	Локални буџет	Извршени радови на	5.37

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ОПШТИНЕ НОВИ БЕЧЕЈ

неуређених сметлишта			након пописа и утврђивања броја и стања неуређених, „дивљих“ сметлишта		санацији	
----------------------	--	--	--	--	----------	--

Табела 4: Специфичан циљ 4 - Санација и рекултивација постојеће депоније

Активност/мера	Надлежна институција/Установа/Предузеће	Временски рок	Буџет – процењена вредност (РСД)	Извор финансирања	Индикатори	Индикатор заштите животне средине
Израда пројекта рекултивације депонија за три насељена места (Кумане, Ново Милошево и Бочар)	Локална самоуправа, БРАТНЕР Д.О.О. и одабрана релеватна институција	12 месеци	2 милиона	Локални буџет	Израђен пројекат рекултивације депонија	5.37
Радови на рекултивацији све четири депоније	Локална самоуправа, БРАТНЕР Д.О.О. и одабран извођач радова	12 месеци	Износ ће бити познат по изради пројекта	Комбиновано - локални буџет, Буџет АПВ и РС	Депоније на територији општине су рекултивиса	5.37

			рекултивац ије депонија		не	
--	--	--	-------------------------------	--	----	--

БУКА У ЖИВОТНОЈ СРЕДИНИ

Стратешки циљ: Смањити ниво буке до нивоа прописаног законом

Специфичан циљ: 1. Утврдити распоред изложености буци и адекватне мере за смањење штетног утицаја

2. Побољшање регулације саобраћаја у општини Нови Бечеј

Табела 1: Специфичан циљ 1 – Утврдити распоред изложености буци и адекватне мере за смањење штетног утицаја

Активност/мера	Надлежна институција/Установа/Предузеће	Временски рок	Буџет – процењена вредност (РСД)	Извор финансирања	Индикатори	Индикатор заштите животне средине
Израда акустичких мапа за општину Нови Бечеј	Локална самоуправа и стручне институције	12 месеци	Износ ће бити познат након израде стратешких карата буке	Локални буџет	Израђена акустичка мапа за општину Нови Бечеј	6.40 и 6.41
Израда акционог плана заштите од буке	Локална самоуправа и стручне институције	6 месеци	500 хиљада	Локални буџет	Израђен акциони план заштите од	6.40 и 6.41

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ОПШТИНЕ НОВИ БЕЧЕЈ

					буке	
Успостављање мониторинга	Локална самоуправа и стручне институције	12 месеци након израде акустичких мапа општине Нови Бечеј	Износ ће бити познат по усвајању акционог плана заштите од буке.	Локални буџет	Успостављен мониторинг буке	6.40 и 6.41

Табела 2: Специфичан циљ 2 - Побољшање регулације саобраћаја у општини Нови Бечеј

Активност/мера	Надлежна институција/Установа/Предузеће	Временски рок	Буџет – процењена вредност (РСД)	Извор финансирања	Индикатори	Индикатор заштите животне средине
Израда пројектно техничке документације за изградњу обилазнице око насеља Нови Бечеј	ЈП „Дирекција за планирање, изградњу, уређење насеља и заштиту животне средине општине Нови Бечеј“	18 месеци	4 милиона	Локални буџет	Израђена пројектно техничка документација за изградњу обилазнице	6.40 и 6.41
Изградња обилазнице око насеља Нови Бечеј	Локална самоуправа и ЈП „Дирекција за планирање, изградњу, уређење насеља и заштиту животне средине	2015 -2020	960 милиона	Комбиновано Локални буџет, АПВ и Република	Изграђена обилазница	6.40 и 6.41

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ОПШТИНЕ НОВИ БЕЧЕЈ

ради измештања транзитног и теретног саобраћаја	општине Нови Бечеј“					
---	---------------------	--	--	--	--	--

НЕЈОНИЗУЈУЋЕ ЗРАЧЕЊЕ

Стратешки циљ: Успостављање и стално унапређење система управљања заштитом од нејонизујућег зрачења

Специфичан циљ: 1. Индентификовање свих извора нејонизујућег зрачења

2. Подизање нивоа јавне свести грађана о деловању извора нејонизујућег зрачења

Табела 1: Специфичан циљ 1 - Индентификовање свих извора нејонизујућег зрачења

Активност/мера	Надлежна институција/Установа/Предузеће	Временски рок	Буџет – процењена вредност (РСД)	Извор финансирања	Индикатори	Индикатори заштите животне средине
Попис свих извора нејонизујућег зрачења	Локална самоуправа	12 месеци	200 хиљада	Локални буџет	Израђен попис свих извора нејонизујућег зрачења	7.42
Израда базе података свих извора нејонизујућег зрачења и њено	Локална самоуправа	Континуирано 2015-2020	200 хиљада	Локални буџет	Израђена и ажурирана база података извора нејонизујућег зрачења	7.42

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ОПШТИНЕ НОВИ БЕЧЕЈ

редовно ажурирање					ег зрачења	
-------------------	--	--	--	--	------------	--

Табела 2: Специфичан циљ 2 - Подизање нивоа јавне свести грађана о деловању извора нејонизујућег зрачења

Активност/мера	Надлежна институција/Установа/Предузеће	Временски рок	Буџет – процењена вредност (РСД)	Извор финансирања	Индикатори	Индикатор и заштите животне средине
Јавна кампања о деловању извора нејонизујућег зрачења	Локална самоуправа	Континуирано 2015-2020	400 хиљада	Локални буџет	Број реализованих јавних кампања о деловању извора нејонизујућег зрачења	
Подршка организацији стручних скупова и едукација на тему извора нејонизујућег зрачења и његовог деловања на људе	Локална самоуправа, стручне институције	Континуирано 2015-2020	400 хиљада	Локални буџет	Број реализованих стручних скупова и едукација	

ЕНЕРГЕТСКА ЕФИКАСНОСТ И ОБНОВЉИВИ ИЗВОРИ ЕНЕРГИЈЕ

Стратешки циљ: Унапређење енергетске ефикасности и употребе обновљивих извора енергије

Специфичан циљ:

3. Унапређење енергетске ефикасности јавних објеката
4. Повећање енергетска ефикасност објеката физичких и правних лица и повећана употреба обновљивих извора енергије

Табела 1: Специфичан циљ 1 - Унапређење енергетске ефикасности јавних објеката

Активност/мера	Надлежна институција/Установа/Предузеће	Временски рок	Буџет – процењена вредност (РСД)	Извор финансирања	Индикатори	Индикатор заштите животне средине
Израда елабората енергетске ефикасности за све јавне објекте на територији општине Нови Бечеј	ЈП „Дирекција за планирање, изградњу, уређење насеља и заштиту животне средине општине Нови Бечеј“	2015-2020	4,8 милиона	Локални буџет	Израђени елаборати енергетске ефикасности за све јавне објекте на територији општине Нови Бечеј	
Извођење радова и спровођење мера енергетске ефикасности у 30% јавних објеката	Локална самоуправа и ЈП „Дирекција за планирање, изградњу, уређење насеља и заштиту животне средине општине Нови Бечеј“	2016 -2020	8 милиона	Комбиновано - Локални буџет, АПВ, Република	Повећана енергетска ефикасност 30 % јавних објеката	

Табела 2: Специфичан циљ 2 - Повећање енергетска ефикасност објеката физичких и правних лица и повећана употреба обновљивих извора енергије

Активност/мера	Надлежна институција/Установа/Предузеће	Временски рок	Буџет – процењена вредност (РСД)	Извор финансирања	Индикатори	Индикатор заштите животне средине
Промовисање енергетске ефикасности и употребе енергетски ефикасних уређаја у домаћинствима	Локална самоуправа, НВО, школе	Континуирано 2015-2020	500 хиљада	Комбиновано Локални буџет, АПВ Република	Број реализованих програма и едукација на тему енергетске ефикасности	
Промовисање изградње енергетски неутралних објеката	Локална самоуправа, НВО	2015 -2020	500 хиљада	Комбиновано Локални буџет, АПВ Република	Број програма за промоцију изградње енергетски неутралних објеката	

ЕДУКАЦИЈА И ПОДИЗАЊЕ ЈАВНЕ СВЕСТИ О ЗАШТИТИ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Стратешки циљ: Повећан ниво друштвено одговорног понашања грађана према животној средини

Специфичан циљ:

3. Подигнут ниво знања и информисаности грађана о заштити животне средине
4. Повећано учешће грађана у доношењу одлука
5. Ојачана сарадња цивилног и јавног сектора у области заштите животне средине

Табела 1: Специфичан циљ 1 - Подигнут ниво знања и информисаности грађана о заштити животне средине кроз сарадњу цивилног и јавног сектора у области заштите животне средине

Активност/мера	Надлежна институција/Установа/Предузеће	Временски рок	Буџет – процењена вредност (РСД)	Извор финансирања	Индикатори	Индикатор заштите животне средине
Организација јавних кампања и акција за заштиту животне средине	Локална самоуправа, НВО, школе	2015-2020	600 хиљада	Комбиновано Локални буџет, АПВ Република	Број реализованих кампања и акција са темом заштите животне средине	
Подршка организацији стручних скупова и едукација у области заштите животне средине	Локална самоуправа, НВО	2015 -2020	550 хиљада	Локални буџет	Број пројеката и програма подржаних од стране ЛС	

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ОПШТИНЕ НОВИ БЕЧЕЈ

Формирање фонда у оквиру буџета локалне самоуправе за финансирање пројеката из области заштите животне средине	Локална самоуправа	2015-2020	800 хиљада	Локални буџет	Формиран фонд за финансирање пројеката из области зжс Број финансираних пројеката из области заштите животне средине	
--	--------------------	-----------	------------	---------------	---	--

Табела 2: Специфичан циљ 2 - Повећано учешће грађана у доношењу одлука

Активност/мера	Надлежна институција/Установа/Предузеће	Временски рок	Буџет – процењена вредност (РСД)	Извор финансирања	Индикатори
Унпређивање механизма активног учешћа грађана у доношењу одлука у области заштите животне средине	Локална самоуправа и НВО	Континуирано 2015-2020	500 хиљада	Локални буџет	Број организованих јавних расправа Број грађана који су учествовали у јавним расправама у вези заштите животне средине

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ОПШТИНЕ НОВИ БЕЧЕЈ

					средине на локалном нивоу
--	--	--	--	--	---------------------------

9. ФИНАНСИРАЊЕ ПРОГРАМА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Побољшање стања животне средине које би се постигло спровођењем мера и активности које су предвиђене овим програмом темељи се на осигурању додатних, сталних и стабилних извора финансирања. Сви трошкови финансирања представљају јавне расходе па је потребно предвидети економске инструменте којима ће се осигурати средства за издатке за заштиту животне средине, који ће обављати две релевантне функције:

1. Стимулисати спречавање загађења животне средине,
2. Постати сталан извор финансирања заштите животне средине

Поред трошкова за спречавање, контролу и заштиту животне средине, потребно је улагати и значајан део средстава у истраживање и едукацију на подручју екологије ради ефикаснијег супротстављања загађивању животне средине.

Финансирање заштите животне средине може се осигурати из:

1. буџетских средстава државе и јединица самоуправе;
2. општих и посебних фондова за заштиту животне средине;
3. средствима привреде и
4. комбинованих извора.

Примењујући начела „загађивач плаћа“, према којем је загађивач обавезан сносити све трошкове спречавања, контроле и отклањања штете коју је сам проузроковао и „корисник плаћа“, може се створити аутономни механизам за финансирање заштите животне средине, при чему загађивач и корисник природних добара осигуравају средства за заштиту животне средине коју угрожавају.

Буџетска средства за заштиту животне средине се прикупљају на основу законских одредби, које прописују висину и врсту накнаде. Закон прописује и начин утрошка прикупљених средстава, који се на крају правдају путем извештаја. Главни недостатак овог начина финансирања је лоша економска ситуација у друштву, лоши механизми принудне наплате, као и неадекватно праћење примене усвојених законских обавеза код наплате

Трошкови финансирања активности дефинисаних програмом заштите животне средине су веома високи те је стога неопходно што пре обезбедити додатна финансијска средства. Обзиром да у државном буџету, исто важи и за буџет локалне самоуправе, углавном нема довољно средстава, а који је додатно оптерећен разним трошковима реформе, конституисање фондова за заштиту животне средине има значајне предности (увођење тзв. еколошких или зелених такси) и треба да буде преовлађујући у уделу финансирања Програма заштите животне средине.